T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

KAMBİYO HUKUKUNA ÖZGÜ BİR KİŞİSEL TEMİNAT OLARAK AVAL

Elife Nur KAVUT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2022

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

KAMBİYO HUKUKUNA ÖZGÜ BİR KİŞİSEL TEMİNAT OLARAK AVAL

Elife Nur KAVUT

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Arife Özge YENİCE CEYLAN
Jüri Üyesi:
Jüri Üyesi:

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA / 2022

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne;

Bu çalışma, jürimiz tarafından Özel Hukuk Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Dr. Öğr. Üyesi Arife Özge YENİCE CEYLAN
(Danışman)

Üye: …….

Üye: …….

ONAY
Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.
…/…/2022

Prof. Dr. Serap ÇABUK
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ETİK BEYANI

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. …. / …. / 2022

Elife Nur KAVUT

ÖZET

KAMBİYO HUKUKUNA ÖZGÜ BİR KİŞİSEL TEMİNAT OLARAK AVAL

Elife Nur KAVUT

Yüksek Lisans Tezi, Özel Hukuk Ana Bilim Dalı
Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Arife Özge YENİCE CEYLAN
Temmuz 2022, 111 sayfa

"Kambiyo Hukukuna Özgü Bir Kişisel Teminat Olarak Aval" başlığı altında incelenen çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde konunun ana öğesini oluşturan aval kavramının ne olduğu ve hukuki olarak niteliği incelenmektedir. Yine bölüm içerisinde avalin teminat aracı olan diğer kurumlarla benzer ve farklı yönleri karşılaştırılmaktadır. Ayrıca kefilin ve avalistin sorumluluklarının farkları Türk Ticaret Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu çerçevesinde incelenmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde avalin geçerliliğini etkileyen şekil şartları, hangi durumlarda geçerliliğini yitireceği veya devam ettireceği ele alınmaktadır.

Üçüncü bölümde senet üzerine aval beyanının eklenmesi durumunda senette meydana gelen değişiklikler, aval beyanının hükümleri ve senet üzerinde doğuracağı sonuçlar, ilişki taraflarının ileri sürebileceği def'iler ve avalistin sorumlulukları ele alınmaktadır.

Dördüncü bölümde ise avalin sona erme sebeplerini oluşturan durumlardan; senet borcunu sona ermesi ve başvuru hakkını sona ermesi incelenmektedir.

Anahtar kelimeler: Aval, avalin hukuki niteliği, avalistin hakları, avalistin sorumlulukları, avalin sona ermesi.

ABSTRACT

AS A PERSONAL GUARANTEE SPECIFIC TO EXCHANGE LAW AVAL

Elife Nur KAVUT

Master / Ph.D. Thesis, Department of Private Law
Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Arife Özge YENİCE CEYLAN
July 2022, 111 pages

Our study, which is examined under the title "Kambiyo Hukukuna Özgü Bir Kişisel Teminat Olarak Aval" consist of four parts. In the first part, the concept of aval, which constitutes the central element of the subject, and its legal nature are examined. Again in the section, similar and different aspects of 'aval' with other institutions which one gives assurance are compared. In addition, the differences between the responsibilities of the guarantor and the avalist (who gave the assurance) have been examined within the framework of the Turkish Commercial Code and the Turkish Code of Obligations.

The second part discusses the form conditions that affect the validity of the 'aval' and in which cases it will expire or continue its validity.

In the third part, changes in the promissory note in case of when the aval statement is added on the bill, the provisions of the declaration of aval and its consequences on the promissory note, Def'i that the parties can claim, and the responsibilities of the avalist are discussed.

In the fourth part, the situations that constitute the reasons for the termination of the aval; the termination of the promissory note, and the expiry of the right of application are examined.

Keywords: Aval, legal nature of aval of sale, rights of the avalist, responsibilities of the avalist, termination of aval of exchange.

ÖNSÖZ

“Kambiyo Hukukuna Özgü Bir Kişisel Teminat Olarak Aval” adı altında işlenen çalışmamızın konusunu aval kavramının özellikleri, aval beyanının geçerli olarak düzenlenebilmesi için gerekli şartları, teminat aracı sağlayan benzer özellikte kurumlarla karşılaştırılması, avalistin sorumlulukları ve avalin sona ermesi oluşturmaktadır.

Pandeminin de etkilemiş olduğu bu süreç boyunca tez çalışmamı tamamlamamda katkısı olan pek çok insan bulunmaktadır. Her birine ayrı ayrı teşekkür edemeyecek olsam da kaynakları, makaleleri, manevi destekleri ile yanımda olan herkese teşekkür etmek istiyorum.

Öğretim hayatımın her aşamasında yanımda olan, isteklerimi saygı ile karşılayan, sevgi, ilgi ile beni kucaklayan, varlıklarına her daim hayran olduğum, stresimi kontrol altına almama yardımcı olan annem, babam ve ablama; aileme hayatımın her sürecinde oldukları gibi bu süreçte destek verdikleri için çok teşekkür ediyorum.

Tez danışmanım olan sevgili Dr. Öğr. Üyesi Arife Özge YENİCE CEYLAN hocam; tez konusu araştıma aşamasında, tez çalışmasına isim, kaynak bulma ve araştırma yöntemlerini öğrenme konusunda yardımcı olması, tez sürecinin zamanı ile ile iş hayatına başlama zamanının çakışmasından dolayı her durumu anlayışla karşılaması, zaman kavramı olmaksızın yanımda olması nedeni ile teşekkür ediyorum.

Eğitim hayatımda her ne kadar erken karşılaşmayı dilemiş olsam da yol göstericim, fikirlerine her zaman saygı duyduğum Dr. Özkan ÖZYAKIŞIR hocama teşekkür ediyorum.

Yanımda olarak destek veren, yükümü hafifleten, zor zamanlarımda yanımda olan ve beni sevgiyle kucaklayan tüm arkadaşlarıma ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum.

Elife Nur KAVUT

Adana / 2022

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖZET iv
ABSTRACT v
ÖNSÖZ vi
KISALTMALAR x
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
AVALİN KAVRAMI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

I. AVAL KAVRAMI 2
II. AVALİN HUKUKİ NİTELİĞİ 3
A. Avalin Belirli Hukuki Kurallar İçerisinde Kayıtsız, Şartsız Teminat Olması 4
B. Avalin Şeklen Senet Üzerinde Yer Alan Asıl Borca Tâbi Olması 6
C. Avalin Maddi Olarak Bağımsız Bir Teminat Olması 7
D. Avalin Şahsi ve Müteselsil Sorumluluk Oluşturan Kambiyo Taahhüdü Olması 8
E. Avalin Sözleşme Niteliğinde Olması 10
III. AVALİN BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI 12
A. KEFALET SÖZLEŞMESİ 12
1. Kefaletin Yapılış Şekli ve Ehliyet Yönünden Farklılıklar 13
2. Eş Rızası Yönünden Farklılıklar 18
3. Süre Yönünden ve Zamanaşımı Yönünden Farklılıklar 22
4. Aslilik Ferilik İlişkisi Yönünden Farklılıklar 23
5. Avalist ve Kefilin Sorumluluklarının Farkları 28
6. Sağladıkları Güvence Ve Sona Erme Yönünden Farklıkları 31
B. GARANTİ SÖZLEŞMESİ 34
C. BORCA KATILMA 38
D. MÜTESELSİL BORÇLULUK 41

İKİNCİ BÖLÜM
AVAL İLİŞKİSİNİN TARAFLARI

I. AVAL İLİŞKİSİNİN TARAFLARI 45
A. Başka Biri Lehine Aval Verebilecek Kişiler 45
1. Genel Olarak Aval Verebilecek Kişiler 45
2. Avalin Temsil Yolu İle Kullanılması 49
a. Kanuni Temsil 50
b. İradi Temsil 52
B. Bir Başkası Tarafından Lehine Aval Verilebilecek Kişiler 53
II. AVALİN ŞEKLİ ŞARTLARI 55
A. Avalin Şekle Bağlı Olması ve Şeklin Şartları 55
B. Avalin Yeri 56
1. Poliçe veya Alonj Üzerinde Bulunan Aval Beyanı 56
2. Nüsha veya Suret Üzerinde Bulunan Aval beyanı 57
C. Avalin Kayıtsız ve Şartsız Olması 58
D. Aval Şerhinde Bulunması Gereken Unsurlar 58
1. Aval Beyanının Bulunması ve İstisnaları 59
2. İmza 62

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
AVALİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

I. AVALİSTİN SAHİP OLDUĞU HAKLAR 65
A. Müracaat Hakkı ve Hakkın Kapsamı 65
B. Senet, Makbuz ve Teminatların Geri Verilmesini İsteme Hakkı 68
C. Senede Protestodan Muafiyet Kaydı Koyma Hakkı 70
D. Senetten Sorumlu Olacak Muhatabı Belirleme Hakkı 72
E. İhbar Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Sonucu Tazminat Talebinde Bulunma Hakkı 73
F. Def'ileri İleri Sürebilme Hakkı 74
1. Şahsi Def'iler 75
2. Mutlak Def'iler 77
a. Senet Metninden Anlaşılan Def'iler 78

b. Senedin Geçersizliğine İlişkin Def'iler 81
G. Sebepsiz Zenginleşme Davası Açabileceği Durumlar 84
II. AVALİSTİN SORUMLULUKLARI 88
A. Genel Olarak Avalistin Sorumluluğunun Niteliği ve Kapsamı 89
B. Avalistin Sorumluluğunun Doğmasının Koşulları 91

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
AVALİN SONA ERMESİ

I. SENET BORCUNU SONA ERDİREN NEDENLER 95
A. Senet Borcunun Ödenmesi 95
B. Senedin Zamanaşımına Uğramış Olması 97
C. Alacaklı ile Borçlu Arasında İbra Anlaşması Yapılması 98
II. BAŞVURU HAKKINI SONA ERDİREN NEDENLER 99
A. Kambiyo Senedinin İptali ve Zıyai 99
B. Poliçenin İbraz Edilmemesi ve Protesto Çekilmemesi 101
SONUÇ 103
KAYNAKÇA 106
ÖZGEÇMİŞ 111

KISALTMALAR

Bknz. / bknz.	**:** Bakınız
C.	**:** Cilt
E.	**:** Esas
E.T	**:** Erişim Tarihi
ETBK	**:** 818 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
ETTK	**:** 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
HD	**:** Hukuk Dairesi
K.	**:** Karar
KFTFHK	**:** Temerrüt Faizi Hakkındaki Kanun
m.	**:** Madde
No.	**:** Numara
RG	**:** Resmî Gazete
s.	**:** Sayfa
S.	**:** Sayı
T	**:** Tarih
TBK	**:** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
TKHK	**:** Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun
TTK	**:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
TMK	**:** 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu
Y	**:** Yargıtay
YHGK	**:** Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YİBGK	**:** Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu
vb.	**:** Ve benzeri
vd.	**:** Ve devamı

GİRİŞ

Aval kavramı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenmekle birlikte kambiyo senetlerinde uygulama alanı bulmaktadır. Ticaret hayatında etkili olan senetler üzerinde teminat sağlama amacı ile verilen, kendine ait kurallar içeren bir güvence aracı olarak yer almaktadır.

Avalin niteliği hakkında henüz fikir birliğine varılamamış olsa da hukuken geçerli olması, devamlılığını sürdürebilmesi için uyulması gereken şekil şartları bulunmaktadır. Aval beyanını diğer teminat sağlama araçlarından farklı kılan Türk Ticaret Kanunu'nda özel olarak düzenlenmiş olması ve diğer teminat araçlarından ayrı ele alınmasıdır. Bu nedenle aval ile diğer teminat aracı olan sözleşme veya tek taraflı beyan niteliğine sahip kurumların karşılaştırılarak incelenmesi gerekmektedir.

Uygulamada kefalet sözleşmesinde sonradan düzenlenen eş rızasının aval beyanında da etkili olup olmayacağı araştırılması gereken konulardan biridir. Bu durumun yanı sıra garanti sözleşmesi, borca katılma, müteselsil borçluluk ile benzer ve farklı yönleri bulunmaktadır. Bu benzerlikler kurumlar arasında uygulanacak şartların düzenlenmesinde etkili olmaktadır.

Hukukta her alanda olduğu gibi imza ile sorumluluk altına giren kişinin hakları ve uygulaması gereken kurallar bulunmaktadır. Avalistin imzası ile maddi olarak sorumluluk altına girecek olması avalin sıkı şekil şartlarına sahip olmasına, şartlara uyulmaması durumunda ise geçersiz olmasına neden olmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

AVALİN KAVRAMI, HUKUKİ NİTELİĞİ VE BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

I. AVAL KAVRAMI

Aval kavramı, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK)[1] 700-702. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Aval kural olarak poliçe ile ilgili bölümde düzenlenmiş, diğer kambiyo senedi türleri hakkında ise TTK'nin 778. maddesi ile bono, TTK'nin 794. maddesi ile de çekler hakkında düzenleme alanı bulmuştur.

Aval kambiyo senedi üzerinde düzenlenebilen bir şerh olarak karşımıza çıkmaktadır. Kambiyo senedi yapılış amacı ve şekli açısından bir başkasına devredilirken içerdiği haklar bakımından bir bütün olarak devredilebilir ve ileri sürülebilir. Evrak üzerinde yer alan hakların evraktan bağımsız olarak devredilmesi veya ileri sürülmesi mümkün değildir. Buradan anlaşılması gereken, evrakta yer alan hakkın sahibi olduğunu iddia eden kişinin, evrakı elinde bulundurmasının zorunlu olmasıdır.

Aval, TTK'de bir tanıma sahip değildir. Bununla birlikte aval poliçe, bono veya çekten dolayı sorumluluk altına giren kişilerin borçlarına bir teminat sağlamak amacıyla ve onların lehine verilen kefalet benzeri bir kişisel teminat türü olup senedi elinde bulunduran kambiyo senedinden kaynaklanan alacağını kısmen veya tamamen elde etmede kolaylık sağlamaktadır.[2]

---

[1] RG, 13.01.2011, No.6102, www.mevzuat.gov.tr, E.T:07.04.2020.

[2] **SENGİR Turgut:** Aval Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Başnur Matbaası, Ankara 1967, s. 5; **POROY Reha / TEKİNALP Ünal:** Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, Vedat Kitapçılık, 23. Baskı, İstanbul 2019, s. 220; **ÜLGEN Hüseyin / HELVACI Mehmet / KAYA Arslan / ERTAN Füsun Nomer:** Kıymetli Evrak Hukuku, Vedat Kitapçılık, 12. Bası, İstanbul 2019**,** s. 186; **KENDİGELEN Abuzer / KIRCA İsmail:** Kıymetli Evrak Hukuku, On İki Levha Yayınları, 1. Basıdan 2. Tıpkı Bası, İstanbul 2020, s. 225; **ÖZTAN Fırat:** Kıymetli Evrak Hukuku, Yetkin Yayınları, 23. Baskı, Ankara 2019, s. 161; **PULAŞLI Hasan:** Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, Adalet Yayınevi, 7. Baskı, Ankara 2019, s. 205; **KAYIHAN Şaban:** Kıymetli Evrak Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2019, s. 139; **CAN Halil / GÜNER Semih:** Kıymetli Evrak Hukuku, Siyasal Kitabevi, Ankara 1999, s. 147; **BİLGİLİ Fatih / DEMİRKAPI Ertan:** Kıymetli Evrak Hukuku, Dora Yayıncılık, 9. Baskı, Bursa 2018, s. 103; **GÜRAL Jale:** Kefalet Akdiyle Aval Arasındaki Fark ve Benzerlikler, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:3, C:8, Yıl:1951, s. 443, www.dergipark.org.tr, E.T:05.04.2020; **DEMİRKAPI Ertan:** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2005, s. 11; **ADIGÜZEL Burak:** Aval Verenin Başvuru Hakkı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:16, C:2, Yıl:2017, s. 32, www.lexpera.com.tr, E.T:06.04.2020; **ÖZKAN Raziye Aksu:** Aval Kurumu, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2019, s. 22; **TOROS İrem:** Teori ve Uygulamada Aval, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019, s. 17; **YILDIZ Kübra:** Kambiyo Hukukuna Özgü Bir Güvence Türü: Aval,

Kıymetli evrak nama yazılı kıymetli evraklar gibi sebebe bağlı (illi) veya sebepten soyut (mücerret) olarak düzenlenebilmektedir. Kıymetli evrakın sebepten soyut olması kıymetli evrak niteliği taşıyan senedin içerdiği kambiyo alacağının, senedi oluşturan temel sebepten bağımsız olması anlamına gelmektedir.[3] Bağımsız olan alacağı elde etmek isteyen alacaklının, alacağını daha kolay elde edebilmesi veya alacağına teminat sağlaması açısından aval kurumuna ihtiyaç duyulmuştur.

Birbirinden farklı şekillerde tanımlanan aval; muhatabın poliçede yer alan bedeli ödememesi durumunda alacaklının tahsil kabiliyetini ve başvurulabilecek senet borçlularını arttırabilmek için verilen kambiyo senetlerine özgü bir teminat niteliğinde[4] olduğu gibi aynı zamanda kambiyo senedinin tedavülünü kolaylaştırmak ve lehine teminat verilen tarafın alacağının garantisini arttırmak amacıyla tek tarafa borç yükleyen bir sözleşme niteliğindedir.[5]

Kısaca belirtmek gerekirse kıymetli evraktan kaynaklanan alacağı teminat altına almak için alacaklıya sağlanan imkânlarından biri aval olarak karşımıza çıkmaktadır.[6]

II. AVALİN HUKUKİ NİTELİĞİ

Aval bono, çek veya poliçe sebebi ile sorumluluk altına giren kişiler lehine verilen kefaletin bir türü niteliğinde olup senet hamilinin alacaklarını elde etmesinde hamile teminat sağlamaktadır.[7] Aval şerhinin hukuki niteliği incelenirken TTK'nin 700. maddesine göre avalin poliçe (bono, çek) üzerinde verilebileceği ve aval veren kişinin sağladığı teminat açısından poliçede yer alan miktarın tamamı veya bir kısmı için ödeme taahhüdünde bulunduğu göz önüne alınmalıdır. Avalin hukuki niteliği başlığı

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:2, Yıl:2018, s. 485, www.lexpera.com.tr, E.T:06.04.2020,

[3] **POROY / TEKİNALP,** s. 37; **ÖZTAN,** s. 34; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 7; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 32; **CAN / GÜNER,** s. 12; **PULAŞLI,** s. 40; **KAYIHAN**, s. 45; **BİLGİLİ / DEMİRKAPI,** s. 10; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 114.

[4] **BAHTİYAR Mehmet:** Kıymetli Evrak Hukuku, Beta Yayıncılık, 18. Baskı, İstanbul 2020, s. 83; **KAYIHAN**, s. 139; **BİLGİLİ / DEMİRKAPI,** s. 103; **ÖZKAN,** s. 23; **TOROS,** s. 19; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 186; **CAN / GÜNER,** s. 147; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 226; **ÖZTAN,** s. 161; **POROY / TEKİNALP,** s. 220.

[5] **PULAŞLI,** s. 205.

[6] **DOMANİÇ Hayri:** Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması (TTK Şerhi IV), İstanbul 1990, s. 214, Alacaklıya alacağını güvence altına almak için kullanılabilecek diğer teminat yolları: Kefalet sözleşmesi, garanti sözleşmesi, müteselsil borçluluk, borca katılma vb.

[7] **HELVACI Mehmet / ÖZKAN Raziye Aksu:** Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu Kararı Işığında Avalde Eşin Rızasının Gerekliğinin Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Dergisi, C:25, S:2, Aralık 2019, s. 874, www.dergipark.org.tr, E.T: 05.01.2021; **POROY / TEKİNALP,** s. 220.

altında kambiyo senedi için teminat özelliği taşıyan aval beyanının senet üzerinde doğurduğu hukuki sonuçlar ele alınacaktır.

A. Avalin Belirli Hukuki Kurallar İçerisinde Kayıtsız, Şartsız Teminat Olması

Aval, senet bedelinin alacaklıya ödenmesi konusunda lehine kambiyo senedi verilen kişiye karşı sağlanan bir kişisel teminattır.[8] Aval verene avalist, lehine aval verilen kişiye ise avalat denmektedir.[9]

Kambiyo senetlerinde yer alan sorumluluk kayıtsız ve şartsız bir sorumluluktur. Senedin kayıtsız ve şartsız olması, senet metni incelendiğinde senedin ortaya çıkış nedeninin anlaşılmaması anlamına gelmektedir.[10] Tedavüle çıkarılan kambiyo senedinin oluşturulma anındaki sebebi önemli değildir. Bu sebep bir alacak ilişkisinden, borç ilişkisinden vb. kaynaklanabilir. Aval şerhi de sebebe bağlı olmayan kıymetli evrak kuralları çerçevesinde oluşturulması halinde kayıtsız ve şartsız bir teminat sağlayacaktır.

Avalist senette bulunan borcu kısmen veya tamamen ödeme taahhüdü altına girmektedir. Hatta avalistin, aval vermiş olduğu borç herhangi bir sebeple hükümsüz olmuş olsa bile aval geçersiz sayılmayacaktır.[11] Burada avalin kayıtsız, şartsız bir teminat olması özellik göstermektedir. Aval kambiyo senetlerinden olan poliçe, çek ve bononun teminatını oluşturmak amacıyla verilebilmektedir.[12]

Avalin şarta ve kayda bağlanmış olması halinde aval şerhinin akıbeti hakkında kanunda kesin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durumun sonucu olarak aval şerhinin akıbeti için farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüş avalistin yazmış olduğu kayıtların yazılmamış sayılacağıdır.[13] Bu durumda avalde yazılmış herhangi bir şart TTK'nin 682/I. maddesine kıyasen geçersiz sayılacaktır. Avalistin vermiş olduğu aval beyanı geçerli olacak ve senet aval şerhi ile güvenirliğini arttıracaktır. Ancak beyanın verilmesi anında herhangi bir kayıt veya şartın gerçekleşmesi durumunda avalin hüküm doğuracağı kayıt altına alınmış ise, kayıtlar geçersiz aval geçerli sayılacaktır. TTK'nin

---

[8] **SENGİR,** s. 16; **ÖZEN Burak:** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi, Vedat Kitapçılık, 4. Baskı, İstanbul 2017, s. 45; **COŞKUN Mahmut:** Hukuki ve Cezai Yönleriyle Kıymetli Evrak Hukuku, Bono, Poliçe, Çek, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2021, s. 250.

[9] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 229; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 188; **POROY / TEKİNALP,** s. 187-221; **KAYIHAN,** s. 140.

[10] **KINACIOĞLU Naci:** Kıymetli Evrak Hukuku, Nobel Kitabevi, 5. Baskı, Ankara 1999, s. 246; **ÖZTAN,** s. 34; **PULAŞLI,** s. 206; **DEMİRKAPI, Kambiyo** Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 125.

[11] **GÜRAL,** s. 444; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 188.

[12] **HELVACI / ÖZKAN,** s. 875; **MERTOL Can:** Kıymetli Evrak Hukuku (Ders Kitabı), 3. Baskı, Ankara 2015, s. 17.

[13] **POROY / TEKİNALP,** s. 222; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 188.

682/1. maddesine göre aval şerhi senette yer alan varlığını kaydın veya şartın gerçekleşmesine tâbi olmaksızın devam ettirecektir.[14]

Diğer görüş ise lehine aval verilmiş olan kişinin senet üzerinde bulunan durumuna ve konumuna göre karar verilmesi gerektiğidir[15]. Muhatabın şartlı verilen aval beyanını kabul etmesi durumunda avalde bulunan şartın geçerli olacağını ve beyandaki şartın gerçekleşmesi halinde aval beyanının hüküm doğuracağını savunan görüş bulunmaktadır.[16] Bu durumda hem senetteki şart hem de aval beyanı geçerli olacaktır. Şartın veya kaydın gerçekleşmemesi durumunda aval beyanına dayanarak avaliste karşı başvuruda bulunulamayacaktır. Avalin geçerli olması şarta veya kayda bağlanmış olacaktır.

Kanaatimize göre, senede teminat amacı ile aval şerhi eklendiği düşünülür ise senet üzerinde bulunan borçluların şahsına uygun davranmak kambiyo senetlerinin mahiyeti ile uyuşmamaktadır. Senedin ödeneceğine dair güvenin şarta veya kayda bağlanması, senet ile işlem yapacak kişilerin senede güvenini azaltacaktır. Şartın veya kaydın gerçekleşmemesi ihtimali, avalistin sorumlu olma ihtimalini ortadan kaldırabilecektir. Kötüniyetli avalist şartın veya kaydın gerçekleşmemesini sağlayarak, senedin sorumluluğundan kurtulmaya çalışabilir. Bu gibi durumların sonucu olarak senede ve üzerinde bulunan isimlere güvenerek iş yapan iyi niyetli hamiller zarar görecektir.

Bir diğer görüş ise aval üzerinde herhangi bir şart veya kaydın bulunması durumunda aval şerhinin geçersiz sayılması gerektiğidir.[17] Kanaatimizce aval üzerinde verilen kayıtlar ve şartlar geçersiz sayılmalı aval şerhi varlığını devam ettirmelidir. Bu şekilde kambiyo senedinin güvenirliği arttırılarak tedavülü kolaylaştırılmalıdır.

Aval beyanının kayıt ve şarta bağlanması durumunda beyanın geçersiz olacağı görüşüne istisna olarak TTK'nin 700. maddesine göre poliçedeki bedel tamamen veya kısmen aval ile teminat altına alınabilecektir. Bu durum avalin şarta bağlandığı anlamına gelmemektedir. Bu durumda aval geçerliliğini devam ettirecektir.[18] Burada sadece bedelin bir kısmı teminat altına alınmaktadır. Miktar yönünden kısıtlama

---

[14] **KOŞER Nihal:** Aval ve Avalin Diğer Kişisel Teminat Sağlayan Sözleşmelerle İlişkisi, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:1, S:2, Ekim 2016, s. 244, www.lexpera.com.tr, E.T:07.04.2020; **DEMİRKAPI Ertan:** Poliçede Aval, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2001, s. 68, www.tez.yok.gov.tr, E.T:06.04.2020; **POROY / TEKİNALP,** s. 222.
[15] **COŞKUN,** s. 250.
[16] **GÜRAL,** s. 450.
[17] **ÖZTAN, 1997,** s. 813; **GÜRAL,** s. 450; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 100.
[18] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 188.

olmakla birlikte, belirtilen miktardan sorumluluğun doğması için kayıt veya şart bulunmamaktadır. İki husus birbirinden bağımsız olarak düzenlenmiştir.

B. Avalin Şeklen Senet Üzerinde Yer Alan Asıl Borca Tâbi Olması

Senet poliçe bono veya çek[19] olarak düzenlenirken kendi mahiyetine göre kanunda belirtilen unsurları içermelidir. Kanunda yer alan unsurları taşıyan senet üzerinde geçerli olacak ve hüküm doğuracak aval verilebilir. Öncelikle bir avalin geçerli olabilmesi için geçerli bir senet üzerinde verilmiş olması gerekmektedir.[20] Kanunda bahsedilen geçerlilik şartlarına uygun olmadan düzenlenen bir senet üzerine verilmiş aval şerhi, senet geçersiz olacağı için geçersiz olacak ve hüküm doğurmayacaktır.[21]

TTK'nin 700. maddesine göre kanuna uygun olarak düzenlenmiş senet üzerinde yer alan borcun tamamından veya bir kısmından avalist sorumlu olacaktır. Senet üzerinde kısmi aval verilmiş ise avalistin senette yer alan miktarın tamamından değil, kısmi olarak belirtilen miktardan sorumluluğu doğacaktır. Avalistin senedi imzalarken, lehine aval verdiği kişi ile arasındaki borç ilişkisinin bedeli, önceden kararlaştırılmış bedeller, alım satım gibi durumlar avalistin kısmi aval vermesine neden olmaktadır.[22]

Avalin şeklen senet üzerinde yer alan asıl borca tâbi olmasından anlaşılması gereken, avalistin sorumluluğunun en fazla senet metni üzerinde yer alan borç kadar olduğu ve senet üzerinde lehine aval vermiş olduğu kişinin şartlarına bağlı ve o şartlara uyumlu olarak aval verdiği tutardan sorumlu olduğudur.

Avalistin şeklen senet üzerinde yer alan asıl borca tâbi olmasının istisnasını TTK'nin 702. maddesi oluşturur.[23] TTK'nin 702. maddesine göre avalistin taahhüdü şekle ait bir noksanlıktan dolayı geçersiz sayıldığı takdirde aval de geçersiz sayılacaktır. Şekle ait bir noksanlık dışında yer alacak her durumda aval geçerliliğini devam ettirecektir.[24] Kanun burada oluşabilecek eksikliği önlemek amacı ile, avalistin atmış

---

[19] Unsurlar: Poliçe: TTK m.671, Bono: TTK m.776, Çek: TTK m.780.

[20] **SENGİR,** s. 10; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 99; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 184,227; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 189; **POROY / TEKİNALP,** s. 222; **ÖZTAN,** s. 165; **CAN / GÜNER,** s. 150; **ÖZKAN,** s. 47; **TOROS,** s. 63; **KAYIHAN,** s. 141; **PULAŞLI,** s. 208; **BİLGİLİ / DEMİRKAPI,** s. 103; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 875.

[21] **ÖZTAN,** s. 34; **PULAŞLI,** s. 206.

[22] **SENGİR,** s. 10, 46; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 880; **AKDENİZ Umut:** Kambiyo Senetlerinde Def'iler, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007, s. 107.

[23] **POROY / TEKİNALP,** s. 223.

[24] Y19HD, T: 03.06.2020, E.2017/5433, K.2020/781; Y11HD, T: 16.11.2020, E.2020/2872, K.2020/5066, *"Dosyadaki yazılara kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve özellikle bonoda aval veren sıfatını taşıyan davacının şekle ait noksandan başka bir nedene dayanamayacak olmasına göre karar verilmiştir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.

olduğu imzadan kaynaklanan sorumluğunun oluşmayacağı durumları kendisi belirtmiştir.

C. Avalin Maddi Olarak Bağımsız Bir Teminat Olması

Teminat unsuru özelliği taşıyan sözleşmelerde üçüncü kişilerin olması durumunda ilişki üç taraflı bir hal alır.[25] Üç taraflı ilişkilerde asıl borçlunun borcunun sona erdiği hallerde kefil sıfatında olan üçüncü kişinin borcu da sona ermektedir.[26] Ancak her ne kadar TTK'nin 702. maddesine göre avalist kişi kimin adına taahhüt altına girdiyse o kişi gibi senetten sorumlu olacak olsa da başkaca teminat niteliği taşıyan üç taraflı sözleşmelerden farklı olarak adına teminat oluşturduğu kişinin borcu herhangi bir nedenden geçersiz sayılırsa bu geçersizlik avalistin sorumluluğunu etkilemeyecektir.[27]

Avalistin ortaya koyduğu sorumluluk türü, lehine aval verenden bağımsız yeni bir teminat türü olmaktadır. Diğer bir anlatımla avalistin borcu yeni bir borç doğurmaktadır.[28] Bu durumda avalin maddi olarak bağımsız bir teminat oluşturduğundan söz edilebilmektedir.[29] Lehine aval verilen kişinin senet üzerinde bulunan hukuki durumunun herhangi bir şekilde yok olması durumunda yani senetten doğan borcun sona ermesi durumunda avalistin de borcunun sona ermesi, kambiyo senedine güvenerek işlem yapan kişilerin haklarını kısıtlayacaktır.[30] Bu nedenle avalistin borcu ile lehine aval verilen kişinin borcunun geçerlilik durumu birbirini etkilemeyecektir.

Avalistin borcunun maddi anlamda bağımsız bir borç olmasının diğer bir sonucu da avalistin lehine aval veren kişinin ileri sürdüğü veya sürebileceği def'ileri senetten sorumlu olanlara veya hamile karşı ileri süremeyecek olmasıdır. Avalist ancak kendisi ile yetkili hamil arasında ileri sürülebilecek def'ileri ileri sürebilecektir.[31]. Bu durum avalistin senet metninde bulunup herkes tarafından anlaşılabilen def'ileri ileri süremeyeceği anlamına gelmemektedir. Avalist lehine aval verilen kişi ile yetkili hamil arasında bulunan kişisel def'ileri veya senet metninde yer alıp herkes tarafından

---

[25] **ÖZEN,** s. 60.
[26] **ÖZEN,** s. 574.
[27] **KINACIOĞLU,** s. 250; **KOŞER,** s. 245.
[28] **CAN / GÜNER,** s. 148, **YILDIZ,** s. 486.
[29] **CAN / GÜNER,** s. 148; Y12HD, T:15.01.2013, E.2012/23841, K.2013/412; Y12HD, T:27.03.2014, E.2014/57241, K.2014/8983, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.
[30] **GÜREL,** s. 450.
[31] **SENGİR,** s. 37; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 190; **ÖZTAN,** s. 168; **POROY / TEKİNALP,** s. 223; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 230; **KAYIHAN,** s. 140; **PULAŞLI,** s. 206; **BİLGİLİ / DEMİRKAPI,** s. 103; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 121.

anlaşılamayacak (şekle ait noksanlıklar veya borcun zamanaşımına uğramış olması)[32] def'ileri ileri süremeyecektir.

Kambiyo senedinin ortaya çıkış amacı tedavülde kalıcılığı ve dolaşım hızını arttırmaktır. Avalistin sorumluluğunun maddi olarak bağımsız bir teminat olmaması kambiyo senetlerinin ortaya çıkış amacına ters düşmektedir. Avalistin sorumluluğunun senet metni üzerinde yer alan diğer şahısların sorumluluğundan etkilenmesi senedin ödenebilirlik gücünü azaltacaktır. Bu durumda yetkili hamil, senet üzerinde bulunan imzaların geçersizliğinden en az şekilde etkilenecektir.[33]

D. Avalin Şahsi ve Müteselsil Sorumluluk Oluşturan Kambiyo Taahhüdü Olması

Kişi mevcut borcu için kendi malvarlığının tamamıyla veya bir kısmi ile sorumlu tutulabilir. Kişinin mal varlığının tamamı ile sorumlu tutulması durumunda mal varlığından sınırsız sorumluluk, bir kısmı ile sorumlu tutulması durumunda sınırlı sorumluluk oluşacaktır.[34] Sınırlı veya sınırsız sorumluluk açısından ele alınacak olursa; kambiyo senetlerinde düzenleyen, muhatap, başvuru borçluları senet bedelinin tamamından sınırsız olarak sorumlu olacaktır. Sınırsız olan sorumlulukları senette yer alan şahsi imzalarından kaynaklanmaktadır.

Senet sorumlularından olan avalistin de borcunun kaynağı senette yer alan diğer borçlular gibi senetten kaynaklanmakta olup sınırsızdır.[35] Aval beyanı senet üzerine eklenirken asıl olan amaç senet üzerinde bir kambiyo taahhüdü sağlamaktır. TTK'nin 700. maddesine göre aval herhangi bir nesne üzerinde değil[36], senet metni üzerinde yer alan kısmen ya da tamamen verilmiş bedel için[37] düzenlenen şahsi bir sorumluluktur.

---

[32] **YILDIZ,** s. 489; **POROY / TEKİNALP,** s. 224; **COŞKUN,** s. 251; **ÖZTAN,** s. 168; **AKDENİZ,** s. 107; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 71, *"Senet metninden anlaşılan def'iler mutlak def'iler olarak adlandırılmakta ve herkese karşı ileri sürülebilmektedir. Senet metninden anlaşılan def'iler kural olarak senedin ön veya arka yüzünde bulunması gereken bir kaydın bulunmaması ya da bulunması gereken bir kaydın bulunmasından veya kaydın içeriğinden kaynaklanan def'ilerdir. Bunların dışında senet metninden anlaşılmayan def'iler kural olarak senedin ön ve arka yüzünden anlaşılmamakla beraber herkese karşı ileri sürülemez. Sadece geçersizlik def'ine sahip olan kişiler tarafından ileri sürülebilecek ve onlar adına geçersizlik doğuracaktır."*

[33] **DEMİRKAPI Ertan:** Poliçede Aval, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2001, s. 77, www.tezyok.gov.tr, E.T: 06.04.2020.

[34] **EREN Fikret:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayıncılık, 17. Baskı, Ankara 2014, s. 490; **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.I, Filiz Kitabevi, 7.Baskı, İstanbul 2017, s. 29, *"Sorumlulukta asıl olan sınırsız sorumluluktur. Borçlu borcunu ifa etmediği zaman bütün mal varlığı ile sorumlu olacaktır. Kişinin bütün mal varlığı ile sorumlu olmasının diğer bir adı da şahsi sorumluluktur. Sınırlı sorumluluk ise borçlunun malvarlığının bir parçasını teminat göstermesi durumunda veya tarafların anlaşması durumunda ortaya çıkabilmektedir."*

[35] **ÖZKAN,** s. 131; **CAN / GÜNER,** s. 150; **COŞKUN,** s. 250.

[36] **ÖZKAN,** s. 92.

[37] **GÜRAL,** s. 460; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 874.

Bu nedenle avalist vermiş olduğu teminatta tüm malvarlığı ile sorumlu olacaktır.[38] Senet bedelinin ödenmemesi üzerine avaliste başvuru yapıldığında avalistin aktif pasifleri ile şahsi sorumluluğu ortaya çıkacaktır. Bu durum avalistin borcunun şahsi olduğunu göstermektedir.

Borcun şahsi olmasından anlaşılması gereken borçlunun o borçtan dolayı tüm mal varlığı ile sorumlu olacağıdır. Bir sözleşme için ipotek vermiş olan şahıs sadece ipotek olarak temin ettiği mal varlığının değeri kadar sorumludur. Avalist kısıtlı sorumluluk yerine senet üzerinde yer alan bedel ödenene kadar tüm mal varlığı ile sorumlu olmaktadır. Avalist alacaklıya gerekli ödemeleri yapmış ise senet üzerinde borçlu olarak görünen lehine aval verdiği kişi veya diğer borçlulara karşı müracaat hakkını kullanarak ödemiş olduğu miktarı isteyebilecektir.[39] Buradaki iç ilişki kambiyo senedinin kendisine özel mahiyetinden doğan bir iç ilişkidir.

Avalistin sorumluluğu asıl borçtan bağımsız[40] bir sorumluluk hali oluştursa da söz konusu bağımsızlık avalistin borcunun müteselsil olmadığı anlamına gelmemektedir. Türk Borçlar Kanunu'nun (TBK)[41] 162. maddesine göre müteselsil borçluluk birden çok sayıda olan borçlulardan her biri müteselsil borçlu olmayı kabul ettiğinde veya kanunda belirtilen hallerde doğmaktadır. TTK'nin 724. maddesine göre avalist poliçe borçluları ile birlikte müteselsil sorumlu olur. Avalistin borcu kanunen düzenlenmiş müteselsil borç ilişkisini oluşturmaktadır.

TBK'nin 163. maddesinde yer alan müteselsil borçluluk hükümlerine göre başvuru hakkına sahip yetkili hamil avalistten, avalistin lehine aval vermiş olduğu kişiden veya senet metni üzerinde borçlu olarak görünen diğer kişilerden alacağını isteyebilmektedir. Bu durumda avalist TTK'nin hükümlerine uygun olarak kabul ettiği borcun bir kısmından veya tamamından yukarıda sayılan kişiler gibi ve onlarla birlikte müteselsil sorumlu olacaktır. Lehine aval veren kişi hangi durum altında sorumlu olarak görünüyorsa avalist de aynı şekilde sorumlu tutulacaktır.[42]

Alacaklı senet üzerinde bulunan zincirde avalistin lehine aval vermiş olduğu kişiye başvurmadan da avaliste başvuruda bulunabileceklerdir. Avalist muhatap lehine

---

[38] **SENGİR,** s. 8; **CAN / GÜNER,** s. 150; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 111, **ÖZKAN,** s. 92.
[39] **COŞKUN,** s. 252.
[40] **SENGİR,** s. 8; **YILDIZ,** s. 488.
[41] RG, 11.01.2011, No.6098, www.mevzuat.gov.tr, E.T:10.04.2020.
[42] **ÖZTAN,** s. 166; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 189; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 230; **POROY / TEKİNALP,** s. 223; **COŞKUN,** s. 250; **CAN / GÜNER,** s. 150; **KOŞER,** s. 246; **PULAŞLI,** s. 207; **BİLGİLİ / DEMİRKAPI,** s. 106; **AKDENİZ,** s. 106; **EYİLİK İsmail:** Çekte Başvurma Hakkı, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017, s. 1, www.tez.yok.gov.tr, E.T: 05.03.2021.

aval vermiş ise bu durumda avalist senet bedelinden muhatap gibi sorumlu olacaktır. Ancak avalistin lehine aval verdiği kişiye olan müracaat hakkı muhatap ile avalistin kendi iç ilişkilerinden kaynaklanan müracaat hakkını oluşturmaktadır.[43] Birden fazla kişinin senet üzerinde aval vermesi halinde ise avalistlerin tamamı senet borcundan müteselsil olarak sorumlu olacaklardır.[44]

Her ne kadar TTK'nin 724. maddesinde avalistin müteselsil olarak sorumlu olacağı belirtilmekte ise de söz konusu hüküm Kanunda yer almasa dahi avalistin sorumluluğu müteselsil sorumluluk olmaktan çıkmayacaktır. TTK'nin 7. maddesine göre ticari iş niteliğindeki işlerde borçlular alacaklıya karşı müteselsil sorumlu olarak hareket etmektedirler. Avalistin borcu da ticari iş sıfatında sayılacağı için avalist yine müteselsil olarak senet borcundan sorumlu olacaktır.[45]

E. Avalin Sözleşme Niteliğinde Olması

Avalin niteliği hakkında Türk Hukukunda farklı görüşler bulunmaktadır. Avalin sözleşme niteliğinde olup olmadığı tartışmalıdır.[46] Bir hukuki işlemin sözleşme niteliğinde olabilmesi için iki ya da daha fazla kişinin karşılıklı, birbirine uygun irade beyanlarının var olması gerekmektedir. İrade beyanlarından zaman bakımından önce iletilene "icap", ardından kabul edilene "kabul" beyanı denilmektedir.[47] Sözleşme kalıpları içerisinde incelendiğinde avalin sözleşme niteliğinde olabilmesi için birbirine uygun irade beyanlarının karşılıklı olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Avalin sözleşme niteliğine sahip olup olmadığı bu bilgiler doğrultusunda incelenecektir.

Doktrinde bulunan bir görüşe göre aval sözleşme niteliğinde değildir.[48] Bunun nedeni bir kişinin tek taraflı irade beyanı ile kanunda belirtilen şekilde aval verebilmesidir. Tek taraflı irade beyanlarının sözleşme niteliğinde kabul edilmesi mümkün görünmemektedir.[49] Sözleşmeler yapıları gereği karşılıklı irade beyanları ile oluşturulmaktadır. Aval beyanı incelendiğinde ise TTK'nin 701. maddesine göre poliçenin üzerinde yer alan muhatap ve düzenleyen kişinin imzası dışındaki her imza aval sayılmaktadır.

---

[43] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 231; **KAYIHAN,** s. 142; **EYİLİK,** s. 48.
[44] **KOŞER,** s. 246; **CAN / GÜNER,** s. 148; **COŞKUN,** s. 253.
[45] **SENGİR,** s. 15; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 113.
[46] **TOROS,** s. 22; **ÖZKAN,** s. 82; **YILDIZ,** s. 489; **ADIGÜZEL,** s. 33.
[47] **EREN,** s. 243; **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU,** s. 95.
[48] **POROY / TEKİNALP,** s. 220; **COŞKUN,** s. 250.
[49] **ŞEKER Muzaffer:** Kefalette ve Avalde Eşin Rızası, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2017, s. 100; **POROY / TEKİNALP,** s. 220; **COŞKUN,** s. 250.

Bir hukuki işlemin sözleşme niteliğinde olabilmesi için imzası bulunan her iki tarafın da iradesi aynı yönde olmalıdır. Ancak avalistin iradesi senet metni üzerinden anlaşılmakta ise de bu şerhi kabul eden tarafın iradesi avalist imza atarken aranmamaktadır. Lehine aval veren kişinin aval beyanından doğacak sorumluluğu kabul edip etmediği kendisine sorulmamaktadır. Hatta çoğu zaman kişinin lehine aval verildiğinden haberi dâhi olmayabilir. Aval verilirken lehine aval verilen kişinin veya senette bulunan alacaktan yararlanan yetkili hamilin bu beyanı kabul etme zorunluluğu bulunmamaktadır. Senette yer alan ve imza ile sorumluluğu doğmuş avalist dışında kalan diğer kişilerin aval beyanını kabul etmemesi halinde bile aval varlığını devam ettirecektir.[50] Aval beyanı verilirken, avalden sorumlu olacak herkesin beyanı kabul etme zorunluluğu olsa idi avalin sözleşme niteliğinde olabileceği düşünülebilirdi. Ancak bu durumda aval tek taraflı verilecek bir beyan ile oluşturulmakta ve sözleşme niteliği dışında görünmektedir.

Aynı şekilde bir hukuki işlemin sözleşme olabilmesi için irade beyanlarının karşılıklı olarak örtüşmesi gerekmektedir. TTK'nin 701. maddesine göre poliçenin üzerine imza atmış kişinin aval şerhi vermek istememiş olması halinde irade beyanı eksikliğinden söz edilecektir. Ancak bu durumda kanun maddesi gereği aval verilmiş sayılmaktadır. Burada yer alan irade beyanının olmaması durumunda avalin geçersiz olması gerekecektir. Ancak aval şerhi geçerliliğini devam ettirmektedir. Burada da avalin sözleşme olma niteliğinden uzaklaştığı görünmektedir.

Diğer görüşe göre ise avalist ile borçlu arasında bir sözleşme ilişkisi bulunmaktadır.[51] Avalin sözleşme niteliğine sahip olmasının nedeni avalist tarafından teminat altına alınmış olan senedin yetkili hamile verilmesi ve yetkili hamilin senedi kabul etmesidir.[52] Sözleşme kurulması için aranan irade beyanlarının kabul işlemi ile karşılıklı olarak kurulduğu savunulmaktadır.

Aynı düşünceyi savunan diğer bir yazarın görüşüne göre avalin sözleşme niteliğinde olmasının nedeninin avalistin senet üzerinde aval şerhini verdikten sonra senedi yetkili hamile vermesi ile irade ve kabul beyanlarının oluştuğu doğrultusundadır.[53] Bu şekilde avalist ile senet sahibi arasında bir sözleşme kurulmuştur.

---

[50] **YILDIZ,** s. 490.
[51] **ÖZTAN,** s. 163.
[52] **GÜRAL,** s. 443; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 105.
[53] **DEMİRKAPI,** s. 166.

Avalin karşı tarafa ulaşması gereken bir irade beyanı olduğunu ve doğumu için senet üzerinde olmasının yanı sıra karşı tarafça da kabul edilmesi gerektiğini düşünen görüş bulunmaktadır. Senedin teslim edilmesi ile iki taraflı hukuki işlemin doğduğu düşünülmektedir.[54] Bu durum senet üzerinde meydana gelecek ve söz konusu sözleşmede oluşabilecek herhangi bir eksik unsur veya geçersizlik taraflar arasında birbirlerine karşı ileri sürülebilecektir.[55]

Avalin sözleşme olarak nitelendirilmesi durumunda iki temel sorun ortaya çıkmaktadır. İlk sorun sözleşmede avalistin karşısında kimin yer alacağı, diğer sorun ise senetten sorumlu olan diğer kişilerin senet bedeli konusunda avaliste ödeme için yaptıkları başvuru sırasında sözleşmenin tarafı olup olmayacaklarıdır.[56]

Kanaatimizce aval sözleşme niteliğinde olmamalıdır. Sözleşmeler yapılış mahiyeti itibariyle iki taraflı işlemlerdir. Ancak aval senet üzerine verilen tek taraflı şerh ile kurulmaktadır. Aynı zamanda avalin sözleşme olarak kabul edilmesi halinde, sözleşmeler sadece sözleşmeye taraf olan kişileri hukuki olarak etki altına alacağı için, senet metni üzerinde bulunan diğer alacaklı ve borçluların avaliste başvurusu mümkün olmayacaktır. Sözleşmenin kurulması anında diğer kişilerin de onay vermesi gerekecektir. Ancak kambiyo senedi ticari hayatta dolaşım kabiliyeti sürekli olan ve takibi mümkün olmayan senetlerdir. Senet metni üzerinde bulunan veya sonradan bulunacak herkes ile anlaşma yapılması imkânsızdır. Bu durumda da aval sözleşmeye taraf olmayan diğer şahısları etkilemeyecektir. Ancak bu durum avalin ortaya çıkış amacına ters düşmektedir. Avalin kambiyo hukukuna özgü bir kefalet türü olduğu kabul edildiği için, kefalet işlevini yitirmiş olacaktır.

III. AVALİN BENZER KURUMLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

A. KEFALET SÖZLEŞMESİ

Kefalet sözleşmesi TBK'de düzenlenmekte olup TBK'nin 581. maddesine göre kefilin alacaklıya karşı sorumlu olduğunu üstlendiği sözleşmedir. Kefalet sözleşmesi ile avalin karşılaştırılabilmesi için öncelikle kefalet sözleşmesinin özellikleri

[54] **KOŞER,** s. 246.
[55] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 104.
[56] Detaylı bilgi için bknz. **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 104, *"Avalde ortaya çıkan bu sorunun asıl kaynağı sözleşme olarak kabul edilen aval ilişkisinde avalistin karşı tarafında bulunan kişinin belirli olmamasıdır. Kabul edenin kim olduğunun senet üzerinden belirli olmamasının yanı sıra senedi elinde bulunduran yetkili hamilin de sözleşmenin tarafı olup olmayacağı sorun oluşturmaktadır. Senet üzerinde bulunan başvuru borçlularının durumu da tartışmalıdır."*

incelenmelidir. Aval beyanı verilebilmesi için öncelikli olarak geçerli şartları taşıyan bir kambiyo senedi düzenlenmiş olması gerekmektedir. Kefalet ise şekil şartlarına uyulması durumunda kambiyo senedinin varlığına bağlı olmaksızın verilmektedir. Bunların yanı sıra kanun koyucu kefalet sözleşmesine hukuki olarak avalden daha fazla koruma gücü vermiştir. Bu gibi nedenlerle kefalet sözleşmesi avale oranla daha sık tercih edilip uygulama alanı bulmaktadır.[57]

Kefaletin teminat sağlama aracı olarak yaygın bir kullanıma sahip olması, aval ile kefalet arasında bazı benzerlik ve farklılıkların doğmasına neden olmuştur. Bu nedenle aval beyanının hukuki konumu incelenirken ikili arasında yer alan ilişkinin incelenmesi önemli bir yer taşımaktadır. İlk olarak avalin ve kefaletin şekil yönünden farklılıkları ardından hukuki yönü ile farklılıkları, verilen kişiye sağladıkları güvence yönünden farklılıkları, kefalet verenin ve avalistin sorumluluklarının farklılıkları son olarak da sona erme yönünden farklılıkları incelenecektir.

1. Kefaletin Yapılış Şekli ve Ehliyet Yönünden Farklılıklar

Kefalet sözleşmesinin ve avalistin farklılıkları ve benzer yönleri incelenirken öncelikli olarak düzenlendikleri kanunların incelenmesi gerekmektedir. Kefalet sözleşmesi TBK'de düzenlenmiş olup özel hükümler kısmında yer almaktadır.[58] Tanım olarak ele alındığı durumda kefalet sözleşmesi üçüncü bir kişiye yani alacaklıya karşı borçlunun borcunu ifa etmemesi durumunda kefilin söz konusu borcu ödemeyi taahhüt ettiği sözleşmedir.[59]

---

[57] **BAHTİYAR,** s. 83; **OĞUZ Sefer:** 6098 Sayılı TBK m.584/1'in Bankacılık Uygulamasında Yarattığı Sorunlar ve Özellikle Evli Gerçek Kişilerin Aval Vermesinde Eş Rızasının Bulunmasının Gerekliliği Üzerine Düşünceler, Bankacılar Dergisi, Sayı: 86, 2013, s. 70; **KILIÇASLAN Seda Kara:** Kefilin Sorumluğunun Kapsamı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S. 1-2, Ankara 2009, s. 44, www.webftp.gazi.edu.tr, E.T: 07.03.2021.

[58] **EREN Fikret:** Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2019, s. 771; **ARAL Fahrettin / AYRANCI Hasan:** Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Yetkin Yayınları, 13. Baskı, Ankara 2020, s. 465; **YILMAZ Merve:** 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kefalet Sözleşmesinde Kefilin Sorumluluğunun Kapsamı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S. 97, Aralık 2011, s. 156, www.tbbdergisi.barobirlik.org.tr, E.T: 07.03.2021; **GÜNSAY Töre:** Kefalet Sözleşmesinin Fer'iliği İlkesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:19, S:Özel Sayı-2017, s. 1081, www.hukuk.deu.edu.tr, E.T: 01.02.2021; **Adem:** Tüketici Sözleşmelerinde Teminat, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2015, s. 185, www.tez.yok.gov.tr, E.T: 10.12.2020; **DEMİR Şamil:** Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:108, Ankara 2013, s. 88, www.kutuphane.dogus. edu.tr, E.T: 12.11.2020; **SENGİR,** s. 8; **ÖZEN,** s. 57; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 881.

[59] **EREN,** Borçlar Özel, s. 771; **ARAL / AYRANCI,** s. 465; **GÜRAL,** s. 443; **ÖZEN,** s. 57; **YILMAZ,** s. 156; **GÜNSAY,** s. 1081; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 881; **DEMİR,** s. 113; **ÜÇER Mehmet / AYLİ Ali:** Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihadı Birleştirme Kararının Eleştirisi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:40, Yıl: 2019, s. 111, www.jurix.com.tr, E.T:

Kefalet sözleşmesinde kefil sıfatına sahip olan kişi tüzel kişi olabilmektedir. Ancak TBK'de tüzel kişilerin kefil olması ile ilgili olarak yeteri kadar açıklık bulunmamaktadır. Tüzel kişilerin organlarının gerçek kişiler tarafından kullanılması tüzel kişiliğin kefalet vermesi durumunda görevli kişileri belirlemede etkili olacaktır.[60] TBK'nin 583. maddesinde öngörülen ve sıkı sıkıya düzenlenmiş şekil kuralları tüzel kişilerin kefil olması durumunda sorun yaratabilmektedir.

Tüzel kişiler görevlerini ve yetkilerini organları aracılığı ile kullanmaktadır. Tüzel kişinin kefil olması durumunda şirket sözleşmesinde yer alan yetkili kişi veya kişiler tarafından kefalet sözleşmesine imza atılacaktır. Bu şekilde şirket borç altına girmektedir. Ancak tüzel kişiliğin yapısı gereği kefil olunması durumunda sadece yetkili bir kişi tarafından ilgili şekil şartlarının sağlanması ancak imza konusunda tüm yetkililerin imza atması yeterli olacaktır görüşü bulunmaktadır.[61] Aksi takdirde sözleşmede bütün yetkiler tarafından yazılmış kefalet limit miktarı, şirket adı soyadı ve tarih bulunacaktır. Bu durum ticari hayatın hızlılığını ve akışını olumsuz etkileyecektir.

Kefalet sözleşmesi alacaklının alacağını tahsil etme kabiliyetini arttırmaktadır. Esas olan amaç, alacaklı ve borçlu arasında yapılacak olan anlaşmanın sağlamlığını arttırıp alacaklının borçlunun borcunu ödememesi durumunda gidebileceği yolları genişletmek ve alacağı tahsil etme kabiliyetini arttırmaktır.

Kefalet sözleşmesi kanunda yer alan sıkı şekil şartlarına bağlı tutulmuştur. Bir kişinin borcuna kefil olmak, alacaklının güvenini arttıracağı için kanun koyucu olabildiğince şekil şartlarını sıkı tutup tarafların sorumluluklarından kaçmalarını engellemeye çalışmaktadır.

TBK'nin 582. maddesine göre kefalet sözleşmesinin ilk şartı, ileride oluşması mümkün olan veya hali hazırda mevcut bir borcun varlığıdır. Kefalet sözleşmesi yapısı gereği asıl borca bağlı olarak doğan bir borçtur.[62] Bu nedenle asıl borcun mevcut olmadığı durumda kefilin borcundan, kefalet sözleşmesinden bahsedilemeyecektir. Kefalet sözleşmesinin geçerliliği asıl borca bağlıdır. Sonuç olarak ortada mevcut veya mevcut olacak bir borç olmalıdır.

12.03.2021; **KARTAL Dilşah Büşra:** Belirsiz Süreli Kefalet Sözleşmesinde Kefilin Sorumluluğunun Sona Ermesi, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2017, s. 3.

[60] **BAŞ Ece:** 6098 Sayılı Borçlar Kanunu'nda Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartlarına İlişkin Bazı Yenilikler, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:70, S:2, Şubat 2013, s. 128, www.dergipark.org.tr, E.T: 20.11.2021.

[61] **ÖZEN,** s. 48; **BAŞ,** s. 129.

[62] **SENGİR,** s. 8; **EREN,** Borçlar Özel, s. 781; **ARAL / AYRANCI,** s. 466; **GÜRAL,** s. 435; **ÖZEN,** s. 73; **KOŞER,** s. 253; **OĞUZ,** s. 70; **YILMAZ,** s. 160; **KELEŞ,** s. 185; **COŞKUN,** s. 253; **ÜÇER / AYLİ,** s. 115.

Kefalet sözleşmesinin sıkı şekil şartları kanunda düzenlenmektedir. TBK'nin 583. maddesine göre kefalet sözleşmesi kefilin sorumluğunu doğuran azami miktarı ve kefalet tarihini, müteselsil kefalet var ise söz konusu durumu kefilin el yazısı ile yazması durumunda kurulacaktır. Bu durumun yanı sıra sözleşmede yapılacak değişiklik şekil kurallarına uygun olarak oluşturulacak aksi takdirde yazılmamış sayılacaktır.[63]

Kefalet şekil yönünden kanunda belirtilen koşullara uygun olarak el yazısı ile kurulurken avalist, senet üzerine atmış olduğu imza ile sorumluluğunu doğuracaktır.[64] Avalist senet üzerine imza atarak daha önce bahsedildiği üzere senet üzerinde bulunan bedeli senet alacaklılarına taahhüt etmektedir. Ancak kefil sözleşmeyi yaptığı esnada sorumlu olduğu miktarı el yazısı ile açık bir şekilde belirtmek zorundadır.[65] Yargıtay kararında miktar belirtilmeksizin belirsiz bir alacak için verilen kefaleti geçerli olarak kabul etmemiştir.[66] Elektronik İmza Kanunu'nun[67] 5. maddesine göre banka teminat mektupları dışında yer alan teminat sözleşmelerinin elektronik imza ile gerçekleştirilemeyecektir. Kanun maddesi uyarınca hem aval hem kefalet için ıslak imza şartı aranmakta, günümüzde kullanılan e-imzanın dahi kabul edilmemektedir.[68]

Avalist kısmi aval vermediği sürece sorumlu olduğu bedeli ayrıca belirtmeyecek sadece imzası ile senetten sorumlu olacaktır. Ancak kefilin sözleşmeye sadece imza atması durumunda kefalet sözleşmesi geçersiz olacak ve alacaklı kefile giderek alacağının tahsilatını sağlayamayacaktır. Aynı şeyler tarih açısından da söz konusudur. Avalistin tarih belirtmek gibi bir zorunluluğu bulunmamakla birlikte, kefil tarih belirtmek zorundadır.[69]

Kefalet sözleşmesi ayrı bir kâğıda ya da asıl sözleşmenin içerisinde sözleşme ile beraber düzenlenebilirken, avalist aval beyanını senet üzerine vermek zorundadır. Senedin arka tarafına aval beyanı verilmek isteniyorsa avalist bu durumu açıkça

---

[63] TBK m.583/3: *"Kefalet sözleşmesinde sonradan yapılan ve kefilin sorumluluğunu artıran değişiklikler, kefalet için öngörülen şekle uyulmadıkça hüküm doğurmaz."*

[64] **SENGİR,** s. 8; **EREN,** Borçlar Özel, s. 784; **ARAL / AYRANCI,** s. 477; **GÜRAL,** s. 446; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 134; **ÖZEN,** s. 218; **OĞUZ,** s. 70; **DEMİR,** s. 89; **COŞKUN,** s. 253; **ÜÇER / AYLİ,** s. 116.

[65] **EREN,** Borçlar Özel, s. 785; **ARAL / AYRANCI,** s. 477; **ÖZEN,** s. 228; **YILMAZ,** s. 157; **DEMİR,** s. 89; **ÜÇER / AYLİ,** s. 116; **ÜÇER / AYLİ,** s. 117.

[66] Y6HD, T: 27.11.2014, E.2014/3278, K.2014/13173, *"Somut olayda, dava konusu edilen alacak, kiralananın hor kullanılması sonucu oluşan zarara ilişkindir. Hor kullanma sonucu oluşan zararın kefalet sözleşmesinin tanzimi sırasında önceden bilinebilir ve belirlenebilir mahiyette olmadığı açıktır."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 23.03.2021.

[67] RG, 15.01.2004, No.5070, www.mevzuat.gov.tr, E.T:07.12.2020.

[68] **OĞUZ,** s. 73; **DEMİR,** s. 114.

[69] **EREN,** Borçlar Özel, s. 785; **ARAL / AYRANCI,** s. 477; **GÜRAL,** s. 435; **KOŞER,** s. 254; **TOROS,** s. 25; **DEMİR,** s. 89; **BAHTİYAR,** s. 84.

belirtmek zorundadır.[70] Aval şerhi senetten ayrı olarak düzenlenememekle birlikte, kefalet sözleşmesinin asıl sözleşmeden bağımsız yeni bir sözleşme şeklinde kurulması durumunda da kefalet sözleşmesi geçerli olacaktır.[71] Yargıtay'ın eski ve yeni tarihli kararlarında senet üzerine açıkça yazılmış olan kefalet beyanıdır yazısında dahi, söz konusu beyanın aval olarak nitelendirileceği ve o şekilde işlem göreceği belirtilmiştir.[72] Bu durumun asıl nedenini ise senette yer alan hakkın senetten bağımsız olarak devredilememesi oluşturmaktadır. Aval şerhinin senet dışında başka bir kâğıdın üzerine verilmesi durumunda Yargıtay kararlarına göre söz konusu beyan aval beyanı değil, kefalet niteliği taşıyacaktır.[73]

Kefalet sözleşmesi gerek tanımında yer alan ifade gerek niteliği gereği sözleşme statüsünde yer almaktadır.[74] Ancak avalin daha önce bahsedildiği üzere niteliği doktrinde tartışmalıdır. Avalin tek taraflı hukuki bir beyan olarak görünmesi durumunda kefalet sözleşmesinden farkı olacaktır ancak sözleşme niteliğinde görünmesi durumunda kefalet sözleşmesi ile benzer olacaktır.[75] Bu durum doktrinde yer alan görüşlere göre değişiklik gösterecektir.[76]

Ehliyet açısından incelendiğinde kefalet, hukuk alanında sözleşme olarak yer almaktadır. Kefalet sözleşmesine imza atılması halinde, sözleşmeye kefil sıfatı ile imza atan kişinin maddi açıdan üstlendiği miktar doğrultusunda sorumluluğu ortaya çıkacaktır. Kefalet sözleşmesi yapabilecek kişiler hukukta sınırlandırmaya tâbi tutulmuştur. Tam ehliyete sahip kişiler tarafından kefalet sözleşmesi başkaca bir hususa gerek kalmadan imzalanabilecektir.[77] Tam ehliyetsizlerin yapacakları her işlem Türk

---

[70] **CAN / GÜNER,** s. 148; **OĞUZ,** s. 71; **DEMİR,** s. 114; **ÜÇER / AYLİ,** s. 118.

[71] **ARAL / AYRANCI,** s. 477; **GÜRAL,** s. 446; **KOŞER,** s. 254; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 134; **BAHTİYAR,** s. 88; **ÖZEN,** s. 47; **ÖZKAN,** s. 94; **TOROS,** s. 25; **DEMİR,** s. 113; **ÜÇER / AYLİ,** s. 118; **BULUT Öner:** Kefalette Eşin Rızasına İlişkin Hükümlerin Avalde Uygulanmayacağına Dair İçtihadı Birleştirme Genel Kurul Kararlarının Değerlendirilmesi, İstanbul Barosu Dergisi, İstanbul 2019, C:93, S:19/2, s. 263, www.istanbulbarosu.org.tr, E.T: 05.03.2021.

[72] Y12HD, T: 18.10.1999, E.1999/11398, K.1999/12463, *"Kefil ibaresinin konulması aval veren kişi olarak nitelendirilmesine engel teşkil etmeyeceğinden diğer borçlu ile birlikte TTK'nin 613. maddesi gereğince alacaklıya karşı müteselsilen borçludur."*; Y12HD, T: 13.01.2015, E.2014/26264, K.2015/355; Y12HD, 20.12.2016, E.2016/31366, K.2016/25784, www.kazancı.com.tr, E.T: 27.03.2021.

[73] **REİSOĞLU Sefa:** Türk Kefalet Hukuku, Ankara 2013, s. 135; **GÜRAL,** s. 448; Y19HD, 16.02.2017, E.2016/12169, K.2017/1231; Y12HD, T:20.12.2016, E.2016/31366, K.2016/25784, *"Bononun yüzüne konulan her imza aval niteliğinde olduğundan ve bono üzerine "kefil" ibaresi konsa dahi bu, aval olarak nitelendirileceğinden, takip dayanağı senedi kefil sıfatıyla imzalayan muteriz borçlu da aval veren sıfatını taşır."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.

[74] **EREN,** Borçlar Özel, s. 771; **ARAL / AYRANCI,** s. 465; **GÜRAL,** s. 438; **KOŞER,** s. 252; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 132; **ÖZEN,** s. 57; **YILMAZ,** s. 156; **GÜNSAY,** s. 1081; **KELEŞ,** s. 184; **KILIÇASLAN,** s. 48; **DEMİR,** s. 89; **BULUT,** s. 263.

[75] **BULUT,** s. 264.

[76] Ayrıntılı bilgi için bnkz. s. 2 vd.

[77] **EREN,** Borçlar Özel, s. 783; **GÜRAL,** s. 452; **OĞUZ,** s. 73; **DEMİR,** s. 92.

Medeni Kanunu'nun (TMK)[78] 15. maddesine göre sonuç doğurmayacaktır.[79] Bu nedenle tam ehliyetsizlerin kefalet sözleşmesi yapması, sözleşmeyi hiçbir koşulda geçerli hale getirmeyecektir.

Sınırlı ehliyetsizler için ise kefalet sözleşmesi yasak işlemlerden olup TMK'nin 449. maddesine göre yasal temsilcilerinin izni olsa dahi kefalet sözleşmesine taraf olamayacaklardır. Kefalet sözleşmesi gibi teminat fonksiyonu sağlayan aval beyanı için ise tam ehliyetsizler her koşulda olduğu gibi aval veremeyecektir. Kefalet ile aval arasındaki farklılık sınırlı ehliyetsizler yönünden doğmaktadır. Sınırlı ehliyetsizler her ne kadar kefalet sözleşmesine taraf olmayacak olsa da TMK'nin 462. maddesine göre yasal temsilcinin iznini alarak aval verebileceklerdir.[80] Aval ve kefalet sözleşmesinin lehine düzenlenen kişi için sağladığı teminat fonksiyonu dikkate alındığında bu ayrımın olması mantıklı gelmemektedir. Avaliste başvurulduğunda avalist, kefil gibi söz konusu borçtan dolayı tüm malvarlığı ile sorumlu olacaktır. Benzer hukuki sorumluluklar doğuran işlemlerin bu konuda ayrıma düşmesi kanaatimizce uygun olmamaktadır.

Ehliyet yönünden getirilen kısıtlamalardaki asıl amaç ehliyeti eksik kişiyi korumaktır. Gerek kefalet gerek aval vererek bir borcun altına giren kişi söz konusu borçtan imza altına aldığı miktar doğrultusunda malvarlığı ile sorumlu olacaktır.[81] Ehliyet yönünden eksik kişi yaptığı işlemin sonucundan haberdar olmadan işlemi gerçekleştirecektir.

Kanaatimizce TMK'nin 462. maddesine göre aval şerhinin yasal temsilcinin izni dâhilinde verilmesi ile vesayet makamının izni ile kefalet sözleşmesi imzalanması arasında fark olmamaktadır. Her iki imzada imzayı atan kişi tüm malvarlığı ile borç hakkında sorumluluk altına girmektedir. Bu nedenle sulh hâkiminden izin alınarak aval şerhinin verilmesi ile ise sulh hâkiminden izin alınarak kefalet sözleşmesine imza atılması aynı doğrultuda sonuç doğurmalıdır. Aksi yönde düşünülmesi durumunda her iki işleme de izin verilmemelidir. İlgili işlem hakkında imza atan kişinin malvarlığında meydana getireceği değişiklik göz önüne alınarak karar verilmelidir.

---

[78] RG, 22.11.2011, No.4721, www.mevzuat.gov.tr, E.T:12.04.2020.
[79] **ÖZEN,** s. 178.
[80] **EREN,** Borçlar Özel, s. 783; **DOMANİÇ,** s. 222; **DEMİR,** s. 92; TMK m.462/5: *"Aşağıdaki hâllerde vesayet makamının izni gereklidir: Kambiyo taahhüdü altına girme."*
[81] **EREN,** Borçlar Özel, s. 775; **ARAL / AYRANCI,** s. 489; **GÜRAL,** s. 435; **OĞUZ,** s. 73; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 881.

2. Eş Rızası Yönünden Farklılıklar

818 Sayılı Türk Borçlar Kanunu[82] (ETBK) ile 6098 Sayılı TBK arasında bazı hükümler ile ilgili değişiklik yapılmıştır. Asıl olarak İsviçre hukukundan etkilenerek düzenlenen[83] ve değişimlerden en çok etkilenen konulardan biri kefalet olmuştur. ETBK'de kefalet sözleşmesi imzalanırken sözleşmenin tarafı olan kefilin eşinin rızası aranmamaktaydı.[84] Ancak miktar açısından büyük olan pek çok ticari, tarımsal, bireysel kredilerde veya değişik sözleşme türlerinde kefil olan kişilerin vermiş oldukları kefalet miktarlarının boyutları, krediler ödenemeyip kefile başvuruda bulunulduğu zaman kefilin ailesi arasında sorunlara yol açabilmekteydi. Bu nedenle artan boşanmalar veya aile bağlarında ortaya çıkan sorunlar kanun koyucuya kefalet sözleşmesi ile ilgili değişiklik yapma zorunluluğu doğurmuştur.[85]

Kural olarak TBK'de yer alan sözleşme serbestîsi ilkesi gereğince eşler istedikleri kişiler ile istedikleri şekilde sözleşme yapma hakkına sahiptirler. Ancak kanun koyucu yukarıda bahsi geçen nedenlerden dolayı kefalete bir sınırlandırma getirmiştir.[86] TBK'nin 584. maddesine göre eşlerden birinin kefalet sözleşmesinde kefil olarak yer alması durumunda diğer eş en geç kefalet sözleşmesinin kurulma anına kadar imzalı olarak aynı sözleşmeye onay vermek zorundadır.

Bu durumun istisnasını eşler arasında mahkeme tarafından ayrılık kararı verilmiş olması veya eşlerin yasal olarak ayrı yaşaması oluşturur. Ancak eşler fiziki olarak bir arada bulunmuyor ise asıl sözleşmenin unsurlarını belirtecek şekilde ayrı bir yerde de eşin rızasını verebileceği kabul edilmektedir.[87] Ek olarak rıza gösterecek olan eşin ehliyetinin olup olmaması eş izni konusunda bir etki yaratmamaktadır. İzin verecek olan eş ehliyet yönünden kısıtlı olsa dahi kanunun belirttiği istisnalar içinde değil ise eş rızası alınacaktır. Eşin ehliyetinde bulunan eksiklik sadece eş rızasının alınacağı makamı belirlemede rol oynayacaktır.[88]

---

[82] RG, 22.01.1926, No.818, www.mevzuat.gov.tr, E.T:27.04.2020.
[83] **GÜRAL,** s. 453; **BAHTİYAR,** s. 85.
[84] **ÖZEN,** s. 189; **OĞUZ,** s. 69; **DEMİR,** s. 92; **BAHTİYAR,** s. 85; **ÜÇER / AYLİ,** s. 121; **KOCAMAN Arif Burhanettin / KAYA Kübra:** Kefalet Sözleşmesinde Eşin Rızası, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İstanbul 2020, C:6, S:1,1, s. 4, www.dergipark.org.tr, E.T: 05.03.2021.
[85] Y19HD, T: 27.01.2020, E.2018/2136, K.2020/72, *"Kefalet taahhüdünde eşin rızasının geçerlilik koşulu olarak yasada düzenlenmesinin nedeni eşlerin birbirlerinin borçlandırıcı tasarruflarından haberdar olma, borçlandırıcı işlemleri aile bütünlüğü içerisinde birlikte yapmalarını sağlamak düşüncesi olduğu belirtilmiştir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.
[86] **OĞUZ,** s. 73; **ŞEKER,** s. 4; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 88; **DEMİR,** s. 93; **ÜÇER / AYLİ,** s. 121; **KOCAMAN / KAYA,** s. 5.
[87] **OĞUZ,** s. 69; **DEMİR,** s. 93; **KOCAMAN / KAYA,** s. 12.
[88] **ÖZEN,** s. 190.

Aynı şekilde TBK'nin 584/2. maddesine göre eş rızasının zorunlu olduğu kefalet sözleşmelerinde kefilin sorumluluğunu arttırılacak veya adi kefalet sözleşmesinin müteselsil kefalet sözleşmesine dönüşmesini sağlayacak sonradan eklenen ibarelerde de eş rızasının varlığı aranacaktır. Sonradan verilen eş rızası kefalet sözleşmesini geçerli hâle getirmeyecek, kefalet sözleşmesinin geçerli olması isteniyorsa yeniden eski sözleşmeden bağımsız olarak bir sözleşme düzenlenmesi gerekecektir.[89] Ancak sözleşmede eşin sorumluluğunu arttırmayan veya sözleşme hükümlerini zorlaştırmayan sonradan yapılacak değişikliklerin sorumluluk arttıran maddelerin aksine eş rızası olmadan yapılabileceği kabul edilmektedir.[90]

Rıza beyanı verilirken adi veya müteselsil kefalet olsun olmasın yani kefaletin türü fark etmeksizin eş rızası aranmaktadır.[91] Eş rızasının sözleşme kurulurken mevcut olmaması ancak sonradan tamamlanması durumunda dâhi sözleşme geçerli olmayacaktır. Eş rızası olmadan imzalanan bir kefalet sözleşmesinde, kefilin sonradan boşanması durumunda da kefalet sözleşmesi geçerlilik kazanmayacaktır.[92] Önemli olan kefilin, kefalet sözleşmesi imzalanırken içinde bulunduğu medeni durumdur.

Bu durumun yanı sıra eş rızasının aranmadığı istisna hâller de bulunmaktadır. TBK'nin 584/3. maddesine göre kanunda sayılan kredi sözleşmeleri için kefil olacak eşin rızası aranmayacaktır. Ticari hayatın devamlılığından dolayı düzenli olarak işi ile ilgili senet veren esnaf ya da tacirin kefaletinin eş rızasına tâbi olması, iş ilişkisinin dinamiğini etkileyecektir. Kanaatimizce kanun koyucu burada haklı bir harekette bulunmuştur. Ancak bu durumun aksini savunan görüşe göre, her ne kadar ticari hayatın sürekliliği korunsa da aile hukukunun getirdiği hayat olumsuz olarak etkilenebilmektedir.[93] Kefil olan eş her ne kadar ticari hayatı ile ilgili olarak kefalet vermiş ise de asıl borçlunun borcunu ödeyememesi üzerine aleyhine takip başlatıldığında aile hayatını etkileyen uygulamalara ve işlemlere maruz kalacaktır.

Ek olarak doktrinde yer alan genel görüşe göre eşler kendi aralarında kefalet sözleşmesi imzalamış iseler alacaklı olan eşin[94], kefil olan eşe kefalet sözleşmesini

---

[89] **HELVACI / ÖZKAN,** s. 885.
[90] **ÖZEN,** s. 175; **DEMİR,** s. 93.
[91] **ARAL / AYRANCI,** s. 478; **ŞEKER,** s. 20, **ÖZEN,** s. 201; **KOCAMAN / KAYA,** s. 8.
[92] **DEMİR,** s. 96; **KOCAMAN / KAYA,** s. 8.
[93] **KOCAMAN / KAYA,** s. 13.
[94] Y12HD, T: 13.10.2016, E.2016/12256, K.2016/21462, *"Söz konusu madde, işletmeler için düzenlenmiş ise de; kanuni düzenlemenin amacının, işletmenin yetkilileri tarafından işletme için verilecek kefaletlerde, kefalete konu borçtan bu kişilerin de fayda sağlamış olmaları sebebiyle eş rızasının aranmadığı anlaşıldığından, temyiz incelemesine konu olayda da kefalete rıza gösterecek eşin, borçlunun bizatihi kendisi olması sebebiyle ve de kefil olunacak borçlu eşin, kendisine verilecek kefalete rıza göstermeyeceğinin kabulünün de hayatın olağan akışına aykırı olacağı düşüncesiyle, eşin,*

imzalaması için icazet verdiği kabul edilmektedir.[95] Eş rızası alınması gerekirken alınmadan düzenlenen kefalet sözleşmeleri başkaca bir eksikliğe ihtiyaç duymadan kesin hükümsüz sözleşme özelliği taşıyacaktır.

Tüzel kişilerin kefaletinde söz konusu hüküm uygulanmamaktadır. Kefalet sözleşmesine imza atan kişiler şahsi borçları için değil, şirket borçları sebebi ile sorumluluk altına girmelerinden dolayı tüzel kişilerin kefil olmalarında eş rızası hükmü geçerli olmayacaktır.[96] Tüzel kişiliğin kefil olarak şirket sözleşmesinde yer alan yetkililerin kefalet sözleşmesinde bulunmaları şekli şartların sağlanması ile beraber kefalet sözleşmesinin kurulması için yeterli olacaktır.

Aval beyanı verilirken eş rızası aranmamaktadır. Ancak bu durum doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre avalist atmış olduğu imza ile kefalet benzeri bir sorumluluk altına girmektedir.[97] Kefalet sonraki bölümlerde işleneceği üzere fer'i bir sorumluluktur.[98] Kanun koyucu fer'i sorumluluk altına giren kişinin sorumluluğu için eş rızası aramaktadır. Aval fer'i değil asli bir sorumluluk oluşturmaktadır. Kanun koyucunun fer'i sorumlulukta eş rızası ararken asli sorumlulukta eş rızası aramaması uygun olmayacaktır. Bu nedenle aynı kefalet gibi eş rızası aranmalıdır.[99]

Diğer bir görüşe göre ise kanun koyucu aval beyanı verilirken eş rızası aranmasını tercih etseydi TBK'de olduğu gibi bu durumu kanun hükmünde belirtmesi gerekirdi.[100] Yargıtay zaman içerisinde kendi vermiş olduğu kararlarda da doktrinde olduğu gibi fikir ayrılıklarına düşmüştür. Bir kararında TTK'de avalistin eş rızasının arandığının Kanunda açıkça belirtilmediği, bu nedenle eş rızasından bahsedilemeyeceğini belirtmiş[101], bir diğer kararında ise avalde eş rızasının aranması gerektiğini belirtmiştir.[102]

---

borçlu eşe kefil olmak istemesi halinde, kefaletin geçerli olması için eş rızasına lüzum olmadığının kabulü gerekir. Kaldı ki, eş rızasının aranmasına yönelik kanuni düzenlemenin temel maksadının, eşlerin birbirlerinin borçlandırıcı tasarruflarından haberdar olma ve borçlandırıcı işlemleri aile bütünlüğü içerisinde birlikte yapma olduğu nazara alındığında, somut olaydaki gibi borçlu eşin diğer eşin kefaletine rıza göstermesi şartının aranmasının fuzuli olacağı tabiidir.", www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.

[95] **ŞEKER,** s. 21; Y11HD, T:10.02.2016, E.2016/1306, K.2016/1277, *"Sözleşmesinin imzalandığı tarihte de müteselsil kefillerin birbirleri ile evli oldukları ve kredi sözleşmesini müteselsil kefil sıfatıyla birlikte imzaladıkları için kefaletlerinde rıza aranmayacağı değerlendirilmeden yazılı gerekçeyle, talebin reddi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 26.04.2021.

[96] **BAŞ,** s. 119.

[97] **DEMİR,** s. 114.

[98] **BULUT,** s. 264.

[99] **ÖZEN,** s. 48; **PULAŞLI,** s. 186; **ŞEKER,** s. 77; **GÜNSAY,** s. 1088; **DEMİR,** s. 94; **ÜÇER / AYLİ,** s. 130.

[100] **REİSOĞLU,** s. 92, 323; **OĞUZ,** s. 76; **YILDIZ,** s. 501; **BAHTİYAR,** s. 85.

[101] **BULUT,** s. 265; Y12HD, T: 27.06.2013, E.2013/10055, K.2013/24337, Y12HD, 04.07.2013, E.2013/16400, K.2013/25100, *"Türk Ticaret Kanunu'nda taahhüt altına girmek için eşin rızası koşulu düzenlenmemiştir. Kıymetli evraklar 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 3. maddesine göre ticari iş*

Yargıtay tarafından verilmiş olan kararlardan biri bu konuda açıklayıcı önem taşımaktadır. TBK'nin ticari işlerde hız sağlanması amacı ile ticari hayatta yer alan kefalet ile ilgili bazı sözleşmelerde eş rızası aramaması burada etkili olmaktadır. Aval ticari hayatta etkin olarak kullanılan bir kefalet benzeri beyan olmasından dolayı, avalde de eş rızası aranmaması gerektiği belirtilmiştir.[103] Kambiyo senetlerinin para ile benzer bir şekilde ödeme aracı olarak kullanılması dikkate alındığında ticari hayatın akıcılığını sağlama amacı ile kanunda bazı durumlarda getirilen eş rızası istisnasının, doğası gereği ticari hayata ait olan avale uygulanmaması kanunun amacına ters düşecektir. Bu nedenle aval beyanında eş rızasının aranmaması uygun olacaktır.

Kefalet sözleşmesinde eş rızasının aranması bu durumun ticari hayata müdahale etmesi ve kişilerin ticari işlerini zorlaştırması nedeniyle tepkilere neden olmuştur.[104] Aval beyanı verilirken kefalette olduğu gibi eş rızasının istenmesi kambiyo senetlerinin dolaşımda serbestçe hareket etmesini kısıtlayabileceği için ilgililer tarafından tepki ile karşı karşıya kalabilir. Genel olarak fikir birliği bulunmamakla birlikte Yargıtay'ın günümüze daha yakın tarihli kararlarında avalistin beyanı için eş rızası aramaktan uzak durduğu görünmektedir.[105]

Yukarıda bahsi geçen durumların sonucu olarak Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu aval beyanında eş rızasının aranıp aranmaması karmaşasını ortadan kaldırmak için açıklamalarda bulunmuştur. Avalde eş rızasının aranmasının senedin tedavüldeki hızını azaltacağı, senedin ciro edilmesi durumunda senet üzerine aval beyanı veren avalistlerin evli olup olmadıklarının araştırılmasının zorluğu, avalistin evli olup olmadığını belirten bilgilerin senet üzerine işlenmesi durumunda senedin tedavül

---

sayıldıklarından, Türk Ticaret Kanunu hükümleri karşısında genel hüküm sayılan Borçlar Kanunu 584. maddesinin somut olayda uygulama yeri yoktur.", www.kazancı.com.tr, E.T: 28.03.2021.

[102] Y11HD, T: 17.02.2016, E.2016/970, K.2016/1578; Y11HD, 25.04.2014, E.2014/1231, K.2014,7837, *"6098 Sayılı TBK'nin 584. maddesi uyarınca eşlerden biri mahkemece verilmiş bir ayrılık kararı olmadıkça veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı doğmadıkça, ancak diğerinin yazılı rızasıyla kefil olabilecek olup aynı Kanun'un 603. maddesine göre de kefaletin şekline, kefil olma ehliyetine ve eşin rızasına dair hükümler, gerçek kişilerce, kişisel güvence verilmesine dair olarak başka ad altında yapılan diğer sözleşmelere de uygulanacaktır."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 28.03.2021.

[103] YİBGK, T:20.04.2018, E.2017/4, K.2018/5, www.kazancı.com.tr, E.T: 12.01.2022.

[104] **DEMİR,** s. 95; **BAHTİYAR,** s. 85; **KOCAMAN / KAYA,** s. 15.

[105] YHGK, T: 24.05.2017, E.2017/12-1135, K.2017/1012, *"Uyuşmazlık kefalet sözleşmesinin geçerliği bakımından eşin rızasının aranması yönündeki düzenlemenin aval veren hakkında da uygulanıp uygulanmayacağı noktasında toplanmaktadır. İki kişi arasında düzenlenen bir sözleşmede borçluya kefil olan kişinin evli olup olmadığı, eşin rızasının bulunup bulunmadığı kolaylıkla belirlenebilirken; tedavül kabiliyeti sebebiyle bir kambiyo senedinde avalistin evli olup olmadığının ve eşinin rızasının bulunup bulunmadığının araştırılması zorunluluğu, hamile kambiyo senetleri hukukuna tamamen yabancı bir yük getirecektir. Bu detayların senede derç edilmesi ve sonraki cirantaların hiçbir tereddüde mahal olmaksızın bunu bilmesi mümkün değildir. Avalde, eşin rızasına dair kefalet hükümleri uygulanamayacaktır."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.

gücünün zorlaşacağı, şekli anlamda eş rızasının senedin ön yüzünde beyan edilmesi hâlinde eşin avalist olarak, arka yüzüne beyan edilmesi hâlinde ise ciranta olarak algılanabileceği, ticari işlerin mahiyeti gereği hız gerektirmesi nedeni ile eş rızasının alınmasının zaman açısından zorluğu vb. gerekçeler ile avalde eş rızasının alınmasının uygun olmayacağını, kanun koyucunun iradesinin dar yorumlanarak hareket edilmesi gerektiğini belirtmiştir.[106]

3. Süre Yönünden ve Zamanaşımı Yönünden Farklılıklar

Kefalet sözleşmesi ile avalin farklarından biri süre olarak karşımıza çıkmaktadır. Süre açısından TBK'de kefalet ile ilgili açık hüküm bulunmaktadır. Söz konusu farklılık gerçek kişiler tarafından verilen kefalette geçerli olacaktır. Yalnızca gerçek kişiler açısından bu şekilde bir sınırlama getirilmesindeki asıl amaç kefilin, kişisel haklarını güvence altına almaya çalışmaktır.[107]

TBK'nin 598/3. maddesine göre gerçek kişi tarafından verilmiş kefalet, kefalet sözleşmesinin kurulmasından itibaren kefalet sözleşmesinin türü fark etmeksizin[108] on yıl sonra sona erecektir. Kefalet yirmi yıl için verilmiş bile olsa kanun koyucu kefili korumak için kefilin takip edilebileceği süreyi on yılla sınırlamaktadır. Her ne kadar sözleşmede taraflar kendilerince bir süre belirleyerek kefalet vermiş ise de kefil, sözleşmeyi imzaladığı tarihten itibaren on yıl boyunca kefil sıfatı ile takip edilebilecektir.[109] Söz konusu sürenin emredici kural olduğu ve bu duruma aykırı davranılamayacağı açıkça anlaşılmaktadır.[110] Ancak kanunda sadece gerçek kişiler ibaresi kullanıldığı için söz konusu süreler tüzel kişiler için geçerli olmayacaktır.

Avalistin sorumluluk süresinin başlangıcı kefalet sözleşmesinde yer alan "imza ile başlar" ibaresi gibi belirli bir ifade içermemektedir. Sorumluluğun başlaması için öncelikli olarak senedin vadesi gelmeli ve vadesinde senet bedeli ödenmemelidir. İstisna durumlar dışında senet yetkili hamili protesto çekmeli ve ardından avaliste başvuruda bulunmalıdır. Bu nedenle avalistin sorumluluğu kefilin sorumluluğu ile aynı zamanda doğmamaktadır. Senedin vadesinin on yıl sonra gelmesi durumunda avalistin sorumluluğu vade ve gerekli işlemlerin yapılması ile başlayacaktır. Kefil sözleşmeye vermiş olduğu imza ile sözleşmeden sorumlu olacaktır.

---

[106] **BAHTİYAR,** s. 85; **BULUT,** s. 266 vd.; YİBGK, T: 20.04.2018, E. 2017/4, K. 2018/5.
[107] **ARAL / AYRANCI,** s. 504; **ÖZEN,** s. 602.
[108] **ARAL / AYRANCI,** s. 504; **ÖZEN,** s. 605.
[109] **EREN,** Borçlar Özel, s. 804; **ARAL / AYRANCI,** s. 504; **ÖZEN,** s. 602; **OĞUZ,** s. 72.
[110] **ÖZEN,** s. 604.

Zamanaşımı yönünden de kefil ve avalistin farklılıkları bulunmaktadır. Kural olarak TBK'nin 155/2. maddesine göre zamanaşımı asıl borçluya karşı kesilirse kefile karşı da kesilmiş olacaktır. Lehine aval verilmiş kişiye karşı zamanaşımının kesilmiş olması durumunda avaliste karşı olan zamanaşımı kesilmeyecektir.[111] Kefalet sözleşmesi tür olarak ileri sayfalarda görüneceği üzere müteselsil kefalet olarak düzenlenmiş ise TBK'nin 155/1. maddesine göre müteselsil borçlulardan herhangi birine karşı zamanaşımının kesilmesi hepsine karşı kesilmesine sebep olacaktır. Ancak avalist açısından zamanaşımı daha önce belirttiğimiz üzere lehine aval verdiği kişinin senet üzerinde bulunan konumuna göre değişiklik gösterecektir.

TBK'nin 154. maddesine göre borcun ikrar edilmesi, kısmi ifada bulunulmuş veya faiz ödenmiş olması, rehin verilmesi veya kefil gösterilmesi, mahkemeye veya hakeme başvurulması, icra takibine veya iflas masasına başvurulmuş olması kefil açısından zamanaşımını kesecektir. Ancak avalistin zamanaşımını kesen sebepler içerisinde borcun ikrar edilmesi, kısmi ifada bulunulmuş olması, rehin verilmesi veya kefil gösterilmesi bulunmamaktadır.

4. Aslilik Ferilik İlişkisi Yönünden Farklılıklar

Kefalet sözleşmesi ile avalin farkı incelenirken en önemli fark hukuki yönden farklılıklarıdır. Hukuki yönden farklılıktan kastedilen kefalet ve avalin kurulma anında asıl borçluya karşı arasında oluşan ilişkileridir. Kefalet yapılış şekli ile bir sözleşmedir. Kefalet sözleşmesinin amacı tanımından da anlaşılacağı üzere var olan bir borca teminat sağlamaktır. Bu nedenle aval ile birbirinden farklı özellikler göstermektedir. Aynı şekilde asıl borçlu ile olan ilişkilerden dolayı avalistin ve kefilin sorumlulukları birbirinden farklı sonuçlar doğuracaktır.

Aval TTK'de ticari iş kategorisinde yer alıp düzenlenirken, kefalet hem ticari işler hem de adi işler için düzenlenebilmektedir.[112] Aval ile kefaletin her ikisi bir borca teminat olarak verilmiş olsalar da mahiyetleri gereği TBK'de yer alan hükümler avale uygulanamayacaktır.[113] Bunun yanı sıra gerek avalist gerek kefil teminat verdikleri miktarlara tüm şahıs malvarlıkları ile sorumlu olacaklardır.[114]

---

[111] **OĞUZ,** s. 72; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 136.
[112] **SENGİR,** s. 8; **ARAL / AYRANCI,** s. 465; **REİSOĞLU,** s. 134; **ŞEKER,** s. 66; **OĞUZ,** s. 72.
[113] **REİSOĞLU,** s. 134; **OĞUZ,** s. 73.
[114] **GÜRAL,** s. 465; **OĞUZ,** s. 73; **DEMİR,** s. 113; **BULUT,** s. 263; **ÜÇER / AYLİ,** s. 113.

Kefalet kavramının ortaya çıktığı ilk andan itibaren asıl amaç, alacaklının alacağını daha kolay, hızlı elde etmesini sağlamakla birlikte taraflara teminat vererek sözleşme yapma isteğini arttırmaktır. Kefalet sözleşmesi asıl bir sözleşmenin ardından asıl sözleşmeye bağlı olarak ve ona güvence vermek adına oluşturulmuştur. TBK'nin 582/1. maddesine göre kefalet sözleşmesi mevcut bir borç için kurulmaktadır. Ancak her ne kadar mevcut bir borç için kurulmuş olsa da hem kefalet hem de aval gelecekte doğacak bir borç için borç belirlenebilir olduğu müddetçe kurulabilmektedir.[115] Kefalet sözleşmesinin asıl sözleşmeye teminat vermek amacıyla ortaya çıkmış olması nedeniyle doğası gereği asıl sözleşme ile doğrudan bir ilişkisi bulunmaktadır.

Alacaklı ile borçlunun kendi aralarında yapmış oldukları sözleşmeye teminat sağlamak amacıyla kefil ile alacaklı arasında kefalet sözleşmesi yapılacaktır. Her ne kadar üçlü bir hukuki ilişki varmış gibi görünse de kefil ile alacaklının yapmış olduğu sözleşme asıl borçtan bağımsız bir sözleşme niteliğindedir. Bağımsız sözleşme niteliğinde olması kefalet sözleşmesinin içerik olarak asıl borca bağlı olma özelliğini etkilememektedir.[116]

Kefalet sözleşmesi başka bir sözleşmeye teminat vermek amacı taşıyarak yapılması nedeni ile kural olarak fer'i niteliktedir. Ancak asıl olarak kefalet sözleşmesinin asliliği ile anlatılmak istenen asıl sözleşme ile bir arada ve aynı belgeler üzerinde yapılmasının zorunlu olmamasıdır. Buradaki aslilik hukuki anlamda değil fiziki anlamda anlaşılması gereken asliliktir.[117] Bu nedenle kefalet sözleşmesi asıl sözleşmeden hukuki yönden bağımsız bir sözleşmedir denilememektedir. Asıl sözleşmenin geçersiz olması kefalet sözleşmesinin de geçersiz olmasını sağlayacaktır. Aslilik fer'ilik ilişkisinin asıl olarak incelenmesi gereken durum sözleşmelerin hukuki anlamda ortaya çıkardıkları sonuçtur.

Aslilik anlamında ele alındığında kefalet sözleşmesi asıl borçlu ila alacaklı arasında yapılan sözleşmeden içerik, şekil, şart yönünden farklıdır.[118] Ancak her ne kadar kefalet bağımsız bir sözleşme gibi görünse de alacaklı ile borçlu arasında yer alan sözleşme ilişkisinin geçerliliğini yitirmesi durumunda kefalet sözleşmesi de geçersiz olacaktır.[119] Asıl sözleşme ödeme, takas vb. durumlar ile sona erebilir.[120] Nasıl bir

[115] **EREN,** Borçlar Özel, s. 782; **OĞUZ,** s. 73; **GÜNSAY,** s. 1082.
[116] **EREN,** Borçlar Özel, s. 781; **ARAL / AYRANCI,** s. 465; **ÖZEN,** s. 73; **GÜNSAY,** s. 1082; **KELEŞ,** s. 186.
[117] **EREN,** Borçlar Özel, s. 774; **ARAL / AYRANCI,** s. 465; **ÖZEN,** s. 72; **GÜNSAY,** s. 1084; **KELEŞ,** s. 186; **BULUT,** s. 264; **BAHTİYAR,** s. 89; **ÜÇER / AYLİ,** s. 115; **KARTAL,** s. 10.
[118] **GÜNSAY,** s. 1084.
[119] **EREN,** Borçlar Özel, s. 781; **ARAL / AYRANCI,** s. 466; **ÖZEN,** s. 88; **GÜNSAY,** s. 1089.

şekilde sona erdiği önemli olmaksızın asıl sözleşmenin sona ermesi, kefalet sözleşmesinin de sona ermesine neden olacaktır.[121] Burada yer alan bağlantıya kefalet sözleşmesinin fer'iliği denmektedir.

Esas borç geçerliliğini devam ettirirken kefalet sözleşmesi kefalet sözleşmesinin unsurlarının eksik olmasından dolayı geçersiz olabileceği gibi, asıl sözleşmeden farklı bir vade ile düzenlenmiş olabilir. Buradan kefalet sözleşmesinin tek başına ayrı bir sözleşme olduğu da anlaşılmaktadır.[122]

Aval en başından itibaren bağımsız olarak tek başına asli bir sorumluluk doğurmaktadır. Lehine aval verilenin borcu sona ermiş olsa bile avalistin sorumluluğu istisnalar dışında devam edecektir. Aval bu açıdan asli bir sorumluluk taşımaktadır. Avalistin hem borcunun doğumu hem de sona ermesi bağımsız olmaktadır. Kefilin borcunun devam etmesi için ise asıl borcun devamı zorunludur. Her ikisi de teminat fonksiyonu yaratmış olmasına rağmen aval asli bir borç oluştururken, kefalet fer'i bir borç oluşturur.[123]

Kefalet sözleşmesinin asıl borca bağlı bir sözleşme olması sebebiyle esas borçluya ait olan savunma def'ilerinden kefil de faydalanabilecektir. Ek olarak asıl borçlunun savunma def'ilerini kullanmayacağını ileri sürmesi durumunda bile kefil bu def'ileri ileri sürebilecektir.[124] Bu durumun nedenini şöyle bir örnekle açıklayabiliriz. Kefil kefalet sözleşmesine imza atarken asıl borçlunun sahip olduğu def'ileri biliyor ve bu def'ilere güvenerek şahsi teminat veriyor olabilir. Ancak asıl borçlunun bu def'ileri ileri sürmekten vazgeçmesi kefilin sorumluluğunu arttıracaktır. Daha önce bahsettiğimiz üzere kefilin sorumluluğunu arttırıcı eylemler veya sözleşme maddeleri kefalet sözleşmesinin şekil şartlarına uygun olarak yapılmadığı sürece geçerli olmayacaktır.

---

[120] **EREN,** Borçlar Özel, s. 781; **DOMANİÇ,** s. 151; **ARAL / AYRANCI,** s. 466; **ÖZEN,** s. 568; **OĞUZ,** s. 71; **GÜNSAY,** s. 1090.
[121] **EREN,** Borçlar Özel, s. 781; **ARAL / AYRANCI,** s. 466; **ÖZEN,** s. 89, 567; **REİSOĞLU,** s. 135; **ÖZKAN,** s. 101; **TOROS,** s. 28; **YILMAZ,** s. 160; **GÜNSAY,** s. 1089; **KELEŞ,** s. 186; **DEMİR,** s. 113; **ÜÇER / AYLİ,** s. 117; **KARTAL,** s. 10.
[122] **SENGİR,** s. 8; **ÖZEN,** s. 73; **KELEŞ,** s. 186.
[123] **REİSOĞLU,** s. 134; **ARAL / AYRANCI,** s. 467; **GÜRAL,** s. 435; **ÖZEN,** s. 45; **OĞUZ,** s. 70; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 135; **YILDIZ,** s. 510; **ŞEKER,** s. 67; **KOŞER,** s. 255; **ÖZKAN,** s. 99; **TOROS,** s. 28; **GÜNSAY,** s. 1091; **KELEŞ,** s. 186; **DEMİR,** s. 113; **BULUT,** s. 264; **COŞKUN,** s. 253; **BAHTİYAR,** s. 89.
[124] **SENGİR,** s. 8; **CAN / GÜNER,** s. 148; **EREN,** Borçlar Özel, s. 797; **ARAL / AYRANCI,** s. 467; **ÖZEN,** s. 93; **GÜNSAY,** s. 1094; **DEMİR,** s. 114; **BAHTİYAR,** s. 89.

Avalist kefilden farklı olarak lehine aval verilen kişinin def'ilerini ileri süremeyecektir. Bu nedenle avalistin sorumluluğunun asli bir sorumluluk olduğu, kefilin sorumluluğunun fer'i bir sorumluluk olduğu anlaşılmaktadır.[125]

İstisna olarak esas borçlunun ödeme güçsüzlüğü içinde olması ve bu durumu def'i olarak ileri sürmesi halinde kefil de tıpkı esas borçlu gibi söz konusu def'iyi ileri süremeyecektir.[126] Kefilin kefalet sözleşmesi yapmasındaki asıl amaç asıl borçlu ödeme güçlüğüne düşerse asıl borçlunun yerine borcu ödemektir. Ancak kefil her durumda tıpkı avalist gibi kendisine ait def'ileri alacaklıya karşı ileri sürebilmektedir.[127]

Kefaletin fer'i bir özellik taşıması sonucunda alacaklı asıl borç muaccel olmadığı sürece kefile başvuruda bulunamayacaktır. Borcun muaccel olması durumunda ise ilk olarak asıl borçluya gidecek ardından kefile başvuruda bulunabilecektir. İstisnai olarak taraflar aralarında kefaletin müteselsil kefalet olmasını kararlaştırmış ise hem kefile hem asıl borçluya aynı anda gidilebilecektir.[128] Aval kavramında yetkili hamilin avaliste başvuruda bulunabilmesi için senette yer alan vadenin gelmesi süre yönünden yeterli olmaktadır. Ek olarak lehine aval verilen kişiye başvuruda bulunulması ya da önce başvurunun beklenmesi gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır.

Kefalette asıl borçlu ile alacaklı arasında TMK'nin 2. maddesinde yer alan dürüstlük kuralına aykırılık söz konusu ise kefil de borcu ödemekten kaçınabilecektir.[129] Ancak avalist açısından avalatın dürüstlük kuralına aykırı davranmış olması kendi borcunu sona erdiren bir unsur olarak görünmemektedir.

Yukarıda bahsedilen fer'ilik ilkesinin istisnası olan bazı durumlar yer almaktadır.[130] Bu durumlar gerçekleştiği zaman kefilin sağlamış olduğu teminat fonksiyonu tıpkı avalistin teminatı gibi bağımsız bir özellik gösterecektir. Normal şartlarda asıl borçlunun def'ilerini ileri sürebilen kefil, tıpkı avalist gibi asıl borçlunun def'ilerini ileri süremeyecektir.

İlk olarak konkordato konusunda anlaşılması ancak alacaklının konkordato anlaşmasına onay vermemesi durumunda kefil, konkordatoda belirlenen hükümlere göre

---

[125] **GÜRAL,** s. 463; **CAN / GÜNER,** s. 148; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 136; **DEMİR,** s. 114.
[126] **EREN,** Borçlar Özel, s. 796; **ARAL / AYRANCI,** s. 468; **ÖZEN,** s. 94; **GÜNSAY,** s. 1094.
[127] **EREN,** Borçlar Özel, s. 797; **GÜNSAY,** s. 1094; **BAHTİYAR,** s. 89.
[128] **REİSOĞLU,** s. 25; **ARAL / AYRANCI,** s. 467; **ÖZEN,** s. 94; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 136; **KOŞER,** s. 255; **TOROS,** s. 29; **YILMAZ,** s. 164; **GÜNSAY,** s. 1096; **KILIÇASLAN,** s. 49; **COŞKUN,** s. 254.
[129] **ÖZEN,** s. 94; **GÜNSAY,** s. 1090.
[130] **ÖZEN,** s. 104; **GÜNSAY,** s. 1095 vd.

değil, kefalet sözleşmesinde yer alan hükümlere göre sorumlu olacaktır.[131] Kefilin sorumluluğu kural olarak asıl borçlunun sorumluluğu ile belirlenmektedir. Ancak burada asıl borçlu başka alacaklılar ile anlaşma yapıp borcun miktarını düşürmüş olsa bile alacaklı kefilden kefalet sözleşmesinde yer alan miktarı talep edebilecektir.

Cari hesap sözleşmelerinde de aynı istisna söz konusudur. Cari hesap sözleşmesinin[132] kat edilmesi durumunda kefilin sorumluluğu kefalet sözleşmesinde yer alan şartlar doğrultusunda devam etmektedir.[133]

Son olarak TMK'nin 629/1. maddesine göre terekenin defterinin tutulması söz konusu olabilir. Alacaklılardan biri veya bir kaçı kusurları olmaksızın alacağını deftere yazdırmayı ihmal etmiş olabilir. Söz konusu ihmal çerçevesinde oluşan defteri mirasçıların kabul etmesi durumunda, mirasçıların alacaklılara olan sorumluluğu sınırlı tutulmuştur. Ancak her ne kadar mirasçıların sorumluluğu sınırlı tutulsa da deftere yazılmayan alacak taraflar arasında önceden yapılmış olan kefalet sözleşmesi miktarı ile sınırlı olmayacak, eski hükümlerine göre devam edecektir.[134]

Yukarıda bahsi geçen durumlarda kefil tıpkı avalist gibi sorumlu olmakta ve asıl borçlunun ileri sürebileceği def'ileri alacaklılara karşı ileri sürememektedir. Kefalet sözleşmesinin söz konusu durumlar için asli borç niteliği tanıyan bir sözleşme gibi hareket ettiği söylenebilir. Aval ve kefalet incelendiğinde ikisinin teminat niteliği taşıdığı ancak taşıdıkları teminat niteliklerinin farklı olduğu anlaşılmaktadır.[135]

Ek olarak avalistin borcuna başka bir avalist tarafından teminat sağlanabilmektedir. Aynı şekilde kefilin borcuna da başka bir kişi kefil olabilmektedir.[136] Kefil sözleşmeden kaynaklanan borcunu ödemiş olması durumunda asıl borçluya ödediği miktar doğrultusunda rücu edebilmektedir.[137] Avalist de aynı şekilde kendisinden önce gelen senet borçlularına ödediği miktar kadar rücu edecektir.

---

[131] **REİSOĞLU,** s. 4; **ARAL / AYRANCI,** s. 468; **ÖZEN,** s. 104; **GÜNSAY,** s. 1097.
[132] TTK m.89/1: *"İki kişinin herhangi bir hukuki sebep veya ilişkiden doğan alacaklarını teker teker ve ayrı ayrı istemekten karşılıklı olarak vazgeçip bunları kalem kalem alacak ve borç şekline çevirerek hesabın kesilmesinden sonra çıkacak artan tutarı isteyebileceklerine ilişkin sözleşme cari hesap sözleşmesidir."*
[133] **ARAL / AYRANCI,** s. 468; **ÖZEN,** s. 105; **GÜNSAY,** s. 1098.
[134] **REİSOĞLU,** s. 4; **ARAL / AYRANCI,** s. 468; **ÖZEN,** s. 106; **GÜNSAY,** s. 1094.
[135] **ARAL / AYRANCI,** s. 472; **GÜRAL,** s. 463; **OĞUZ,** s. 73; **GÜNSAY,** s. 1095; **COŞKUN,** s. 253.
[136] **OĞUZ,** s. 73.
[137] **EREN,** Borçlar Özel, s. 797.

5. Avalist ve Kefilin Sorumluluklarının Farkları

Kefalet sözleşmesi TBK'nin 581. maddesine göre düzenlenmiş olup asıl amacı alacağı teminat kullanarak güvence altına almak ve alacaklı için tahsil kabiliyetini arttırmaktır.[138] Kefalet sözleşmesine konu her türlü borç olabilecekken, aval kural olarak kambiyo hukukundan kaynaklanan borçlar için düzenlenebilecektir.[139] Kefalet sözleşmesi farklı özelliklerde düzenlenebilmektedir. TBK'nin 585/1. maddesine göre düzenlenen adi kefalette kanunda belirtilen istisnalar dışında alacaklı asıl borçluya başvurmadan kefile başvuramayacaktır.

Kefaletin bir türü olan adi kefalette kefile başvuruda bulunulabilmesinin ön koşulu alacaklının asıl borçluya başvurup asıl borçlunun borcunu ödememesidir. Asıl borçlu borcunu ödemediği takdirde alacaklı kefile başvurabilecektir.[140] Bu durumda alacaklı öncelikli olarak kefile başvuruda bulunulursa kefil, tartışma def'ini[141] ileri sürerek ödemeden kaçınabilecektir.[142] Bu durumun istisnasını tartışma def'ini ortadan kaldıran durumlar oluşturacaktır.[143] Adi kefalette kefilin sorumluluğu ikinci dereceden olmaktadır. Yargıtay kararında avalistin sorumluluğu ile adi sözleşme yapan kefilin sorumluluğunun birbirinden farklı olduğunu, avalistin senette yer alan diğer borçlularla birlikte müteselsilen sorumlu olduğunu ancak kefilin sorumluluğunun ikinci dereceden olduğunu belirtmiştir.[144]

Avalist, senet borcunun gelmesi ve yetkili hamilin ilgili işlemleri gerçekleştirmesi durumunda senette yer alan ve kendisinden önce gelen kişilere başvurulmadan kendisine başvurulması halinde herhangi bir itirazda bulunamayacaktır. Avalistin sorumluluğu senette yer alan diğer borçlularla aynı oranda ve aynı şekilde olacaktır.[145] Kefilin sorumluluğu sözleşme yaptığı kişiye karşı olmakla birlikte avalistin sorumluluğu senette imzası bulunan herkese veya imzası bulunmasa bile yetkili hamil olduğunu ispatlayan kişiye karşı olacaktır.[146]

---

[138] **EREN,** Borçlar Özel, s. 771; **ARAL / AYRANCI,** s. 465; **ÖZEN,** s. 68; **GÜNSAY,** s. 1081.
[139] **SENGİR,** s. 7; **REİSOĞLU,** s. 7; **OĞUZ,** s. 71; **GÜNSAY,** s. 1085; **KELEŞ,** s. 188; **ÜÇER / AYLİ,** s. 120.
[140] **EREN,** Borçlar Özel, s. 786; **CAN / GÜNER,** s. 148; **ARAL / AYRANCI,** s. 468; **TOROS,** s. 30; **BULUT,** s. 263; **ÜÇER / AYLİ,** s. 118; **KARTAL,** s. 13.
[141] **EREN,** Borçlar Özel, s. 786, *"Bu def'iye aynı zamanda "önce dava def'i" de denmektedir."*
[142] **EREN,** Borçlar Özel, s. 786; **REİSOĞLU,** s. 135; **OĞUZ,** s. 72; **TOROS,** s. 30; **ÜÇER / AYLİ,** s. 119.
[143] Ayrıntılı bilgi için bknz. **ÖZEN,** s. 303 vd.; **KARTAL,** s. 13.
[144] **KARTAL,** s. 10; **GÜNSAY,** s. 1086, *"Müteselsil kefalette de kefilin borcu ikincil niteliktedir."*; Y19HD, T: 08.06.2020, E.2018/1381, K.2020/879, www.kazancı.com.tr, E.T: 29.03.2021.
[145] **BULUT,** s. 263; **ÜÇER / AYLİ,** s. 118.
[146] **CAN / GÜNER,** s. 150; **KOŞER,** s. 255.

Aval ile kefalet sorumlulukları kefaletin bir türü olan müteselsil kefalete benzemektedir. Müteselsil kefalet şekil şartı olarak TTK'nin 586/1. maddesine göre düzenlenecek olup müteselsil kefil olacak kişi bu durumu sözleşmeye açık ve anlaşılır bir şekilde belirterek kurabilecektir. Müteselsil kefaletin adi kefaletten farkı tartışma def'inin kefil tarafından ileri sürülememesi olacaktır.[147] Herhangi bir ibarenin belirtilmemiş olması durumunda verilen kefalet adi kefalet olarak nitelendirilecektir.[148] Müteselsil kefalette alacaklı asıl borçluya karşı takip başlatmadan önce kefile takip başlatılabilecektir. Ancak asıl borçlunun açık bir şekilde ödeme güçlüğü içerisinde olması istisnası dışında asıl borçluya ihtar çekilmiş olması ve çekilen ihtarın sonuçsuz kalması gerekmektedir.[149]

Avalistin sorumluluğu müteselsil sorumluluk olmaktadır.[150] Müteselsil kefalet veren ile avalistin sorumluluğu bu nedenle benzer sorumluluklardır.[151] Uygulamada ise müteselsil kefaletin varlığı durumunda asıl borçlu ve kefile aynı anda ihtar gönderilmekte, ihtarnamede belirtilen süre içerisinde ödeme yapılmaması durumunda kefile karşı takip başlatılmaktadır.

Daha önce belirttiğimiz üzere müteselsil sorumluluk kanunda belirtilen durumlarda ortaya çıkmaktadır. Kefil TTK'nin 7/1. maddesine göre de müteselsil olarak sorumlu tutulabilecektir. Maddede geçen durumlarda kefil, avalist ile sorumluluk bakımından benzer özellikler taşımaktadır.[152]

Bankalar kredi sözleşmesi düzenlerken alacaklarının teminatını arttırmak adına çoğunlukla müteselsil kefalet hükümleri doğrultusunda sözleşmeler düzenlemektedir.[153] Bu şekilde öncelikli olarak borçluya karşı çekilen ihtarın sonuçsuz kalması durumunda rehnin paraya çevrilmesini beklemeden veya asıl borçluya takip başlatmadan önce kefile doğrudan takip başlatabilmektedirler. Müteselsil kefalet bu yönden adi kefalete göre alacaklının alacağını tahsil etmesini kolaylaştıran kefalet türüdür.

Söz konusu kefalet türlerinin dışında toplu kefalet, kefile kefalet, rücua kefalet sözleşmeleri bulunmaktadır.[154] Bu kefalet türleri adi kefalet hükümleri doğrultusunda işlem görmektedirler. Ancak müteselsil kefalette kefil ile asıl borçlunun birlikte takip ediliyor olması borçlunun asli borçlu, kefilin fer'i borçlu olduğu gerçeğini

[147] **ARAL / AYRANCI,** s. 480; **ÖZEN,** s. 314.
[148] **REİSOĞLU,** s. 135; **ARAL / AYRANCI,** s. 480; **ÖZEN,** s. 283.
[149] **EREN,** Borçlar Özel, s. 787; **ARAL / AYRANCI,** s. 481; **ÖZEN,** s. 338; **TOROS,** s. 29.
[150] **BULUT,** s. 263; **ÜÇER / AYLİ,** s. 118.
[151] **CAN / GÜNER,** s. 148.
[152] **OĞUZ,** s. 72; **TOROS,** s. 29; **ÜÇER / AYLİ,** s. 118.
[153] **REİSOĞLU,** s. 160.
[154] **EREN,** Borçlar Özel, s. 785; **ARAL / AYRANCI,** s. 485.

değiştirmemektedir. Her iki durumda da kefil başvurulması gereken ikinci borçlu olacaktır.[155]

Miktar açısından kefil, TBK'nin 589/1. maddesine göre sözleşmede yazdığı miktar ile sınırlı olarak sorumludur.[156] Borçlunun temerrüde düşmesi durumunda kefil alacaklının müspet zararını gidermekle yükümlü olup menfi zararını gidermekle yükümlü değildir.[157]

Avalist ise senette yer alan miktarla ve senette yer alan kişilere karşı sorumlu olacaktır.[158] Kefil de avalist gibi önceden belirlenmesi durumunda akdi faizler gibi yan borçlardan sorumlu olacaktır.[159] Kanun maddesinde belirtildiği üzere kefalet sözleşmesinde kefilin sorumluluğunu arttıracak işlemlerin kefalet sözleşmesi ile aynı şekil şartlarında yapılması gerekirken, kefilin sorumlu olduğu miktarı azaltacak işlemlerde şekil şartı aranmamaktadır. Kefalet sözleşmesinde bulunan miktarın veya asıl sözleşmede bulunan miktarın azaltılması yani kefilin lehine sonuçlar doğuracak işlemlerin gerçekleşmesi durumunda şekil şartı aranmayacaktır.[160]

Kefil, asıl borçlunun borcunu ödediği takdirde borçluya karşı ödediği bedel üzerinden borcu rücu edilecektir. Ayrıca, ödediği borcun güvencesi olarak borçludan borçla ilgili düzenlenmiş olan teminatları kendisi için isteyebilecek ve kefil verdiği kişinin haklarına halef olacaktır.[161] Ancak avalist senetten doğan borcunu ödediği halde yapmış olduğu ödeme bedeli kadar senette kendisinden önce gelen senet borçlularına başvuruda bulunabilecektir. Diğer bir deyişle senette yer alan sorumlulara rücu edebilecektir.[162] Burada yer alan rücu haklarından kefilin rücu hakkını bağımlı, avalistin rücu hakkını bağımsız olarak nitelendirmek mümkün olacaktır.[163] Ek olarak teminatları isteme vb. hakları bulunmamaktadır. Bu nedenle kefilin alacağını tahsil etme şansı avalistin alacağını tahsile etme şansından daha çoktur.

---

[155] **REİSOĞLU,** s. 25; **ÖZEN,** s. 351; **GÜNSAY,** s. 1086; **ÜÇER / AYLİ,** s. 118.
[156] **EREN,** Borçlar Özel, s. 792; **ARAL / AYRANCI,** s. 469; **GÜRAL,** s. 459; **REİSOĞLU,** s. 25; **KOŞER,** s. 255; **GÜNSAY,** s. 1085.
[157] **ARAL / AYRANCI,** s. 489; **GÜNSAY,** s. 1082; **ÖZEN,** s. 139; **KELEŞ,** s. 188; **KILIÇASLAN,** s. 51, *"Menfi zarar; esas borcun kaynaklandığı borç ilişkisinin ortadan kalkması veya geçersizliğinin anlaşılması üzerine ortaya çıkan zarar olmakla birlikte müspet zarar; esas borcun kusurlu olarak ifa edilememesi nedeni ile alacaklının uğradığı zarardır."*
[158] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 137.
[159] **EREN,** Borçlar Özel, s. 793; **ARAL / AYRANCI,** s. 469; **ÖZEN,** s. 137; **GÜNSAY,** s. 1092.
[160] **ÖZEN,** s. 127; **GÜNSAY,** s. 1092.
[161] **EREN,** Borçlar Özel, s. 801; **ARAL / AYRANCI,** s. 500; **OĞUZ,** s. 71; **REİSOĞLU,** s. 136; **ÖZEN,** s. 498.
[162] **REİSOĞLU,** s. 136; **YILDIZ,** s. 505.
[163] **EREN,** Borçlar Özel, s. 801; **REİSOĞLU,** s. 135.

Esas borçlu ve alacaklı arasında yapılan sözleşmenin geçersiz olması kefalet sözleşmesinin de geçersiz olması sonucunu doğurur. Esas borçlu ve alacaklı sonradan geçerli bir sözleşme yapmak isterlerse usulüne uygun yeni bir kefalet sözleşmesi gerçekleştirmeleri gerekecektir.[164] Ancak avalatın senet üzerinde bulunan borcunun geçersiz olması avalistin sorumluluğunu etkilemeyecektir. Sorumluluk durumları incelenirken temel hareket edilmesi gereken nokta kefilin borcunun bağımlı, avalistin borcunun istisnalar dışında bağımsız bir borç olması olacaktır.

6. Sağladıkları Güvence Ve Sona Erme Yönünden Farklıkları

Aval ve kefaletin en büyük ortak özelliği her ikisinin de teminat sağlama aracı olarak kullanılmasıdır.[165] Kavramların ortaya çıkış amacı, bu hakları lehine kullanacak kişilere güvence sağlayıp alacaklarını daha kolay elde edeceklerine olan inancı arttırmaktadır. Yani asıl amaç alacaklıya karşı bir teminat sağlamaktır.

Mevcut bir borcun kayıt veya şarta bağlanması, o borçtan dolayı menfaat sağlayacak kişilerin alacaklarını tahsil etmelerini zorlaştırabilir.[166] Örnek vermek gerekirse belirli bir şartın varlığı halinde borcun muaccel olacağı kararlaştırılması durumunda şart gerçekleşmez ise alacaklının başvurabilmesi için şekli şart oluşmamış olacaktır. Bu nedenle somut olaya göre incelenerek kayıt veya şartın kişinin haklarını zorlaştırabilmesi söz konusu olacaktır.

Kefalet sözleşmesi bazı durumlarda şarta bağlı olarak kurulabilen bir sözleşmedir. Esas borç hiçbir koşula bağlanmamış dahi olsa kefalet sözleşmesi koşul veya şarta bağlı olarak yapılabilmektedir.[167] Ancak söz konusu şartın kefil için geçerli olması kefilin bu durumu bilip onay vermesi durumunda geçerli olacaktır.[168] Ancak aval bu konuda daha önce belirttiğimiz üzere doktrinde tartışmalar bulunmasına rağmen genel görüşe göre[169] şarta bağlı olarak kurulamamaktadır. Aval bu açıdan alacaklıya kefalete oranla daha çok teminat sağlamaktadır. Şart sağlansın ya da sağlanmasın koşul

---

[164] **ÖZEN,** s. 128; **GÜNSAY,** s. 1090.
[165] **GÜNSAY,** s. 1081; **YILDIZ,** s. 508; Y11HD, T: 25.12.2020, E.2019/4724, K.2020/6032; Y3HD, T: 25.01.2021, E.2020/7398, K.2021/394, *"Aval, bir tür kefalet olmakla beraber, Borçlar Kanunundaki kefaletten farklı sonuçlar içerir. Senet üzerine yazılan tek taraflı ve bağımsız bir kambiyo taahhüdüdür."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 11.04.2021.
[166] **EREN,** s. 1161, *"Taraflar bir sözleşmenin sonuçlarını doğurmasını veya ortadan kalkmasını gelecekteki belirsiz bir olayın gerçekleşmesine bağlayabilirler. Sonuçlarının doğması veya ortadan kalkması gelecekteki belirsiz bir olayın gerçekleşmesine bağlı borca "şarta bağlı borç" denir."*
[167] **GÜRAL,** s. 450; **ARAL / AYRANCI,** s. 469; **ÖZEN,** s. 176; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 136; **OĞUZ,** s. 71; **GÜNSAY,** s. 1083.
[168] **GÜRAL,** s. 460; **REİSOĞLU,** s. 31.
[169] **GÜRAL,** s. 450.

gerçekleşsin veya gerçekleşmesin önemi olmaksızın avalistin sorumluluğu devam edecektir.

Avalin kurulmasındaki asıl amaç dolaşımda olan kambiyo senedinin tedavülünü kolaylaştırmaktır. Kambiyo senedi para yerine geçerek tedavülde dolaşım sağlamaktadır. Aval beyanını senet üzerinde gören yeni senet alacaklısının söz konusu ticari işte güveni artarak senet üzerinde işlem yapacaktır. Bu nedenle aval sadece lehine verilen kişi için değil, senette yer alan ve yer alabilecek herkes için teminat oluşturmaktadır. Aval bu nedenle kambiyo senedinden kaynaklanan bir borca teminat olarak verilmektedir.[170]

Kefalet her türlü borca teminat sağlamak için verilebilmektedir.[171] TBK'nin 26. maddesine göre sözleşmenin tarafları sözleşme içeriklerini istedikleri konuda belirleyebilmektedir. Kefalet de bir sözleşme türü olduğu için taraflar kefalet sözleşmesini istedikleri borca teminat olarak verebileceklerdir.[172] Bu açıdan kefaletin sorumluluk kapsamı avalin sorumluluk kapsamından daha geniş olma ve hukukta pek çok alana uygulanabilme özelliği sağlamaktadır.

Bunun yanı sıra kambiyo senedinden kaynaklanan borca kefil olma iradesi ile senet üzerine imza atılmış olabilir.[173] İrade her ne kadar kefalet için verilmiş olsa da bu şekilde atılan bir imza Yargıtay kararları uyarınca aval hükümlerine göre değerlendirilmektedir.[174]

Kefalet tarafların aralarında anlaşıp müteselsil kefalet hükümleri konusunda anlaşmadıkları sürece adi kefalet hükümlerine göre işlem görür. Adi kefalet türünde öncelikli olarak asıl borçluya, asıl borçlu ödemede bulunmaz ise kefile başvuruda bulunulabilecektir.[175] Burada kefaletin sağladığı güvence ikincil olma özelliği taşımaktadır. Aval kapsamı gereği kısmi olarak verilmemesi durumunda senet üzerindeki bedelin tamamından sorumlu olmakla birlikte diğer borçlularla beraber

---

[170] **REİSOĞLU,** s. 89; **ÖZEN,** s. 45.

[171] **EREN,** Borçlar Özel, s. 785; **REİSOĞLU,** s. 134; **GÜNSAY,** s. 1082; YİBGK, T: 20.04.2018, E.2017/4, K.2018/5, *"Aval kambiyo senetlerinde borçlu olan kişiler için verilebilir. Kefalet ise her tür borç için verilebilir."*, www.kazancı.com.tr, T: 11.04.2021.

[172] **EREN,** Borçlar Özel, s. 771; **OĞUZ,** s. 71; **YILMAZ,** s. 156; **GÜNSAY,** s. 1087.

[173] **REİSOĞLU,** s. 92; **ÖZEN,** s. 47.

[174] **GÜRAL,** s. 458; Y11HD, T: 16.11.2020, E.2020/2872, K.2020/5066; Y19HD, T:01.06.2020, E.2018/2138, K.2020/727; Y19HD, T: 28.11.2019, E.2018/992, K.2019/5349, *"Bononun arka yüzünde kefil ibaresinin solunda davacıya ait olduğu Adli Tıp Kurumu raporu ile sabit olan imzanın yer aldığı, bu imzanın ön yüzde yer alan isme atfen ve devamı niteliğinde atıldığı, bonoda atılı bulunan imzanın aval hükmünde olduğu belirtilmiştir."*, www.kazancı.com.tr, T: 11.04.2021.

[175] **EREN,** Borçlar Özel, s. 786; **ARAL / AYRANCI,** s. 480; **ÖZEN,** s. 283.

başvurulabilecek bir teminat aracıdır. Aval ile müteselsil kefalet benzer anlamda teminat sağlamaktadır.[176]

Kefil kendisine başvuruda bulunulması durumunda asıl borçlunun yerine getirmesi gereken edimi ifa edebileceği gibi, sadece para borcunu da yerine getirebilir. Kefile burada seçimlik bir yetki verilmektedir.[177] Ancak avalistin tek borcu para borcu olmaktadır. Avalist para dışında başka bir borcu ifa ederek borcundan kurtulamayacaktır. Kefalet bu açıdan alacaklıya daha geniş oranda teminat sağlamaktadır.

Kefalet sözleşme niteliğinden dolayı TBK'de yer alan sözleşmelerin sona erme hallerine benzer şekilde sona ermektedir. Ek olarak daha önce değindiğimiz fer'i özellik taşımasından dolayı diğer sözleşmelere kıyasla farklı şekillerde sona erebilmektedir.

Kefalet sözleşmesi esas borca bağlı olarak sona erebileceği gibi, sadece kefalet sözleşmesinin taraflarını ilgilendiren sebeplerden dolayı da sona erebilmektedir.[178] Kefalet fer'i borç niteliği taşımasından dolayı esas borcun sona erdiği durumlarda kendisi de sona erecektir. TBK'nin 598. maddesine göre esas borcun sona erme şekli fark etmeksizin kefilin borcu da sona erecektir. Söz konusu kanun maddesi kefalet sözleşmesinin fer'iliği ilkesinin temelini oluşturmaktadır. Aynı şekilde esas borcun kısmi olarak sona ermesi durumunda kefalet sona ermeyen borç için devam edecektir.[179] TTK'nin 702. maddesine göre ise avalistin borcu şekil eksikliği dışında başka bir nedenle hükümsüz olmuş olsa bile sona ermeyecektir.

Esas borcun ifa edilmesi, esas borcun ifasının imkânsızlaşması[180], esas borç için düzenlenen ibra sözleşmesi, tereke için tutulan defterde alacağın deftere bildirilmemiş olması, borcun yenilenmesi[181], zamanaşımı esas borcu sona erdiren sebeplerdir.[182] Söz konusu durumlarda esas borç sona ermiş ise esas borca bağlı olarak varlığını devam ettiren kefalet de sona ermiş olacaktır.

Ek olarak TBK'nin 598/2. maddesine göre borçlu ile kefil sıfatına aynı kişinin sahip olması durumunda alacaklının haklarını korumak için kefaletten doğan özel

---

[176] **GÜRAL,** s. 457; **ÖZEN,** s. 46; **TOROS,** s. 29.
[177] **EREN,** Borçlar Özel, s. 775; **GÜNSAY,** s. 1084.
[178] **EREN,** Borçlar Özel, s. 802; **ARAL / AYRANCI,** s. 503; **ÖZEN,** s. 565; **OĞUZ,** s. 75; **GÜNSAY,** s. 1091; **KILIÇASLAN,** s. 51; **KARTAL,** s. 21.
[179] **ÖZEN,** s. 565; **GÜNSAY,** s. 1091; **KARTAL,** s. 22.
[180] **KARTAL,** s. 21; **ÖZEN,** s. 569, *"Esas borçluya yüklenemeyen sebeplerle esas borcun imkânsızlaşması durumunda esas borç sona erer. Böyle bir durumda kefilin sorumluluğu da ortadan kalkar."*
[181] **KARTAL,** s. 25; **ÖZEN,** s. 571, *"Esas borcun yenilenme ile son bulması da mümkündür. Yenilemenin esas borçla birlikte kefalete de son vereceği de genellikle kabul edilir."*
[182] **EREN,** Borçlar Özel, s. 802; **ARAL / AYRANCI,** s. 503; **ÖZEN,** s. 567-573; **GÜNSAY,** s. 1091.

hükümler saklı tutulmuştur.[183] Kefil, borçlunun ödeme güçsüzlüğü içerisine düşmesi halinde borçlunun borcunu ödemeyi taahhüt etmektedir. Borçlunun borcu ödeyemediği takdirde alacaklının başvurabileceği iki kişi bulunmaktadır. Borçlu ile kefilin aynı kişide birleşmesi durumunda alacaklının başvurabileceği kişi sayısı teke düşmektedir. Bu durum göz önüne alınırsa alacaklının alacağını tahsil etme kabiliyeti azalmaktadır. Kanun koyucu bu durumun önüne geçebilmek için kefaletten doğan özel hükümleri korumuştur.

TBK'nin 135. maddesine göre borçlu ile alacaklının aynı kişi olması kural olarak borcu sona erdiren sebeplerden biridir.[184] Ancak kanun koyucu burada özel bir hüküm belirtmiştir. Alacaklı ile borçlunun aynı kişide birleşmesi kefilin borcunu sonlandırırken avalistin borcunu sonlandırmamaktadır.[185] TBK'nin 135/3. maddesine göre birleşme durumunda kıymetli evrak hükümleri saklı tutulmuştur. Kambiyo senedinde borçlu ile alacaklının bir araya gelmesi durumunda borç sona ermemektedir. Elinde senedi bulunduran yetkili hamil, senedin tedavüldeki dolaşımına devam etmesini sağlayabilir. Bu şekilde senet ödeme aracı olma özelliğine devam edecektir. Ancak kefalette sona erme durumu söz konusudur.

Kefalet sözleşmesi kendisi ile ilgili sebeplerden dolayı da sona erebilmektedir. Kefalet sözleşmesinde süre belirlenmiş ise yer alan sürenin dolması[186] veya süre belirlenmemişse kanunda yer alan yasal sürenin sonuna gelinmesi[187], kefilin sözleşmeden dönmesi[188] kefalet sözleşmesini sona erdiren durumlardan olacaktır.
Avalistin ödeme yükümlülüğü ise düzenleyenin veya muhatabın borcun tamamını ödemesi, hamilin başvurmak için gerekli eylemleri yerine getirmemesi sonucu başvuru hakkını kaybetmesi veya poliçenin zayi olması durumlarda sona erecektir.[189]

B. GARANTİ SÖZLEŞMESİ

Garanti sözleşmeleri kanun tarafından düzenlenmemiş olmakla birlikte uygulamada Yargıtay[190] kararları ve doktrin tarafından düzenlenen bir sözleşme

[183] **KARTAL,** s. 41; **GÜNSAY,** s. 1084.
[184] **EREN,** s. 1268, *"Alacaklı ve borçlu sıfatlarının aynı kişide birleşmesi halinde, alacak ve borç kural olarak sona erer. Birleşme, yalnız asıl alacağı değil, ona bağlı yan hakları ve özellikle faiz, ceza koşulu ve teminat alacaklarını da sona erdirir."*; **ÖZEN,** s. 573.
[185] **REİSOĞLU,** s. 135; **ÖZEN,** s. 46; **KOŞER,** s. 256; **ŞEKER,** s. 74; **OĞUZ,** s. 75; **TOROS,** s. 32.
[186] **EREN,** Borçlar Özel, s. 806; **ARAL / AYRANCI,** s. 504; **ÖZEN,** s. 579 vd.; **KARTAL,** s. 51.
[187] **EREN,** Borçlar Özel, s. 806; **ARAL / AYRANCI,** s. 504; **ÖZEN,** s. 601; **KARTAL,** s. 55.
[188] **EREN,** Borçlar Özel, s. 805; **ARAL / AYRANCI,** s. 505; **ÖZEN,** s. 610; **KARTAL,** s. 59.
[189] **YILDIZ,** s. 508.

türüdür.[191] Garanti sözleşmesi borçlunun borcun bir kısmını veya tamamını ödememesi durumunda, alacaklının alacağını temin etmeye yarayan bir sözleşme türüdür.[192] Kanunda özel düzenlemeye tâbi olmaması nedeniyle TBK'nin 128/1. maddesine göre uyarlama yapılarak uygulama alanı bulmaktadır.

TBK'nin 128. maddesinde yer alan üçüncü kişinin fiilini üstlenme hükümleri uyarınca garanti sözleşmesinin hukuki özellikleri açıklanmaktadır. Garanti sözleşmesi ilk olarak Alman doktrininde karşımıza çıkmaktadır. Alman doktrininde yer alan ilk tanımında sadece ivazlı olarak garanti sözleşmesi düzenlenebileceği belirtilmiş olsa da sözleşmenin gelişmesi ile birlikte ivazsız olarak da garanti sözleşmesi yapılabileceği anlaşılmıştır.[193]

TBK'nin 128. maddesi doğrultusunda incelendiğinde garanti sözleşmesi ile üçüncü kişinin edimini üstlenme sözleşmesi arasındaki farklar ve benzerlikler dikkat çekmektedir. Genel olarak kabul edilen görüş doğrultusunda garanti sözleşmesi üçüncü kişinin edimini üstlenme sözleşmesini kapsamaktadır. Üçüncü kişinin edimini üstlenme sözleşmesi garanti sözleşmesinin türlerinden biridir.[194] Bu nedenle garanti sözleşmesi TBK'nin 128. maddesinden daha geniş yorumlanarak uygulama alanı bulmalıdır.

Garanti sözleşmesinin asıl fonksiyonu alacağın teminatını oluşturmaktır. Garanti sözleşmelerinde garanti veren ile garanti lehine verilen kişi arasında asli bir borç ilişkisi bulunmuyor ise bağımsız garanti sözleşmesi, asli borç ilişkisi bulunuyor ise bağımlı garanti sözleşmesi söz konusu olmaktadır.[195] Garanti sözleşmesi iki taraflı bir hukuki ilişki olmakla beraber aval tek taraflı beyan ile kurulmaktadır.[196]

---

[190] YHGK, T: 27.09.2018, E.2017/13-549, K.2018/1360, *"Garanti sözleşmeleri mevzuatımızda bağımsız bir tanıma sahip olmamakla birlikte EBK'nin 110'uncu maddesinde garanti sözleşmelerinin bir alt türü olarak değerlendirilebilecek "üçünü kişinin fiilini taahhüt sözleşmeleri" düzenlenmiştir."*; YİBGK, T: 20.04.2018, E.2017/4, K.2018/5; Y19HD, T: 12.02.2018, E.2016/15741, K.2018/552, www.kazancı.com.tr, E.T: 20.04.2021.

[191] **REİSOĞLU,** s. 120; **ÖZEN,** s. 29; **ÖZKAN,** s. 117; **TOROS,** s. 42.

[192] **EREN,** Borçlar Özel, s. 778; **CAN / GÜNER,** s. 148; **ARAL / AYRANCI,** s. 470; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 141; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 894; **KELEŞ,** s. 189; **DEMİR,** s. 103; Y3HD, T: 08.04.2019, E.2017/6543, K.2019/3083, *"Garanti sözleşmelerinin temel amaçları, esas itibariyle asıl borç ilişkisinin tarafı olmayan üçüncü kişilerce, alacaklıya şahsi teminat (güvence) verilmesidir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 20.04.2021.

[193] **ATASOY Kemal:** Garanti Sözleşmesinin Türleri, Hukuki Özellikleri ve Sonuçları, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak 2019, C:5, S:1, s. 103, www.dergipark.org.tr, E.T: 10.12.2021.

[194] **ATASOY,** s. 106.

[195] **EREN,** Borçlar Özel, s. 778; **ARAL / AYRANCI,** s. 469; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 894; **ATASOY,** s. 106.

[196] **ÖZKAN,** s. 118; **KINACIOĞLU,** s. 215; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 894; **KELEŞ,** s. 185; **DEMİR,** s. 106; **BAHTİYAR,** s. 89.

Garanti sözleşmesinde asıl borç ilişkisi ile garanti veren arasında asli bir borç ilişkisi bulunmaması, kefalette olduğu gibi fer'ilik ilişkisi doğmamasını sağlamaktadır.[197] Bu nedenle garanti verilen sözleşmenin asıl konusunun şekle ait bir sebepten geçersiz olması garanti verenin borcunu ortadan kaldırmayacaktır. Aynı durum aval için de söz konusu olmaktadır.[198] Garanti verenin borçtan dolayı ileri sürebileceği savunma imkânları avaliste göre daha az korunaklıdır. Garanti veren rizikonun gerçekleşmediği ile ilgili bir savunmada bulunabilirken avalistin savunma imkânları daha geniş kapsamda olmaktadır.[199]

Avalistin borcunun bağımsız olması nedeniyle garanti sözleşmesi ve aval birbirine benzemektedir. Asıl borcun geçersiz olması garanti sözleşmesinin geçersizliğini doğurmamaktadır. Avalist aynı şekilde lehine aval verdiği kişinin borcunun geçersiz olduğunu ileri sürerek senet borcundan kurtulamamaktadır. Avalist kimin veya neyin borcu için aval verdiğini bilmiyor olabilir ancak garanti veren bu durumun aksine garanti konusu hakkında bilgi sahibi olmalıdır.[200]

Kanunda belirtilmediği sürece sözleşmeler serbesti ilkesi doğrultusunda kurulmaktadır. Garanti sözleşmeleri gerçek ya da tüzel kişi fark etmeksizin herhangi bir şekle bağlı olmadan kurulan sözleşmelerdir.[201] TBK'nin 603. maddesine göre garanti sözleşmesinin kefalet benzeri işlemlerden olması nedeni ile kefalet sözleşmesi gibi yazılı şekilde yapılmasını, azami miktarın ve tarihin belirtilerek kurulmasını savunan yazarlar da bulunmaktadır.[202] Ancak Yargıtay kararlarından yola çıkarak oluşturulan sonuca göre garanti sözleşmesi için şekil şartı aranmamaktadır.[203]

---

[197] **ÖZTAN,** s. 163; **ARAL / AYRANCI,** s. 470; **BAHTİYAR,** s. 89; **CAN / GÜNER,** s. 149; **ÖZEN,** s. 28; **KELEŞ,** s. 190; **DEMİR,** s. 104; YHGK, T: 23.5.2019, E. 2017/11-1731, K. 2019/608, "*Garanti veren bağımsız bir borç altına girmekte olup bu yükümlülüğün bir başka borç ile ilgisi yoktur.*", www.kazancı.com.tr, E.T: 20.04.2021.

[198] **ÖZTAN,** s. 163; **ARAL / AYRANCI,** s. 120; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 894.

[199] **HELVACI / ÖZKAN,** s. 894.

[200] Y19HD, T: 12.02.2018, E.2016/15741, K.2018/552, *"Bir başka deyimle sözleşme kurulduğu anda garanti edenin neyi garanti ettiğini bilmesi ya da bunu belirlemeye elverişli bilgilerin sözleşmede yer alması gerekir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 20.04.2021.

[201] **ARAL / AYRANCI,** s. 470; **REİSOĞLU,** s. 122; **DEMİR,** s. 99; Y3HD, T: 08.04.2019, E.2017/6543, K.2019/3083, *"Garanti sözleşmesinin geçerliliği herhangi bir şekle tabi tutulmadığı gibi, verilen garantinin belli bir limite bağlanmış olması da öngörülmemiştir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 20.04.2021.

[202] **DEMİR,** s. 105.

[203] Y11HD, T: 27.02.1990, E.1989/4046, K. 1990/8459, *"Hangi şekilde yapılmış olursa olsun teyit, şekle tabi olmayan garanti sözleşmesinin oluştuğunun kanıtı niteliğindedir."*; YHGK, T: 27.09.2018, E.2017/13-549, K.2018/1360, *"Üçüncü kişinin fiilini taahhüt sözleşmesinin geçerliliği herhangi bir şekil şartına bağlı olmamakla birlikte, yazılı şekil garantinin, başka bir deyişle tazmin borcunun kapsamını ispat yönünden önem taşır."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.

Aval bu durumun aksine senet üzerine imza atılması ve aval beyanı olduğunu belirten ibare ile diğer bir ifadeyle şekle bağlı olarak kurulmaktadır. Şekil ile ilgili olarak aval beyanında eş rızasının aranmaması esas alınırken garanti sözleşmesinde eş rızası esas alınmaktadır.[204] Eş rızası alınırken dikkate alınması gereken husus sözleşmenin ismi değil niteliği olacaktır. Eş rızası kişisel teminat sağlayan sözleşmeler için kullanılmakta olduğundan garanti sözleşmesini evli şahsın imzalaması durumunda eş rızası aranacaktır.[205] Bu açıdan kefalet ile garanti sözleşmesi birbirine benzerlik gösterirken aval her ikisinden de farklılık göstermektedir.

Garanti sözleşmesi kanunda sınırlama olmaksızın dürüstlük ve ahlak kurallarına uygun olmak üzere her türlü borç için kurulabilmektedir. Ancak aval kambiyo hukukundan kaynaklanan borçlar için verilebilmektedir[206]. Bu nedenle garanti sözleşmesine göre daha dar alanda uygulama bulduğu söylenebilir.

Aval senet borçlusu ile avalist arasında yapılan bir işlem iken garanti sözleşmesi garanti veren ile alacaklı arasında yapılan bir işlemdir.[207] Sorumlu oldukları kişilerin hukuki sınıflandırması farklı olup aval senette yer alan ve avalistin şeklen sorumlu olduğu kişiler ile düzenlenirken, garanti sözleşmesi alacaklı ile düzenlenmektedir. Ancak her iki teminat aracının amacı alacaklının alacağının tahsil kabiliyetini arttırmaktır.

Garanti veren borcu ödediği takdirde asıl borçlunun haklarına sahip olmayacağı için avalde olduğu gibi ödediği miktar oranında asıl borçluya borcu rücu edemeyecektir.[208] Bu durum garanti verenin sorumluluğunu ağırlaştırmaktadır. Garanti verenin haklarını korumak adına garanti verenin TBK'de bulunan hükümlere göre asıl borçluya karşı başvuruda bulunacağı kabul edilmektedir.[209] Garanti sözleşmesi sadece sözleşmeyi imzalayan kişinin hakkını koruma özelliğine sahip iken, avalist diğer senet borçluları ile birlikte müteselsil borçlu sıfatına sahip olup takip aşamasında beraber takip edilebilecektir.[210]

---

[204] **ARAL / AYRANCI,** s. 470; **ÖZEN,** s. 48; **DEMİR,** s. 105.
[205] **ATASOY,** s. 115.
[206] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 142; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 894.
[207] **ATASOY,** s. 124.
[208] **EREN,** Borçlar Özel, s. 780; **ARAL / AYRANCI,** s. 470; **ÖZEN,** s. 28; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 895; **KELEŞ,** s. 191; Y13HD, T: 29.05.2017, E.2015/34835, K.2017/6589, *"Borçludan ayrı ve bağımsız olarak ve kesinlikle Borçlunun feri niteliğinde olmamak ve asli bir borç niteliğinde olmak üzere ödemeyi gayrikabili rücu ve kayıtsız ve şartsız olarak garanti etmektedir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 20.04.2021.
[209] **CAN / GÜNER,** s. 149; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 143; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 895.
[210] **ATASOY,** s. 116.

Garanti sözleşmesi asli nitelikte bir sözleşmedir.[211] Asli nitelikte olan garanti sözleşmesinde garanti verenin sorumluluğu asıl borcun geçerliliğinden etkilenmeyecek ve asıl borçtan tamamen bağımsız olarak hareket edecektir. Asıl borcun geçersiz olması durumunda garanti sözleşmesi geçerliliğini devam ettirecektir. Avalde garanti sözleşmesi ile aynı şekilde bağımsız bir borç doğurmaktadır. Bu nedenle aslilik fer'ilik ilişkisi yönünden garanti sözleşmesi aval ile benzerlik göstermektedir.

Aval beyanını sözleşme olarak kabul eden bir görüşe göre garanti sözleşmesi ile aval her ne kadar birbirine yakın olarak görünse de birbirinden bağımsız iki sözleşmedir.[212] Senet üzerinde yer alan aval beyanının niteliği yorumlanırken kıymetli evrak hukukunun hükümleri doğrultusunda hareket edilmektedir. Kıymetli evrak hükümlerinin yetersiz kaldığı durumlarda kanunda bulunan garanti sözleşmesi hükümlerinden yararlanılacağını düşünen yazarlara göre ise garanti sözleşmesi avali de kapsayan geniş kapsamlı bir sözleşmedir.[213]

Kanaatimizce her iki kurumun amacı teminat sağlamak olsa da birbirinden farklı olarak oluşturulmuşlardır. Garanti sözleşmesi her borç ilişkisi için oluşturulabilirken, aval kambiyo senetlerine özel olarak düzenlenen bir kurumdur.

C. BORCA KATILMA

TBK'nin 201/1. maddesine göre borca katılan mevcut bir borç için borçlunun yanında yer alarak alacaklı ile bir sözleşme yapmaktadır. Yapılan sözleşme borçlu ile alacaklı arasında olmakta olup asıl borçlu sözleşmeye taraf değildir. Aynı maddenin 2. fıkrasına göre bu şekilde yapılan sözleşme sonucunda borca katılan borçtan asıl borçlu ile müteselsil sorumlu olmaktadır. Müteselsil sorumluluk dikkate alındığında borca katılmada sorumluluk avalistin sorumluluğu ile benzer özellikler göstermektedir.[214] Avalist senet üzerine attığı imzadan dolayı senette yer alan diğer borçlularla birlikte borçtan müteselsil sorumludur.

---

[211] **ATASOY,** s. 116.
[212] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 143; **TOROS,** s. 46; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 894.
[213] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 143; **TOROS,** s. 46; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 895.
[214] **AKKIŞLA Hasibe Sena:** Borca Katılma Sözleşmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Nisan 2019, S:141, s. 364, www.tbbdergisi.barobirlik.org.tr, E.T: 13.12.2021; **BAŞARA Gamze Turan:** Türk Borçlar Kanunu'yla Getirilen Yeni Bir Müessese: Borca Katılma, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2014, C:63, S:2, s. 421, www.dergipark.org.tr, E.T: 13.12.2021.

Borca katılma mahiyeti gereği sözleşme niteliğindedir.[215] Söz konusu sözleşme asıl borçludan bağımsız olarak gerçekleştirilirken avalin niteliği hakkında doktrinde birlik bulunmamaktadır.[216] Sözleşmelerde yer alan şekil serbestisi borca katılmada da geçerlidir. Kefalet sözleşmesi kanun tarafından sıkı şekil şartlarına bağlı tutulmuşken, borca katılma sözleşmesinde herhangi şekil şartı söz konusu değildir.[217] Hatta borca katılma sözleşmesinde asıl borçlunun taraf sıfatı bulunmadığı için, asıl borçlunun rızasına dahi gerek yoktur.

Kural olarak sözleşmeler onları imzalayan taraflar açısından bağlayıcılık sağlarken borca katılmada borca katılan kişi sözleşmede taraf olmasa bile borçtan sorumlu olacaktır. Bu nedenle borca katılma nisbilik prensibinde bir istisna getirmektedir.[218]

Borca katılma sözleşmesinin amacı her ne kadar teminat sağlama olsa da bazı durumlarda sözleşmede edim kararlaştırılmış olması durumunda edimin ifasını yapmaktır.[219] Ancak avalistin kambiyo senedi ile ilgili edim söz konusu olmamasından dolayı edimin ifasını sağlamak şeklinde bir amacı bulunmayacaktır. Burada asıl neden borca katılmanın TBK'nin 201. maddesinde düzenleme alanı buluyorken avalin TTK'de yer alan ticaret hayatını etkileyen bir unsur olmasıdır.

Kanunda yer almamasına rağmen şekil olarak borca katılma kişisel olarak teminat sağlama fonksiyonuna sahip olmasından dolayı TBK'nin 603. maddesine göre düzenlenecektir.[220] TBK'nin 603. maddesine göre borca katılma kefalet sözleşmesinde yer alan şekil şartlarına uygun olarak düzenlenecektir. Avalde eş rızası aranmamakla birlikte eş rızası, imza, tarih, borcun miktarı gibi beyanlar kefalet sözleşmesinde olduğu gibi belirtilmek zorundadır. Borca katılma sözleşmesinde borca katılan teminat sağlama fonksiyonu ve TBK hükümleri doğrultusunda asıl borçlu ile müteselsil sorumlu olduğundan borca katılan yükümlülük altına girmektedir. Avalist ise şekil olarak daha sade şartlar altında borca teminat sağlayabilmektedir.

Borca katılma sözleşmesi ile borcuna katılınan kişinin sözleşmeden dolayı sorumluluğu sona ermemektedir.[221] Bu durumda borca katılan ve asıl borçlu borçtan

---

[215] **EREN,** Borçlar Özel**,** s. 780; **ARAL / AYRANCI,** s. 471; **ÖZEN,** s. 7; **DEMİR,** s. 107; **AKKIŞLA,** s. 365.
[216] Bknz., s. 10.
[217] **ARAL / AYRANCI,** s. 471; **DEMİR,** s. 107.
[218] **BAŞARA,** s. 422.
[219] **AKKIŞLA,** s. 367.
[220] **ÖZEN,** s. 7; **ÖZKAN,** s. 124.
[221] **AKKIŞLA,** s. 366.

dolayı müteselsil sorumlu olmaktadırlar.[222] Bu nedenle borca katılan sorumluluk olarak asıl borçlu ile aynı şekilde asli olarak borçtan sorumlu olacaktır.[223] Avalist borca katılan gibi borçtan sorumlu olmaktadır.

Borca katılma ile yeni bir borç ilişkisi meydana gelmemekte var olan borç ilişkisine yeni bir kişi eklenmektedir. Borca katılan alacaklıya ek bir teminat sağlamaktadır. Avalistin de aval beyanı vermesi ile lehine aval verdiği kişinin borcu sona ermemektedir. Her iki sözleşmedeki amaç alacaklının sözleşme yapma iradesini arttırmaktır.

TBK'nin 201. maddesine göre borca katılma sözleşmesi alacaklı ile borca katılan kişi arasında olmaktadır. Madde hükmünde anlaşılacağı üzere alacaklının borca katılma konusunda rızası aranmaktadır. Bu konuda aval ile borca katılma arasında farklılık bulunmaktadır. Avalist senet üzerine imza atarken, lehine aval verdiği kişinin rızası aranmamaktadır ki hatta çoğu zaman lehine aval verdiği kişinin avalistten haberi dahi olmayabilir.

Avalist ile borca katılanın sorumluluklarının farkları başvuru hakkı durumunda ortaya çıkmaktadır. Borca katılan TBK'nin 168. maddesine göre ödediği miktar kadar alacaklının haklarına halef olacak ve asıl borçluya karşı rücu edebilecektir.[224] Borca katılan asıl borçludan ödediği miktarı isteyebilecektir. Borca katılan borcu ödediği takdirde sadece asıl borçluya borcu rücu edebilecektir. Ancak avalde avalistin senet borcunu ödemesi durumunda senet üzerinde sorumlu diğer kişilere başvuruda bulunabilecektir. Avalistin başvurup ödediği miktarı alabileceği kişi sayısı borca katılandan çok daha fazla sayıda olacaktır.

Hem aval hem de borca katılma mevcut bir borca teminat sağlama özelliği içermektedir. Aval kambiyo senetlerine özgü düzenlenen bir teminat olmasına rağmen borca katılma ahlaka veya kanuna aykırı olmaksızın her türlü borç için teminat olarak verilebilmektedir.[225] Borca katılanın borcu asli nitelikte bir borç olsa da doğum anında fer'i nitelikli borç olma özelliğini göstermektedir. Borca katılma işlemi hukuki sonucunu doğurmasının ardından asıl borçtan bağımsız olacak ve asli nitelik özelliği kazanacaktır.[226]

---

[222] **BAŞARA,** s. 423.
[223] **EREN,** Borçlar Özel**,** s. 780; **ARAL / AYRANCI,** s. 471; **ÖZEN,** s. 10; **ÖZKAN,** s. 124; **TOROS,** s. 54; **DEMİR,** s. 108.
[224] **EREN,** Borçlar Özel**,** s. 780; **ÖZEN,** s. 11; **DEMİR,** s. 107.
[225] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 148; **DEMİR,** s. 107.
[226] **AKKIŞLA,** s. 368.

TBK'nin 163/2. maddesine göre asıl borçlunun borcunun sona ermesi borca katılanın borcunu etkilemeyecektir. Asıl borcun şekle ait bir noksandan dolayı geçersiz olması gibi kefalette ortaya çıkan durumlar borca katılmada söz konusu değildir. Borca katılan borçtan sorumlu olduğu miktar doğrultusunda asıl borçluya rücu edebilecek ve ödediği miktarı isteyebilecektir Borca katılanın borcunun sona ermesi için asıl borçlunun borcun tamamını ödemesi gerekmektedir.[227]. Ancak avalde borcun tamamı ödenmiş olsa bile senedin tedavülde olması takdirde borç sona ermeyecektir. Bu nedenle borca katılmada yer alan borç avalistin borcundan daha kolay sona erecektir.

Kanaatimizce borca katılma müessesesinde eş rızasının aranması ile ilgili olarak açık bir hüküm bulunmamakla birlikte TBK'nin 603. maddesinin teminat niteliği sağlayan ve gerçek kişilerce düzenlenen borç ilişkilerinde kullanılması gerektiği dikkate alındığında borca katılmada eş rızasının alınması gerekecektir. Ancak bu durumun aksini savunan yazarlara göre borca katılma sözleşmesinin teminat sağlama fonksiyonunun bulunmamasından dolayı sözleşmede eş rızasının aranmaması gerekmektedir. Borca katılmada eş rızasının aranması kanun koyucu tarafından istenilseydi bu durumun açık şekilde kanunda belirtilmesi gerektiği savunulmaktadır.[228] Ancak kanaatimizce bu görüş dikkate alınarak hareket edilirse sadece borca katılmada değil başkaca kişisel teminat sağlayan sözleşmelerde de eş rızasının aranmaması gerekecektir. Bu durum TBK'de bulunan eş rızası hükümlerinin korumaya çalıştığı aile birliğine aykırılık oluşturmaktadır.

D. MÜTESELSİL BORÇLULUK

TBK'de düzenlenen müteselsil borçluluk, asıl olan borç ilişkilerinden farklı bir tür göstermektedir. Kural olarak borç ilişkilerinde bir borçlu ve bir alacaklı bulunmaktadır. Müteselsil borçluluk bu durumdan farklı olarak birden çok sayıda borçlunun alacaklının borcunu ödemeyi üstlendiği borç türüdür. Müteselsil borçlulukta birden çok borçlu ve bir alacaklı bulunmaktadır.

TBK'nin 162/1. maddesine göre borçlulardan her biri borcun tamamı için alacaklıya karşı sorumludur. Alacaklı alacağını temin etmek amacı ile sadece bir borçluya veya borçluların hepsine birden başvuruda bulunabilir.[229] Müteselsil borçluluk

[227] **EREN,** Borçlar Özel**,** s. 780; **ÖZEN,** s. 10; **DEMİR,** s. 109.
[228] **EREN,** Borçlar Özel, s. 1225.
[229] **ARAT Ayşe:** Müteselsil Borçlarda Alacaklı İle Borçlular Arasındaki İlişkinin Hüküm ve Sonuçları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz 2018, C:26, S:2, s. 327, www.dergipark.org.tr, E.T: 08.12.2021.

ahlaka ve kanuna uygun olarak düzenlenen türü fark etmeksizin bütün borç ilişkileri hakkında düzenlenebilecektir.[230] Başka bir deyişle müteselsil borçluluk hükümlerinin uygulanabilmesi için kanunda bu durumun açıkça belirtilmiş olması gerekmektedir.

Kanunda belirtilerek müteselsil borçluluk oluşturulması durumuna istisna olarak TTK'nin 7. maddesine göre ticari işlerde ayrıca belirtilmesine gerek olmaksızın teselsül karinesi uygulanacaktır. Aval kurumunun TTK'de yer alması ve ticari işlerden sayılması nedeni ile aval de müteselsil borçluluk hükümleri doğrultusunda işlem görecektir. Müteselsil borçluluk hükümleri incelenirken TBK dikkate alınarak hareket edilirken aval ise kambiyo hukuku ile ilgili olarak TTK hükümleri dikkate alınacaktır.

Mahiyeti gereği müteselsil borçlulardan birinin, borcun tamamını ödemesi halinde alacaklıya karşı olan borç sona erecektir. Ancak müteselsil borçluluk sadece borçlularının alacaklıya karşı olan sorumluluğunda söz konusu olacaktır. Diğer bir ifadeyle borçlulardan biri borcun tamamını alacaklıya ödemesi halinde, borçlular birbirine müteselsilen sorumlu olmayacaklardır.[231] Borçlular iç ilişkilerinde anlaştıkları şekilde ödedikleri miktarları birbirlerine rücu edeceklerdir.[232] Avalist senet borcunu ödediği takdirde ödediği miktarın tamamını başvurabileceği diğer senet borçlularından isteyebilecektir. Müteselsil borçlulukta iç ilişkiye göre durum belirlenirken, avalist kısmi aval vermiş ise yapılan kısmi ödeme kadar, senet borcunun tamamı için aval vermişse senet borcunun tümü kadar başvuru hakkına sahiptir.[233]

Müteselsil borçluların her biri borcun tamamından sorumlu olmaktadır. Alacaklı alacağı tahsil etmek için kendilerine başvuruda bulunduğu zaman borcun bir kısmını ödeyip kendi paylarından kurtulduklarını ileri süremezler. Borçlular iç ilişkilerinde borcu paylı şekilde üstlenmiş olsalar dahi bu durumu ileri süremeyeceklerdir.[234] Ancak avalist kısmi aval verdiği zaman sadece senet borcunun belirli miktarından sorumlu olacak ve o kısım hakkında ödeme yaptığı takdirde borcundan kurtulacaktır. Diğer bir anlatımla müteselsil borçluların kendi iç ilişkilerinde yapmış oldukları anlaşma alacaklıları ilgilendirmeyecektir. Alacaklılar isterlerse bir borçludan, isterlerse birden fazla borçludan borcun tamamını veya bir kısmını talep edebileceklerdir.[235].

---

[230] **EREN,** Borçlar Özel, s. 780; **ARAL / AYRANCI,** s. 471; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 145; **TOROS,** s. 50.
[231] **EREN,** s. 1201.
[232] **EREN,** s. 1201; **ARAT,** s. 329.
[233] **DOMANİÇ,** s. 227; **COŞKUN,** s. 254.
[234] **EREN,** s. 1202; **ÖZKAN,** s. 122; **TOROS,** s. 51.
[235] **ARAT,** s. 331.

Müteselsil borçluluk tarafların sözleşmenin doğumunda karar vermeleri durumunda veya kanunda yer alan durumlarda söz konusu olabilmektedir.[236] Taraflar sözleşmede bu şekilde bir anlaşmaya varmamışlar ise sonradan müteselsil borçluluk oluşturulamayacaktır. TBK'nin 162/2. maddesine göre diğer müteselsil borçluluk türlerinin oluşabilmesi için kanunda açıkça bu durumun müteselsil borçluluğa neden olacağının bildirilmesi gerekmektedir. Aval mahiyeti gereği TBK'nin 724/1. maddesine göre müteselsil borçluluk doğurmaktadır.

TBK'nin 166/1. maddesine göre müteselsil borçlulardan biri borcun tamamını alacaklıya ödemesi veya takasla borcun tamamını sona erdirmesi durumunda müteselsil borçluluk sona erecektir. Müteselsil borçlular arasında söz konusu olan rücu ilişkisi devam edecektir. Sona eren borç sadece alacaklı ile borçlular arasında olan ilişki için geçerli olacaktır.[237] Müteselsil borçlulardan birinin borcun ifası için olumsuz bir durum yaratması halinde diğer borçlular bu olumsuzluktan etkilenmeyeceklerdir. Her ne kadar birlikte takip edilebiliyor olsalar da borcu ayrı ayrı ifa edebilme özelliklerinden dolayı birbirlerinin sorumluluklarını arttırmaları söz konusu olmayacaktır.[238] Avalist senet üzerinde yer alan diğer sorumluların sorumluluklarından ya da ek yükümlülüklerinden etkilenmeyecek sadece yetkili hamil ile arasında olan def'ileri ileri sürebilecektir. Bu yönü ile müteselsil borçluluk aval ile benzerlik göstermektedir.

Müteselsil borçlular birbirlerinin durumunu ağırlaştıramasa da hafifletebileceklerdir.[239] TBK'nin 166/3. maddesine göre ibra sözleşmesi yapılmış olması diğer müteselsil borçluları da sözleşmenin hükümleri doğrultusunda borçtan kurtaracaktır. Senet sorumlularından birinin de avalistin sorumluluğunu azaltması söz konusu olabilmektedir. Ancak bu durum sorumluluğu azaltan kişi ile avalist arasında yer alan iç ilişkinin konusunu oluşturacaktır.

Borçluların birbirlerine karşı TBK'nin 167/1. maddesine göre farklı bir oran kararlaştırmamaları durumunda eşit olarak sorumlu olacaklardır. Avalistin borcu ödemesi durumunda avalist ödediği miktarın tamamını diğer senet borçlularından talep edecektir. Müteselsil borçlulukta belirli paylar olmakla birlikte avalde pay bulunmamaktadır. Avalist kısmi aval vermemiş ise senet üzerinden yer alan bedelin tamamını diğer borçlulardan talep edebilecektir.

---

[236] **EREN,** s. 1203; **EREN,** Borçlar Özel, s. 780.
[237] **EREN,** s. 1210; **ARAL / AYRANCI,** s. 471.
[238] **ARAT,** s. 333.
[239] **ARAT,** s. 334.

Müteselsil borçlular iç ilişkilerinde belirli kısımlardan sorumlu olsalar da alacaklıya iç ilişkide sorumlu olduğu kısmı ödeyerek borçtan kurtulamayacaktır. Kendi payını ödemiş olsa dahi alacaklı borcun geri kalanı için müteselsil borçluya başvuruda bulunabilecektir.[240] Avalist kısmi aval vermiş ve bunu senet üzerinde belirtmiş ise sorumluluğu senet üzerinde belirttiği miktarla sınırlı olacak ve avalistten başka bir miktar talep edilemeyecektir.

Borçlular her ne kadar borcun tamamından birlikte sorumlu olsalar da avalde olduğu gibi birbirlerinin şahıslarına ilişkin def'ileri alacaklıya karşı ileri süremeyeceklerdir.[241] Her bir borçlu alacaklılara karşı sadece kendisinin sahip olduğu def'ileri ileri sürebilecektir. Bu durum müteselsil borçlulardan birinin sahip olduğu şahsi def'ileri ileri sürerek borcundan kurtulması durumunda diğer müteselsil borçluların borcunun devam edeceği anlamına gelmektedir. Ancak müteselsil borçluların tamamına ait ortak bir def'i bulunması durumunda her biri bu def'iyi ileri sürerek borçtan birlikte kurtulabilecektir.[242]

Müteselsil borçluluk ve aval asıl olarak alacaklının haklarını korumak, tahsil kabiliyetini arttırmak için oluşturulmuş kurumlardır. Avalin müteselsil borçluluğa göre daha dar kapsamda kaldığı görünmektedir. Ancak müteselsil borçlu olan biri aynı miktarda aval beyanında bulunan avaliste göre daha kolay ödeme olanaklarına sahip olmaktadır. Avalist borcun tamamından sorumlu olmakta, müteselsil borçlu bir kısmından sorumlu olmaktadır. Her iki kurum farklı yerlerde uygulama alanı bulmaktadır.

[240] **EREN,** s. 1205.
[241] **EREN,** s. 1231; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 146; **ÖZEN,** s. 10.
[242] **SENGİR,** s. 8; **EREN,** s. 1230; **ÖZEN,** s. 10.

İKİNCİ BÖLÜM

AVAL İLİŞKİSİNİN TARAFLARI

I. AVAL İLİŞKİSİNİN TARAFLARI

Avalin tarafları incelenirken lehine aval verilebilecek kişiler ile kimlerin avalist olabileceği ele alınacaktır. Senet metnine imza atan avalistin imzayı bizzat kendisinin kullanmak zorunda olup olmadığı tartışılacak ve temsilci vasıtası ile imza atabilmesi durumunda avalist ile temsilci arasında yer alan ilişkinin ve tarafların mahiyeti ele alınacaktır.

A. Başka Biri Lehine Aval Verebilecek Kişiler

Aval düzenlenirken öncelikle avalistin kimliği önem kazanmaktadır. Senet metni üzerinde avalist lehine aval vermiş olduğu senet borçlusu gibi sorumlu olmakta ve bir kambiyo taahhüdü sağlamaktadır.

1. Genel Olarak Aval Verebilecek Kişiler

TTK'nin 700. maddesine göre poliçeye kısmen veya tamamen teminat altına alınmak üzere üçüncü kişi veya poliçede daha önce imzası bulunan bir kişi tarafından aval şerhi verilebilir. Kanun maddesinde üçüncü kişiden veya poliçede daha önce imzası bulunan bir kişi tarafından avalin verilebileceğinden bahsedilmiştir.

Üçüncü kişiden anlaşılması gereken senet metni üzerinde imzası bulunmayan kişi veya kişilerdir.[243] Üçüncü kişi senet üzerinde bulunacak yeni biridir. Üçüncü kişinin aval vermesi hususunda herhangi bir karışıklık bulunmamaktadır. Ancak burada ehliyet açısından avalistin özellikleri incelenmelidir.

Aval verebilecek kişilerin ehliyetleri için kanunda düzenleme bulunmamaktadır. TTK'nin 670. maddesine göre sözleşme ile borç altına girme ehliyetine sahip olan kişinin, kambiyo senedi ile de borç altına girme ehliyeti bulunmaktadır.[244] Kambiyo

[243] **SENGİR,** s. 20; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 229; **CAN / GÜNER,** s. 149; **POROY / TEKİNALP,** s. 221; **ÖZTAN,** s. 163; **DOMANİÇ,** s. 224; **AKDENİZ,** s. 105; **EYİLİK,** s. 49; **BAHTİYAR,** s. 85.
[244] Y12HD, T: 16.03.2017, E.2016/9573, K.2017/4017; Y12HD, T: 18.01.2016, E.2015/25221, K.2016/1133, www.kazancı.com.tr, E.T: 01.05.2021.

senetlerinde ehliyet ile ilgili özel bir düzenleme yapılmamış[245] ve TMK'de yer alan genel hükümlere atıf yapılmıştır.

Tam ehliyetliler aval verebilme konusunda tam yetkiye sahiptir.[246] Tam ehliyetsiz[247] kişinin kambiyo taahhüdünde bulunması halinde bu taahhüt geçersiz olacaktır. Tam ehliyetsiz tarafından verilmiş ancak işleme alınmış bir kambiyo taahhüdü yapıldığı andan itibaren geçersiz olacaktır. Tam ehliyetsiz kişiler için belirli işlemleri kanuni temsilcilerinin yapabileceği belirtilmektedir. Ancak aval beyanında bulunmanın bu işlemlerin içinde olup olmadığı tartışmalıdır.[248] Bu durumun aksine tartışmaya yer olmaksızın tam ehliyetsizin temsilci aracılığı ile de aval veremeyeceğini belirten yazarlar bulunmaktadır.[249] Aval beyanı verilmesinin ardından doğacak olumsuz bir durumda avalistin malvarlığında azalma meydana gelebilecektir. Kanaatimizce TBK'nin 462. maddesine göre sınırlı ehliyetsizler kefalet sözleşmesini ancak sulh hâkiminin aracılığı ile yapabiliyor iken tam ehliyetsizler işlemi evleviyetle temsilci izni ile verememelidir. Ancak malvarlığında azalma olma ve durumun kötüye kullanılması ihtimali ile sulh hâkiminin izni olsa dâhi tam ehliyetsiz tarafından aval beyanı verilememelidir.

Sınırlı ehliyetsizler yaptıkları işlemlerin geçerli olması için kanun hükmü gereği yasal temsilcilerinin iznini almak zorundadır. Aval de kişi için borçlandırıcı işlem olduğundan sınırlı ehliyetsizin kanuni temsilcisinden gerekli izni almadan aval beyanında bulunması geçerli olmayacaktır.[250] Ancak doktrinde bu konuda bir tartışma bulunmaktadır. Bir görüşe göre sınırlı ehliyetsizlerin aval vermesi durumunda finansal açıdan borca girmeleri söz konusu olacağı için, bu durum yasal temsilcinin izni dâhiline

---

[245] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 130; **ÖZKAN,** s. 24; **POROY / TEKİNALP,** s. 148; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 875; **HELVACI Mehmet:** Kambiyo Senetlerinde Def'iler, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1985, s. 38, www.nek.istanbul.edu.tr, E.T: 12.04.2021.

[246] **SENGİR,** s. 20; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 131; **ÖZKAN,** s. 25; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 875; **HELVACI,** s. 39.

[247] **SENGİR,** s. 20; **PULAŞLI,** s. 212.

[248] **ÖZKAN,** s. 28; Ayrıntılı bilgi için bknz. **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 32, *"Yer alan ilk görüşe göre vasinin kambiyo taahhüdünde bulunabileceği TMK'nin 462. maddesine göre belirtilmiştir. Vesayet makamının onayı da alınarak kambiyo taahhüdünde bulunabileceği kabul edilmektedir. İkinci görüşe göre ise aval verme işleminin mahiyeti kendisine en yakın olan kefalet işlemi gibi değerlendirilmelidir. Bu nedenle aval verme vasinin yapabileceği bir işlem olmayacak ve tam ehliyetsiz adına aval verilemeyecektir."*

[249] **HELVACI,** s. 39.

[250] **GÜRAL,** s. 454; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 35; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 131; **ÖZKAN,** s. 25; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 876; **HELVACI,** s. 41; Y11HD, T: 20.12.1979, E.1979/5859, K.1979/5811, *"Sezgin (mümeyyiz) küçüklerin, veli ya da vasisinin iznini almadan yaptıkları borçlandırıcı hukuksal işlem sonradan yasal temsilcinin vereceği onay ile tamamlanır ve borçlandırıcı işlem başlangıçtan beri hukuksal geçerlik kazanır. Sözleşme ile borçlanmaya ehil olan kimse bono ile borçlanmaya da ehildir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 10.04.2020.

bile olsa yapılmamalıdır.[251] Asıl olarak bu görüşü savunan yazarlar sınırlı ehliyetsizin haklarını korumaya, borçlandırıcı işlemden sınırlıyı uzak tutmaya çalışmaktadırlar.

Bir diğer görüşe göre ise kanuni temsilcinin izni ile sınırlı ehliyetsiz aval beyanında bulunabilecektir.[252] Yargıtay kararlarına göre ise sınırlı ehliyetsizlerin yasal temsilcilerinin izni ile kambiyo senedi düzenleyebilmesi, aval beyanında bulunabilmesi uygun görülmektedir.[253] Bu nedenle uygulamada sınırlı ehliyetsizler tarafından aval beyanı yasal temsilcilerinin izni ile verilebilmektedir. Yargıtay kararlarından birinde bonoyu imzaladığı vakitte ergin olmayan kişiye karşı ergin olduktan sonra başlatılan takibin iptal edilme talebini reddetmiş, bu durumun iyi niyet kurallarına uygun olmadığını dile getirmiştir.[254] Sınırlı ehliyetliler de sınırsız ehliyetsizler gibi aynı kurallara tâbi olarak aval beyanında bulunabileceklerdir.[255]

TMK'nin 49. maddesine göre tüzel kişiler ise kanunda belirtilen organlarına sahip olup kanunda belirtilen şekilde kuruldukları takdirde aval beyanında bulunabileceklerdir.

Ehliyet sahibi olmayan bir kişinin aval vermesi durumunda aval geçersiz olacak[256] ancak bu geçersizlik TTK'nin 677. maddesine göre senedin üzerindeki tüm imzaları etkilemeyecek sadece aval beyanını veren kişinin imzasına ilişkin olacaktır.[257] Senet üzerinde bulunan cirantalar[258], muhatap[259], keşideci[260] aval verebilmektedirler.[261] Cirantanın poliçeyi ödemeden sorumlu olmayacağına dair kaydının bulunması durumunda, ciranta aynı zamanda aval vermiş ise avalist sıfatı ile cirantaya başvuruda bulunulabilecektir.[262] Bunun yanı sıra lehtar da avalist olabilmektedir.[263]

---

[251] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 35; **AYHANCI Halil:** Kambiyo Senetlerinde Temsil, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2019, s. 69, www.tez.yok.gov.tr, E.T: 09.03.2021.
[252] **GÜRAL,** s. 454; **KINACIOĞLU,** s. 119; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 876.
[253] Y19HD, T: 14.01.2019, E.2017/1912, K.2019/89; Y19HD, T: 18.03.1999, E.1999/724, K.1999/1789, *"Somut olayda, bononun tanzim tarihinde davacı Kazım henüz 18 yaşını ikmal etmediğinden, mümeyyiz küçük durumundadır. Velayet hakkı ise, babası hayatta olmadığı için TMK-264/1'e göre annesi Ümmühan'a ait olup adı geçenin aynı bono üzerinde borçlu olarak imzası vardır. Yani TMK'nin 16. maddesinde aranan kanuni mümessilin rızası şartı gerçekleşmiştir."*; Y19HD, T: 18.03.1999, E.1999/724, K.1999/1789, www.kazancı.com.tr, E.T:01.05.2021.
[254] Y1HD, T: 13.06.2019, E.2016/10624, K.2019/3779; Y19HD, T: 20.03.2017, E.2016/7613, K.2232, www.kazancı.com.tr, E.T:01.05.2021.
[255] **ÖZKAN,** s. 26; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 875; **HELVACI,** s. 42; **AYHANCI,** s. 50.
[256] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 132.
[257] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 36; **AYHANCI,** s. 74.
[258] **POROY / TEKİNALP,** s. 191.
[259] **DOMANİÇ,** s. 224; **POROY / TEKİNALP,** s. 154.
[260] **POROY / TEKİNALP,** s. 165.
[261] **TOROS,** s. 94; **POROY / TEKİNALP,** s. 221; **CAN / GÜNER,** s. 149.
[262] **CAN / GÜNER,** s. 149; **ÖZTAN,** s. 164.
[263] **CAN / GÜNER,** s. 149; **TOROS,** s. 95.

Muhatap da aval verebilecek kişiler arasındadır. Ancak muhatabın poliçeyi kabul etmiş olması halinde önceden vermiş olduğu avalin bir önemi kalmayacaktır. Ancak muhatap poliçeyi kabul etmez ise o zaman avalist olarak sorumluluğu doğacaktır.[264]

Muhatap tarafından kabul edilmiş bir avalde, senet bedelini ödeyecek kişi muhatap olacağı için muhatabın aval vermesi aynı borç için iki defa sorumlu olması durumunu doğuracaktır. Muhatap ciro zincirinde en üst noktada yer aldığı için ödeme talep edilebilecek en son kişi muhatap veya muhatabın avalisti olacaktır.[265] Ancak muhatap borçlu olması durumunda dahi poliçeyi kabul etmek zorunda değildir[266] ve poliçeyi kabul etmediği takdirde TTK'nin 713. maddesine göre yetkili hamil tarafından kabul etmeme protestosu düzenlenerek muhataba vermiş olduğu aval için başvuruda bulunulabilecektir.[267]

Ancak poliçeden farklı olarak çekte kabul mümkün değildir. Bu nedenle TTK'nin 784. maddesine göre muhatap tarafından çek üzerine eklenecek kabul kaydı yazılmamış sayılacaktır. Bu nedenle muhatap tarafından çekte verilecek bir aval beyanı da yazılmamış sayılacaktır. Ancak çekte muhatap tarafından verilecek kayıtlar TBK'de yer alan kefalet vb. sözleşmelerin doğumuna engel değildir.[268]

Keşideci aval verebilecek kimselerdendir. Burada ikili bir ayrıma gidilmelidir. Keşideci muhatabın poliçeyi kabul etmemesinden dolayı sorumlu olmadığına dair kayıt koymuş olabilir. Keşideciye karşı kabul etmeme protestosu düzenlenerek vade tarihi gelmeden avalist sıfatı ile başvuru yapılabilecektir.[269] Aval vermiş olan keşideci kabule arz yasağı koymuş ise bu durumda avalist olarak keşideciye başvuruda bulunulamayacaktır.[270] Ancak keşidecinin herhangi bir yasak kaydı koymamış olması durumunda keşideciye avalist sıfatı ile başvurulabilecektir. Ancak keşideci cirantalara

---

[264] **ÖZTAN,** s. 164; **KAYIHAN,** s. 143; **CAN / GÜNER,** s. 149.
[265] **POROY / TEKİNALP,** s. 181-221; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 122; **CAN / GÜNER,** s. 108; **TOROS,** s. 94.
[266] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 121; **POROY / TEKİNALP,** s. 180; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 148; **CAN / GÜNER,** s. 149; Y12HD, T: 601.12.2000, E.2000/15780, K.2000/18941, *"Somut olayda: Takip konusu, poliçede muhatabın kabul etmeme beyanı bulunduğundan bu kişi hakkında iç ilişkiye dayanarak, poliçe keşidecisinin kambiyo yolu ile takip yapmasına yasal imkân yoktur. Merciin aksine düşüncelerle poliçenin yasal unsurları taşıdığı bahisle muteriz muhatabın itirazının reddine karar vermesi isabetsizdir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 14.04.2020.
[267] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 151; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 130.
[268] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 296; **TOROS,** s. 94; **POROY / TEKİNALP,** s. 221; **KAYIHAN,** s. 144.
[269] **ÖZTAN,** s. 148-164; **TOROS,** s. 95; **KAYIHAN,** s. 143; **CAN / GÜNER,** s. 136.
[270] **TOROS,** s. 95.

ve hamile karşı zaten sorumlu olması sebebiyle aval vermesi ek bir yarar sağlamayacaktır.[271]

Senet üzerinde imzası bulunan avaliste tekrar ciro yapılabileceği gibi avalist mevcut senedi tekrar ciro edebilecektir.[272] Aynı kişi için birden fazla aval verilmesi mümkündür.[273] Bu durumda aval veriliş tarihlerine göre avalistlere başvuruda bulunulacaktır. Avalist lehine de aval verilebilmesi mümkündür.[274]

2. Avalin Temsil Yolu İle Kullanılması

Kambiyo senedi düzenleyen bir kimse kural olarak kendi ad ve hesabına işlemlerde bulunur. Ancak hukuki ilişki kurulurken sadece tarafların etkinliği söz konusu değildir. İşlemin tarafı olmayan üçüncü bir kişi aracılığı ile de söz konusu hukuki durum oluşturulabilir. Kambiyo senetlerinde her türlü sıfatla temsilci kullanılabilir.[275] Temsilci kullanılarak sağlanacak bu ilişkide işlemin tarafları koşularının sağlanmış olması durumunda temsil ettirilen kimselerden oluşacaktır. Temsilci söz konusu ilişkinin tarafı olmamakta sadece kendisine verilen görevi tamamlamaktadır.[276]

Temsilin yetkisini aldığı kaynağa bakarak ikili bir ayrıma gidilmektedir. Temsil bazı durumlarda yetkisini kanundan almakta ise bu tür temsile kanuni temsil, kanundan değil tamamen kişilerin iradeleri ile bir veya birden fazla işlemi düzenlemek için alınmışsa iradi temsil adını almaktadır.[277] Kanuni temsilde temsil olunanın iradesi dışında bir temsil işlemi söz konusudur.

Kambiyo senetlerinde yer alan temsil yalnızca TTK'nin 678. maddesinde yer bulmuştur. TTK'nin eksik kalan hükümlerini doldurmak için TBK'nin 40-48 maddeleri temsilde uygulama alanı bulmaktadır.[278] Bu maddelerde yer alan temsil kanuni temsilden daha çok iradi temsili düzenlemektedir.[279]

Temsilci aracılığı ile kambiyo taahhüdünde bulunulması mümkündür. Ancak aval konusunda temsilde özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle kambiyo

---

[271] **POROY / TEKİNALP,** s. 221.
[272] **SENGİR,** s. 47; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 203.
[273] **SENGİR,** s. 47; **TOROS,** s. 95; **ÖZTAN,** s. 164; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 187.
[274] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 187.
[275] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 133; **HELVACI,** s. 45; **AYHANCI,** s. 2.
[276] **EREN,** s. 424; **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU,** s. 622.
[277] **EREN,** s. 430; **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU,** s. 629.
[278] **ÖZKAN,** s. 73; **TOROS,** s. 96; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 88; **EREN,** s. 424.
[279] **EREN,** s. 430; **HELVACI,** s. 48.

senetlerinde yer alan hükümler aval için de geçerli olacaktır.[280] Kambiyo senetlerinde yer alan aval için de kanuni ve iradi temsil söz konusu olabilmektedir ve ilerleyen bölümlerde incelenecektir.

Temsilcinin işlemi sırasında "temsilen", "vekâleten" vb. kelimeleri kullanması gerekmektedir aksi halde temsilcinin imzayı kendi ad ve hesabına attığı kabul edilecektir. Ancak karşı taraf durumun getirdiklerinden dolayı temsil yetkisini biliyorsa, ifade belirtmeksizin temsil yetkisi olduğu kabul edilecektir.[281]

a. Kanuni Temsil

Kanuni temsil aslen temsil olunanın isteğinden, rızasından değil kanunda bulunan hükümlere dayandırılarak oluşturulan temsil şeklidir.[282] Aval beyanı verilirken kullanılacak kanuni temsil, avalistin vasisisin avalist adına kambiyo senedi düzenleyip düzenleyemeyeceğinin konusudur. TMK'nin 462. maddesine göre vesayet makamından alınacak izin ile kambiyo senedi düzenlenebilecektir. Vasinin buradaki temsil yetkisi kanuni temsil sıfatı ile bulunmaktadır.[283]

Vasiden daha farklı statüye sahip veli ise kambiyo senedi verme işlemini vesayet makamına ihtiyaç duymadan gerçekleştirebilecektir. Aval için özel bir düzenleme bulunmadığından kambiyo senetleri için geçerli olan kanuni temsil hükümleri aval açısından da uygulama alanı bulacaktır.

Tüzel kişilerin temsilinde kanuni temsil hükümleri yer almaktadır. Tüzel kişilik sürekli bir amaç ile örgütlenerek bir veya birden fazla kişinin bir araya gelmesi ile kurulan mal veya şahıs topluluklarıdır.[284] Tüzel kişilerin aval vermeleri ile ilgili kanunda özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Tüzel kişiler temsil yetkilerini bu

---

[280] **ÖZKAN,** s. 73; **TOROS,** s. 96; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 88; **AYHANCI,** s. 33.

[281] **POROY / TEKİNALP,** s. 168; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 134; **ÖZTAN,** s. 75; **HELVACI,** s. 49; Y11HD, T:16.01.2015, E.2014/11632, K.2015/531, *"Davalı tarafından düzenlenen vekâletname uyarınca davalının davaya konu çekleri temsilci sıfatını belirtmeksizin imzaladığı, davacının da dava dışı kişiden ciro yoluyla çekleri aldığı anlaşılmaktadır. "Gerek kanuni, gerek akdi temsilci, yetkisini kullanarak senedi imzaladığı takdirde, temsil olunan borçlanmış olur. Temsilcinin, imzayı temsil durumunu belli etmek suretiyle atmış olup olmamasının, bu bakımdan farkı yoktur."*

[282] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 133; **KOCAYUSUFPAŞAOĞLU,** s. 630; **EREN**, s. 431; *"TMK'nin 342. maddesine göre velayet, kanundan doğan temsil ilişkisine örnek olarak verilebilir. Bunun yanı sıra mahkeme tarafından atanan vasiyeti yerine getirme görevlisi de bir kanuni temsil örneğidir."*

[283] **DOMANİÇ,** s. 222; **ÖZTAN,** s. 77; **TOROS,** s. 97; **ÖZKAN,** s. 74; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 89.

[284] **DURAL Mustafa / ÖĞÜZ Tufan:** Türk Özel Hukuku C. II Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, 14. Baskı, İstanbul 2013, s. 209.

konuda görevli organları aracılığı ile kullanacaklardır.[285] Tüzel kişinin organları tarafından temsil edilmesi kanuni mi iradi mi ayrımına girilecek olursa tüzel kişilerde "kendine özgü" bir kanuni temsil söz konusudur denilebilmektedir.[286]

Tüzel kişilerin aval verme işlemini yerine getirecekler temsilciler tüzel kişiliğin yapısına bağlı olarak değişmektedir. Ticari ortaklıklar açısından aval verilip verilemeyeceği TTK'nin 125. maddesinde atıf yapılan TMK'nin 48. maddesine göre belirlenecektir. Ticari ortaklıklar yapacakları işlemleri yetkili organlar aracılığı ile gerçekleştirecektir. Aval verme işlemi borçlandırıcı bir işlem olduğu için bu işlemi ticari ortaklığın organları tarafından verilecektir.[287]

Asıl olarak derneklerin ticari işletme amacı bulunmaması nedeni ile dernekler tarafından aval beyanı verilememektedir.[288] Ancak derneklerin ticari işletme faaliyetinde bulunmaları durumunda aval verme yetkisi TMK'nin 85. maddesine göre yönetim kuruluna veya yönetim kurulu tarafından belirlenecek üçüncü bir kişiye ait olacaktır. Vakıflar da dernekler ile aynı koşullar altında aval beyanında bulunabilmektedirler.[289]

Ticari şirketlerin aval vermeleri ile şirket borç altına girecektir. Burada TTK'nin 124. maddesinde yer alan şirketler nezdinde inceleme yapılmalıdır.

Kollektif şirketler açısından aval verme yetkisi TBK'nin 213. maddesine göre şirket sözleşmesi ile belirlenen kişiler tarafından kullanılmaktadır.[290] Ortakların yetkisi kambiyo taahhüdünde bulunmak için yeterli değildir. Ortaklar kambiyo taahhüdünde bulunabilmek için ayrı bir düzenleme ile yetkilendirilmiş olmalıdır.[291]

Komandit şirketlerde TTK'nin 318. maddesine göre komandite[292] ortaklar tarafından temsil edilecektir. Aksine bir sözleşme yapılarak temsilci belirlenmesi mümkün olacaktır.[293] Komanditer[294] ortakları TTK'nin 321. maddesine göre komandite ortak gibi davranması halinde iyi niyetli üçüncü kişilerle yapmış olduğu işlem açısından

[285] **TOROS,** s. 102; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 89; **ÖZKAN,** s. 74; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 134; **AYHANCI,** s. 124.
[286] **EREN,** s. 632.
[287] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 90.
[288] **AYHANCI,** s. 188.
[289] **AYHANCI,** s. 197.
[290] **ÖZTAN,** s. 74; **AYHANCI,** s. 124.
[291] **ÖZKAN,** s. 74.
[292] **AYHANCI,** s. 132; **ÇELİK Aytekin:** Ticaret Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, Ankara 2019, s. 108; **KAYIHAN Şaban:** Şirketler Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2019, s. 156.
[293] **ÇELİK,** s. 176; **AYHANCI,** s. 132.
[294] **ÇELİK,** s. 108; **KAYIHAN,** Şirketler Hukuku, s. 156.

komandite ortak gibi sorumlu olacaktır.[295] Bir komanditerin iyi niyetli üçüncü kişiye aval vermesi durumunda komandite ortak gibi sorumluluğu doğacaktır.

Limited şirketlerde TTK'nin 623. maddesine göre temsil en az bir ortağın temsilci sıfatına sahip olması koşulu ile şirket sözleşmesinde düzenlenmektedir. Bir ortak dışında birden fazla ortak, üçüncü bir kişi veya tüm ortaklara verilebilmektedir. Aval beyanını da temsilci vereceği için kanunda yer alan ve sözleşmede düzenlenen kişiler aval verebilmektedir.[296]

Anonim şirketler TTK'nin 370. maddesine göre esas sözleşme ile aksi düzenlenmediği veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmadığı takdirde kural olarak çift imza ile temsil edilecektir. Aval işleminde yetkilinin yapmış olduğu işlemden şirketin sorumlu tutulabilmesi için işlemin koşullara uygun olarak ve kambiyo taahhüdü ile yapılmış olması gerekmektedir. Aksi takdirde yapılan işlemden şirket değil bu işlemi yapan kişi sorumlu olacaktır.[297]

b. İradi Temsil

Temsil verilmesi işlemi kanundan değil, bir kişinin iradesinden kaynaklandığı durumlarda iradi temsil söz konusudur. Kendisine idari temsilci belirlemiş temsil edilen, temsilci ile aynı işlemi yapmaya kendisi de yetkilidir. Kanuni temsilde kanun gereği temsilci dışında temsil edilen işlemi yapamamaktadır. Ancak iradi temsil kişinin kendi rızası ile verilmiş bir temsil olduğu için temsil edilen de tıpkı temsilci gibi işlemi yapmaya devam edecektir.[298]

Kanuni temsilin yanı sıra aval iradi temsil ile de verilebilmektedir. Temsil olunan kişi temsilciden bağımsız olarak temsilcinin yaptığı işlemleri yapabilecektir. Yetkiyi temsil olunan; ticari vekil, ticari temsilci aracılığı ile veya vekâletname vererek tek taraflı irade beyanı ile yetkisini kullanabilir.[299] Yargıtay kararında vekâletnamede aval yetkisi tanınan temsilcinin yapmış olduğu işlemi şirket adına yaptığını kabul etmektedir.[300]

---

[295] **KAYIHAN,** Şirketler Hukuku, s. 157.
[296] **AYHANCI,** s. 155.
[297] **POROY / TEKİNALP,** s. 167; **AYHANCI,** s. 160.
[298] **EREN,** s. 629; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 133; **AYHANCI,** s. 42.
[299] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 93; **TOROS,** s. 97; **POROY / TEKİNALP,** s. 168.
[300] Y12HD, T: 27.04.2017, E.2017/3037, K.2017/6777, *"İbraz edilen vekâletname incelendiğinde, borçlu şirketin yetkili temsilcisi tarafından ticari vekil olarak atandığı, vekâletname içeriğine göre çek ve senet düzenlemeye, senet ve çeklere imza atmaya, cirolamaya, protesto etmeye yetki verildiği, azilnamenin ise bononun düzenlenme tarihinden sonra düzenlendiği görülmektedir. Bu durumda, takip dayanağı bononun*

TBK'nin 504. maddesine göre gerçek kişiye vekâletname verilerek temsil yetkisi sağlanabilir. Yetki beyanı üçüncü kişiye ulaşarak hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır.[301] Tüzel kişiler organları aracılığı ile temsil yetkisini kullanırken vekâlet ilişkisi söz konusu değildir.[302]

TBK'nin 547. maddesine göre ticari temsilci işletme ile ilgili işlerin yapılması ve işletmenin yönetimi için yetki verilmiş kişidir. Ticari temsilci aval vererek kambiyo taahhüdünde bulunabilecektir. Ticari temsilcilerin aval verebilmeleri için ek bir yetki verilmesi gerekmemektedir.

TBK'nin 551. maddesine göre ticari vekilin kambiyo taahhüdünde bulunabilmesi için açıkça yetkili kılınmış olması gerekmektedir. Aksi takdirde aval veremeyecektir.

Kanuni temsilin veya iradi temsilin geçersiz şekilde yapılması veya yetkili olmayan kişi tarafından temsil işleminin gerçekleşmesi durumunda yetkisiz temsilden bahsedilecektir.[303] TTK'nin 678. maddesinde TBK'de yer alan madde özel hüküm niteliğinde olduğu için TBK hükmü uygulama alanı bulacaktır.[304] Yetkisi olmadığı halde yetkili sıfatı ile hareket eden kişi yapmış olduğu işlemden bizzat kendisi sorumlu olacaktır.[305] Yetkisiz temsil edilen kişinin yapılan işleme onay vermesi halinde işlem temsil edilen nezdinde yapılmış sayılacak, onay vermemesi halinde TTK'nin 678. maddesi geçerli olacaktır.[306]

B. Bir Başkası Tarafından Lehine Aval Verilebilecek Kişiler

Senet üzerinde yer alan diğer bir kişi lehine aval verilecek kişi olacaktır. Poliçede lehine aval verilecek kişi belirtilmiş olabileceği gibi, belirtilmemiş de olabilir.[307] Senet üzerinde yer alan borçluların her biri lehine aval verilebilir. Buradan anlaşılması gereken muhatap, düzenleyen, cirantalardan her biri, senet üzerinde yer alan bir başka avalist[308] veya araya girme[309] sureti ile senetten sorumlu olan kişiler

---

düzenlenme tarihi itibariyle borçlu şirket adına bono tanzim etmeye yetkili vekil olduğu sabittir.", www.kazancı.com.tr, E.T: 29.03.2021.

[301] **EREN,** s. 434.

[302] **ÖZTAN,** s. 74; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 134; **POROY / TEKİNALP,** s. 167.

[303] **EREN,** s. 453.

[304] **TOROS,** s. 108; **ÖZKAN,** s. 78; **POROY / TEKİNALP,** s. 168; **AYHANCI,** s. 228.

[305] **POROY / TEKİNALP,** s. 168; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 134; **ÖZTAN,** s. 75.

[306] **EREN,** s. 455; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 96; **ÖZTAN,** s. 75; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 134; **ADIGÜZEL,** s. 37.

[307] **ÖZKAN,** s. 64; **TOROS,** s. 112,

[308] **POROY / TEKİNALP,** s. 221.

anlaşılmalıdır.[310] Lehine aval verileceği kişinin ismi yazılabileceği gibi isim yazılmadan senet üzerinde hangi konumda olduğu belirtilerek de aval verilebilir.[311]

Kural olarak aval verildiğinde kimin lehine verildiği senet metni üzerinde belirtilmelidir. Amaç asıl olarak oluşabilecek anlam karmaşasının önüne geçmektir.[312] Ancak lehine aval verilen kişinin belirtilmediği durumlar bulunmaktadır. Bu hallerde TTK'nin 701. maddesine göre avalin kimin lehine verildiği gösterilmemiş ise aval, düzenleyen lehine verilmiş sayılacaktır.[313] Kanun koyucunun amacı oluşacak boşluğun önüne geçmektir.[314]

Muhatap lehine aval verilebilecektir. Ancak muhatabın senet bedelinden sorumlu olabilmesi için senedi kabul etmesi gerekmektedir. Kabul şerhinden önce aval verilmesi halinde avalin hüküm doğurup doğurmayacağı tartışmalıdır.[315] Bir görüşe göre muhatap senedi kabul etmeden aval verilemeyecektir.[316] Aksi görüşe göre avalistin muhatap senedi kabul etmeden önce senede imza atmış olması herhangi bir sorun oluşturmayacak, muhatap senedi kabul ettiği takdirde aval beyanı geçerli olacaktır.[317]

Kanaatimizce muhatap lehine aval verilebilmeli ancak aval şerhinin geçerliliği muhatabın senedi kabul etmesi halinde işlev kazanmalıdır. Aksi takdirde muhatap lehine aval verebilme süresi ancak kabulden sonra başlayacak ve senet kabulden önce tedavüldeyken elde edebileceği teminat fonksiyonlarından biri eksik kalacaktır. Senet metni üzerinde yer alan muhatabın kabul gücüne güvenerek hareket eden kişilerin hakları sınırlanacaktır. Burada muhatap senedi kabul edene kadar avalin etkisini doğurmaması, kabul ettikten sonra geçerli olması senedin tedavülü açısından daha işlevsel olacaktır.

---

[309] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 247; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 261; **POROY / TEKİNALP,** s. 222-258; **ÖZTAN,** s. 169.
[310] **SENGİR,** s. 23; **ÖZTAN,** s. 164; **ÖZKAN,** s. 64; **CAN / GÜNER,** s. 149; **POROY / TEKİNALP,** s. 221; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 880; **COŞKUN,** s. 253; **BAHTİYAR,** s. 86.
[311] **ÖZTAN,** s. 165; **ÖZKAN,** s. 65; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 79.
[312] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 230; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 880; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 75; Y12HD, T:23.09.2003, E.2003/14381, K.2003/18183, *"Takibe konu senette düzenleyenin imzası olmalıdır. İmzası yoksa sorumlu görülmeyen bu kişi için kefalet veya aval durumu geçersiz olacağından, kefil konumundaki borçludan senet bedeli tahsil edilemeyeceğine ve senet müteselsil borçlu sıfatı ile imzalanmadığına göre, kefilin imzasının bulunması sonuca etkili değildir."*, www.kazancı.com.tr, E.T:07.05.2020.
[313] Y12HD, T:22.09.2016, E. 2016/17101, K.2016/19416, *"Somut olayda, itiraz eden borçlunun, takibe konu çekte kimin için aval verdiğinin belirtilmediği görülmektedir. Türk Ticaret Kanunu'nun yukarda açıklanan düzenlemeleri dikkate alındığında, çeki düzenleyen lehine aval veren, aynen onun gibi sorumlu olduğundan, aval verenin çek tazminatından da sorumlu olduğunun kabulü gerekir."*, www.kazancı.com.tr, E.T:07.05.2020.
[314] **SENGİR,** s. 24; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 75.
[315] **TOROS,** s. 111,
[316] **POROY / TEKİNALP,** s. 221.
[317] **ÖZKAN,** s. 65.

Senedi beyaz ciro[318] ile devralmış veya senette yer almayan kişi lehine aval verilemeyecektir. Aval verilebilmesi için senet metni üzerinde lehine aval verilecek kişinin isminin mutlaka bulunması gerekmektedir.[319]

Ödememeden veya kabul etmemeden sorumsuzluk kaydı koyan cirantalar lehine aval verildiği durumlarda aval geçersiz olacaktır.[320] Sorumsuzluk kaydı asıl olarak senet metninde yer alan bedelin, bu kaydı veren kişi için teminatını azaltmaktadır. Amaç olarak sorumluluğu azaltmak istenirken aynı sorumluluk lehine aval vermek sorumsuzluk kaydının yapısına aykırı olacaktır.

Demirkapı'ya göre lehine aval verilen kişi açıkça belirtilmemiş olsa bile, aval verilen kişinin adının yanına avalistin imzası avalistin sorumluluğu için yeterli olacaktır.[321] Kanaatimizce bu durum senet metninde karışıklığa yol açabilecektir. Aval verilmesinde asıl amaç lehine aval verilen kişinin haklarını korumaktır. Kanunda bu kişinin belirli olmaması halinde uygulanacak kural belirlenmiş iken senet metni üzerinde yer alan ve nedeni belirli olmayan imzanın aval şerhi sayılması uygun olmayacaktır.

II. AVALİN ŞEKLİ ŞARTLARI

Avalin şekline ilişkin şartlar incelendiğinde aval beyanın senet üzerindeki yeri, aval beyanı verilirken kayıt veya şarta bağlanıp bağlanamayacağı, aval beyanında bulunması gereken unsurlar incelenecektir.

A. Avalin Şekle Bağlı Olması ve Şeklin Şartları

Aval beyanı kambiyo senetlerinde kullanılan diğer beyanlar gibi belirli şekilde yapılmak zorundadır.[322] Senedin dolaşımda olması ve senedi elinde bulunduran kişinin kendi sorumluluğunun derecesini anlayabilmesi için aval belirli şekillerde yapılmak zorundadır.

Aval beyanının şekle bağlı olmasının temel sebebi kambiyo senetlerinin şekle bağlı olması ilkesidir.[323] Kambiyo hukukunda bulunan kurallar gereği kambiyo senedinin ortaya çıkış amacı senedin tedavülünü kolaylaştırmak ve ticari hayatın akışını

[318] **ÖZTAN,** s. 109.
[319] **ÖZKAN,** s. 64; **ÖZTAN,** s. 164; Y12HD, T:04.03.2008, E.2008/110, K.2008/4016.
[320] **POROY / TEKİNALP,** s. 221; **CAN / GÜNER,** s. 96.
[321] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 82.
[322] **ÖZTAN,** s. 68; **COŞKUN,** s. 250; **POROY / TEKİNALP,** s. 45.
[323] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 125; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 43; **BAHTİYAR,** s. 10.

hızlandırmaktır. Senet metnini imzalayan kişilere karşı senette imzaların bulunma nedeni ile başvurulabilecek bu nedenle imzalayanların senedi imzalarken çekinceleri olacaktır.[324] Aval beyanının şekle bağlı olmaması durumunda senede karşı sorumlu olacak kişiler sorumlu olacakları veya sorumlu oldukları kişileri belirlemede sıkıntı yaşayacaklardır.

Kambiyo senedinde yer alan şekil şartı geçerlilik şartıdır.[325] İspat kolaylığı sağlama açısından uygulanmamakta, işlemin doğumu için imza gerekmektedir. Senet şekle bağlı olduğu için senetten sorumluluğu doğacak kişiler senet dışında başka bir yere başvurmadan senede imza atmaları durumunda senetten doğacak hak ve sorumluluklarını bileceklerdir.[326] Asıl olarak aval beyanının senet üzerinde belirtilmesinin amacı sorumluluğun senet üzerinden anlaşılmasını sağlamak eksiklik veya boşlukların yorum yolu ile doldurulmasını engellemektir.[327]

B. Avalin Yeri

1. Poliçe veya Alonj Üzerinde Bulunan Aval Beyanı

Kambiyo senedini oluşturan pek çok unsuru şekil şartına tâbi olduğu için aval beyanının şekli kanunda belirtilmiştir. TTK'nin 701. maddesine göre aval şerhi poliçe veya alonj üzerine verilmelidir. Asıl olarak aval şerhinin yeri poliçe üzerindedir.[328] Ancak senedin tedavül içerisindeyken el değiştirme sıklığından dolayı ek olarak alonj üzerine de verilebileceğini kanun belirtmiştir.[329] Senet üzerindeki alan kısıtlı olduğu için ek olarak alonj üzerine aval şerhi verilebilmektedir.

Aval şerhi senedin arka ve ön yüzüne yazılabilmektedir.[330] Yargıtay kararlarında aval şerhinin senet üzerinde yazılması gerektiği belirtilmiştir.[331] Kanunda belirtilen

---

[324] **POROY / TEKİNALP,** s. 30; **ÖZTAN,** s. 31; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 7; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 21; **ÜÇER / AYLİ,** s. 117.
[325] **POROY / TEKİNALP,** s. 45; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 103; **CAN / GÜNER,** s. 13.
[326] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 43; **SENGİR,** s. 10.
[327] **POROY / TEKİNALP,** s. 45; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 44; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 125.
[328] **SENGİR,** s. 10; **CAN / GÜNER,** s. 150; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878; **COŞKUN,** s. 250; **BAHTİYAR,** s. 83.
[329] **SENGİR,** s. 11; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 46; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878; **COŞKUN,** s. 250; **BAHTİYAR,** s. 84.
[330] **ÖZKAN,** s. 47; **ÖZTAN,** s. 165; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878; **BAHTİYAR,** s. 84.
[331] Y12HD, T:08.06.2016, E.2016/2785, K.2016/16246, *"TTK'nin 701/3. maddesi uyarınca "Muhatabın veya düzenleyenin imzaları hariç olmak üzere, poliçenin yüzüne atılan her imza aval şerhi sayılır". İtiraz eden avalistin düzenlenen bono nedeni ile sorumlu tutulabilmesi için senet metni içinde imzasının bulunması gerekir. Somut olayda, avalistin imzası senet metni dışında olup takip dayanağı bono nedeni*

yerler dışında konulmuş bir kaydın aval olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Aval mevcut senetten ayrı, bağımsız bir senede yazılamaz.[332]

Aval beyanının senet dışında başka bir yerde verilebilmesinin asıl amacı senedin tedavül hızını arttırmaktır. TTK'nin 701. maddesine göre aval beyanı alonj üzerinde de verilebilecektir. Alonj asıl olarak poliçe üzerinde yer kalmadığı takdirde poliçeye eklenen bir kâğıt olarak tanımlanabilir. Alonjun şeklinin nasıl olması gerektiği konusunda bir belirleme bulunmamaktadır.[333]

Aval beyanının poliçenin üzerine yazılması ile belirtilen kısımlar poliçenin ön ve arka yüzüdür. Ancak alonj poliçeye ek olarak gelen bir kâğıt olarak nitelendirilmektedir. Alonj kâğıdı senedin arka yüzü olarak işlem görecektir.[334]

2. Nüsha veya Suret Üzerinde Bulunan Aval beyanı

Aval TTK'nin 743. maddesine göre poliçe birbiri ile aynı olacak şekilde birden fazla nüsha[335] halinde düzenlenebilmektedir. Bu şekilde düzenlenen bütün nüshalar birbiri ile aynı özelliğe sahip olacaktır. Nüshalar düzenlenirken her bir nüsha düzenleyen tarafından birbiri ile aynı şekilde düzenlenmelidir.[336] Nüshalardan birinin ibrazı ile borcun ödenmesi halinde borç sona erecektir. Aval beyanı bu şekilde nüsha üzerine de yazılabilecektir.[337]

Nüsha açısından belirli sıkıntılar doğabilmektedir. Senedin kabul edildiğine dair beyan nüsha üzerine verilmiş olabilir. Senedin aslını elinde bulunduran hamil avaliste başvuruda bulunabilmesi için kabul şerhini içeren nüshayı da avaliste sunmak zorunda kalacaktır. Aksi takdirde avalist ödeme yapmaktan kaçınabilecektir.[338] Aynı şekilde hamil poliçeyi kabule arz için muhataba teslim ederse diğer nüshayı kendisi için saklayabilecektir.[339]

---

ile sorumluluğu bulunmamaktadır."; Y19HD, T:13.11.2019, E.2017/5536, K.2019/5115, Y12HD, T:09.10.2018, E.2017/4456, K.2018/9522, www.kazancı.com.tr, E.T:11.05.2020.

[332] **POROY / TEKİNALP,** s. 222; **DOMANİÇ,** s. 219; **CAN / GÜNER,** s. 150; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878.

[333] **TURANLI Hüsnü:** Türk Hukukunda Alonj, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi C:3, S:1, Yıl:2017, Dergipark Yayınları, s. 120, www.lexpera.com.tr, E.T:16.04.2020.

[334] **TURANLI,** s. 121; **CAN / GÜNER,** s. 150; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878.

[335] **ÖZTAN,** s. 185; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 198.

[336] **POROY / TEKİNALP,** s. 292; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 127; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 154; **CAN / GÜNER,** s. 98; **ÖZTAN,** s. 179.

[337] **ÖZTAN,** s. 165; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 47; **YILDIZ,** s. 497.

[338] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 48; **ÖZTAN,** s. 180.

[339] **ÖZTAN,** s. 182; **POROY / TEKİNALP,** s. 293; **PULAŞLI,** s. 179, 195.

Nüshalar arasında oluşabilecek karmaşadan dolayı herhangi bir nüsha üzerinde aval şerhi verilmesi halinde hamil, diğer nüshalara da aval şerhi eklemesini cirantalardan isteyebilecektir.[340] Nüshayı düzenleyecek kişi sadece düzenleyen olacaktır ancak, cirantalar yaptıkları her bir ciroyu tüm nüshalara yazmalıdır.[341]

TTK'nin 746. maddesine göre oluşturulan suret, senedin kopyası özelliğindedir.[342] Ancak suret[343] nüshadan farklı olarak suret kabul şerhini içermemektedir. Senet nüshasını düzenleyen oluştururken senet suretini hamil oluşturur.[344] Suret TTK'nin 746. maddesine göre senedin aslı gibi ciro edilebilir ve aval şerhi verilebilir.

C. Avalin Kayıtsız ve Şartsız Olması

Aval şerhinin kayıtsız ve şartsız olması ile ilgili TTK'de düzenleme bulunmamaktadır. Ancak genel olarak kabul edilen kambiyo taahhütlerinde bulunan diğer şartlara paralel olarak aval şerhinin kayıt ve şarta bağlanamayacağıdır.[345] Aval beyanında şartın yazılmış olması durumunda TTK'nin 682. maddesine kıyasen beyandaki şartlar yazılmamış sayılacaktır.[346]

Kural olarak aval kayıtsız ve şartsız verilmek zorundadır. Ancak TTK'nin 700. maddesinde belirtilen kısmi aval beyanının kayıt ve şart olarak düşünülmesi halinde istisna olarak kabul edilebilecektir.[347]

D. Aval Şerhinde Bulunması Gereken Unsurlar

Senet üzerinde verilen şerhin aval olarak nitelendirebilmesi için belirli koşullar bulunmaktadır. Koşulların varlığı halinde aval şerhi geçerli olarak verilmiş kabul edilecektir. Bunlar senet üzerinde belirlenecek aval beyanı ve imzadır.

---

[340] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 48; **ÖZKAN,** s. 49,
[341] **POROY / TEKİNALP,** s. 292; **ÖZTAN,** s. 181.
[342] **POROY / TEKİNALP,** s. 292; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 249; **ÖZTAN,** s. 183.
[343] **POROY / TEKİNALP,** s. 292.
[344] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 48; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 249; **ÖZTAN,** s. 185.
[345] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 229; **TOROS,** s. 88; **BAHTİYAR,** s. 84.
[346] **POROY / TEKİNALP,** s. 222; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 188.
[347] **POROY / TEKİNALP,** s. 223; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 188; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 229; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 880.

1. Aval Beyanının Bulunması ve İstisnaları

Aval kambiyo senetlerine özgü kişisel teminat vermeyi sağlayan bir beyandır. TTK'nin 701. maddesine göre aval beyanı "aval içindir" veya benzer bir ifade ile verilebilmektedir. Aval beyanı için özel ve belirli bir düzenleme yapılmamıştır.[348]

Aval beyanı senet üzerine yazılacak "aval içindir" veya bu ifadeye benzer beyanlarla verilebilecektir. Kanun belirli bir ifadeden bahsetmiyor olsa da uygulamada genel olarak: "kefil" [349], "teminat olarak", "garanti veren sıfatı ile", "temin ettim" vb. ifadeler kullanılmaktadır.[350] Senet metni üzerine her ne kadar kefalet ilişkisi doğurabilecek ifadeler eklenmiş olsa da aval beyanı kendine özgü sonuçlarını doğuracaktır.

TTK'nin 701. maddesinde yer alan benzer ifadeler içerisinde şahit kelimesinin bulunmadığı Yargıtay tarafından belirtilmiştir.[351] Senet üzerine atılan imzanın konumu incelenirken imza atan kişinin amacı doğrultusunda hareket edilmelidir. Bu amacın dışında imzayı yorumlamak doğru olmayacaktır.[352] Senet üzerinde şahitlik amacı ile imza atan kişinin amacı aval beyanında bulunmak değildir. "Ödeyeceğim", "Kabul ediyorum" gibi ifadelerin kabul eden veya muhatap dışında başka biri tarafından senet metnine belirtilmiş olması durumunda bu ifadelerin aval şerhi anlamına geldiği kabul edilmektedir.[353]

Aval beyanının veya aval beyanına benzer bir ifadenin bulunmasının yanı sıra TTK'nin 701/3. maddesine göre muhatap ve düzenleyenin imzası dışında senet metnine atılan her imzanın aval şerhi sayılacağı TTK'nin 701/1. maddesine istisna niteliğindedir ve kanuni bir karine[354] oluşturmaktadır. Senet üzerinde bulunan imza senedin ön yüzünde ve arka yüzünde olmak üzere iki farklı şekilde incelenmelidir.

---

[348] **ÖZTAN Fırat:** Kıymetli Evrak Hukuku, Turhan Kitabevi, 2. Baskı, Ankara 1997, s. 800; **ÖZKAN,** s. 50; **SENGİR,** s. 11; **CAN / GÜNER,** s. 150.

[349] Y12HD, T:14.01.2013, E.2012/23477, K.2013/288; Y12HD, T:27.06.2013, E.2013/10055, K.2013/24337; Y12HD, T:21.10.1976, E.1976/8549, K.1976/10351 *"Bono üzerine "kefil" ibaresi konsa dahi bu, aval olarak nitelendirilir ve aval veren, bononun diğer borçlusuyla birlikte müteselsilen sorumlu olur."*, www.kazancı.com.tr, E.T:14.05.2020.

[350] **SENGİR,** s. 11; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 227; **ÖZTAN,** s. 165; **ÖZTAN, 1997,** s. 800-801; **CAN / GÜNER,** s. 150; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 62; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878; **COŞKUN,** s. 251; **ÖZKAN,** s. 51; **TOROS,** s. 83; **YILDIZ,** s. 498; Y12HD, T:24.11.2015, E.2015/18500, K.2015/29304, *"Yargıtay kararında "avalimdir" kelimesini gerekli koşullar içerisinde uygun görmemiş ve aval beyanı olarak kabul etmemiştir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 15.05.2020.

[351] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 229; Y11HD, T:03.11.1980, E.1980/4835, K.1980/4956, *"Şahit kelimesi ile kişinin aval verdiği kabul edilmemelidir."*; Ayrıntılı bilgi için bknz. **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 64.

[352] **POROY / TEKİNALP,** s. 68.

[353] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 61.

[354] **SENGİR,** s. 12; **ÖZTAN,** s. 165; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 65; **ÖZTAN,** s. 805; **AKDENİZ,** s. 106; **KARAKAŞ Fatma**

Senedin ön yüzünde muhatap ve düzenleyenin imzası dışında bulunan her imza aval hükmünde nitelendirilmektedir.[355] TTK'nin 701/4. maddesine göre aval beyanının kim için verildiği belirtilmediği takdirde düzenleyen lehine verilmiş sayılacaktır. TTK'nin 701/3-4. maddesi birlikte değerlendirildiğinde senet metni üzerinde kimin lehine verildiği belirli olmayan imza bulunduğu takdirde düzenleyen lehine aval verildiği kabul edilecektir.[356] Senet üzerinde bulunan ve kimin lehine verildiği anlaşılmayan imza bu şekilde yorumlanarak belirlenecektir.

Senet metni üzerinde bulunan imzanın aval beyanı olarak verilmediği ancak, imzalayanın muhatap veya düzenleyen olduğunun ispat edilmesi ile mümkün olabilir. Muhatap ve düzenleyen de aval verebilecek kişiler arasındadır. Bunların aval verebilmeleri için aval beyanında bulunduklarının özellikle belirtilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde beyan aval beyanı olarak işlem görmeyecektir.[357]

Senedin arka yüzüne atılan imzanın akıbeti hakkında kanun koyucunun belirli bir düzenlemesi bulunmamaktadır. Senedin arka yüzünde ciro zinciri bulunmaktadır. Cirantaların ciro işlemi sırasında beyaz ciro ile işlem yapması mümkündür. Senedin beyaz ciro ile devredilmesi sonucunda senedin arka yüzünde sadece imza bulunacaktır.[358] Bu durumda senedin arka yüzüne veya alonj üzerine atılan imzanın beyaz ciro mu yoksa aval beyanı mı olduğu karmaşası oluşmaktadır.

Doktrinde birtakım yazarlara göre senedin arka yüzüne atılan imzanın aval beyanı olarak kabul edilebilmesi için bu talebin belirtilmesi gerektiği düşünülmektedir.[359] Sadece imzanın bulunması durumunda senedin arkasının asıl olarak ciro zinciri için kullanıldığından beyaz ciro olarak kabul edilmesi gerektiği

---

Tülay: Karine Kavramı, Kanuni Karineler ve Varsayımlar, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:63, S:2, Ankara 2013, s. 736, www.dergipark.org.tr, E.T: 01.05.2021; **UMAR Bilge / YILMAZ Ejder:** İspat Yükü, Kazancı Hukuk Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 1980, s. 165; **TAŞPINAR Sema:** Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımdaki Rolü, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara 1996, C.45, S. 1, s. 534, www.kutuphane.dogus. edu.tr, E.T: 01.05.2021; **TOPUZ Gökçen:** Medeni Usul Hukukunda Karinelerle İspat, Yetkin Yayınları, Ankara 2012, s. 56; Y12HD, T:21.01.2019, E.2018/9989, K.2019/579; Y12HD, T:09.10.2018, E.2017/4456, K.2018/9522, www.kazancı.com.tr, E.T:15.05.2020.

[355] **SENGİR,** s. 11; **DOMANİÇ,** s. 223; **CAN / GÜNER,** s. 150; **POROY / TEKİNALP,** s. 222; **TOROS,** s. 84; **ÖZTAN,** s. 805; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878; **ÖZTAN, 1997,** s. 805; **COŞKUN,** s. 251.

[356] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 66; **COŞKUN,** s. 251; Y12HD, T:24.05.1983, E.1983/2449, K.1983/4105; Y12HD, T:04.05.2017, E.2016/15331, K.2017/7219, www.kazancı.com.tr, E.T:15.05.2020.

[357] **DOMANİÇ,** s. 224; **TOROS,** s. 84.

[358] **POROY / TEKİNALP,** s. 198; **TURANLI,** s. 126; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 209; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 177; **CAN / GÜNER,** s. 107.

[359] **SENGİR,** s. 11; **CAN / GÜNER,** s. 150; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 187; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 228; **ÖZTAN,** s. 166; **POROY / TEKİNALP,** s. 223.

belirtilmektedir. İmzanın ciro zinciri içinde bulunmaması durumunda ise atılmamış sayılmasına karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.[360]

Bu görüşün yanı sıra poliçenin arka yüzünde olan ancak bir açıklama içermeyen beyanın sadece beyaz ciro sayılmasının doğru olmadığını düşünen yazarlar da bulunmaktadır.[361] Bu durumda imzanın amacını anlamak için imzanın atıldığı yer belirlenmelidir. İmza ciro silsilesi içerisinde atılmışsa beyaz ciro hükmünde olacak ancak zincirin dışında ise aval beyanı olarak işlem görebilecektir.[362] Başka bir görüşe göre ise senedin arkasında atılmış imza ciro zincirinde yer alan bozulmadan dolayı ciro olarak nitelendirilemiyor ise adi kefalet hükümlerine göre değerlendirilmesi gerekecektir.[363] Aval beyanı olarak değerlendirebilmesi için en azından beyanı veren kişinin iradesinin anlaşılabilir olması beklenmektedir.

Yargıtay'ın senedin arka yüzüne atılmış imzanın akıbeti konusunda birbirinden farklı kararları bulunmaktadır. Bir kararında[364] senedin arka yüzüne atılan imzanın senet üzerinde bulunan yerini incelemeden beyaz ciro olarak tanımlamış, başka bir kararında ise[365] imzanın ciro silsilesi içerisinde olup olmadığına göre karar vermiş, ciro silsilesi içinde ise ciro, dışında ise aval olarak nitelendirmiştir.

Kanaatimizce senet üzerine atılan bir imzanın geçersiz olduğunu düşünmek, gerek imzayı atan kişinin sorumluluktan kaçmasını sağlayacak gerek imzaya güvenerek işlem yapan kişinin haklarını zedeleyecektir. Ciro silsilesi dışında senedin arka yüzüne atılan imzanın geçersiz olduğunu bilen ve kötü niyetli hareket eden avalist için bu durum kullanılmaya açık olacaktır. İmzanın geçersiz olarak sayılması halinde durumu bilmeyen iyi niyetli hamilin hakkı zedelenmiş olacaktır. Senet metni arkasına imza atan kişinin imzayı atarken bilinçli hareket etmesi ve sorumluluktan kaçma şansının olmaması adına ciro zincirinde bulunan imzaların sahibinin ciranta olarak işlem

---

[360] **SENGİR,** s. 11; **CAN / GÜNER,** s. 150; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 187; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 228; **ÖZTAN,** s. 166; **POROY / TEKİNALP,** s. 223; **CAN / GÜNER,** s. 105; **PULAŞLI,** s. 157; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 73; **TOROS,** s. 88; **YILDIZ,** s. 500; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 879.

[361] **HATEMİ Hüseyin:** Medeni Hukuka Giriş, Vedat Kitapçılık, 3. Baskı, İstanbul 2004, s. 94.

[362] **GÜRAL,** s. 447; **ÖZKAN,** s. 60.

[363] **SENGİR,** s. 12.

[364] Y12HD, T:13.07.1994, E.1994/9520, K.1994/9720; Y12HD, T:28.03.2003, E.2003/3689, K.2003/6663; Y12HD, T:29.05.2017, E.2016/15689, K.2017/8305, *"Diğer yandan çekin arka yüzüne atılan her imza ciro hükmünde ise de, aval verildiğini gösterir bir ibare kullanılarak arka yüze imza atılması mümkün olup söz konusu imza, ciro değil aval hükmündedir. Eş anlatımla, aval şerhini içermeksizin çekin arka yüzüne atılan her imza, ciro hükmündedir."*, www.kazancı.com.tr, E.T:15.05.2020, Y11HD, T:31.05.1991, E.1991/3796, K.1991/3594; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 71.

[365] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 71; Y11HD, T:14.11.1986, E.1986/5515, K.1986/5965; Y12HD, T:23.03.2007, E.2007/2732, K.2007/5575, www.kazancı.com.tr, E.T:15.05.2020.

görmesi, ciro zincirinin dışında kalan imzaların da aval beyanı olarak nitelendirilmesi senedin güvenilirliğini arttırmak ve iyi niyetli hamilin haklarını korumak adına daha uygun olacaktır.

2. İmza

Aval beyanı verilirken kim için verildiği belirtilememiş olabilir. Bu durumda beyan düzenleyen lehine verilmiş kabul edilecektir. Ancak avalistin imzasının bulunması aval beyanının verilmesinin koşullarından biridir.[366] Avalistin ad, soyad,[367] adres[368] ve tarihin[369] yazılması imzanın yanında zorunlu bir unsur değildir.

TTK'nin 701/2. maddesine göre aval beyanı avalist tarafından imzalanarak oluşturulacaktır. Avalin geçerli olarak verilebilmesi için imza ıslak imza şeklinde atılmalıdır. Islak imza yerine parmak basma, elektronik imza[370] veya noter vasıtası[371] ile aval verilemeyecektir.[372]

Elektronik imza veya parmak basma yolu ile aval beyanı verilip ardından beyanı veren kişi tarafından beyanın tasdik edilmesi sonucu beyan geçerlilik kazanmayacaktır.[373]

Görme engelli kişilerin atmış olduğu imzanın akıbeti 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (ETTK)[374] belirtilmiştir. ETTK'nin 668. maddesine göre görme engelli kişilerin imzaları, imzaların usulen tasdik edilmesi durumunda geçerli olacaktır. 6102 sayılı TTK'de görme engelli kişilerin aval beyanları hakkında bir hüküm bulunmamaktadır.[375]

---

[366] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 187; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 227; **ÖZTAN,** s. 165; **POROY / TEKİNALP,** s. 223; **CAN / GÜNER,** s. 148; **PULAŞLI,** s. 157.
[367] Y12HD, T:15.06.2010, E.2010/3441, K.2010/15203, www.kazancı.com.tr, E.T:16.05.2020.
[368] Y12HD, T:28.12.2004, E.2004/22546, K.2004/27192, www.kazancı.com.tr, E.T:16.05.2020.
[369] **ÖZTAN,** s. 165.
[370] **HELVACI / ÖZKAN,** s. 880; **TOROS,** s. 89; RG, 15.01.2004, No.5070, www.mevzuat.gov.tr, E.T:15.05.2020, m.5: *"Kanunların resmî şekle veya özel bir merasime tabi tuttuğu hukukî işlemler ile banka teminat mektupları dışındaki teminat sözleşmeleri, güvenli elektronik imza ile gerçekleştirilemez."*, söz konusu kanun maddesi ile TTK m.1526/1: *"Poliçe, bono, çek, makbuz senedi, varant ve kambiyo senetlerine benzeyen senetler güvenli elektronik imza ile düzenlenemez. Bu senetlere ilişkin kabul, aval ve ciro gibi senet üzerinde gerçekleştirilen işlemler güvenli elektronik imza ile yapılamaz."*, kanun maddesi beraber uygulanmaktadır.
[371] **DOMANİÇ,** s. 219.
[372] **ÖZTAN,** s. 68; **TOROS,** s. 89; **ÖZKAN,** s. 71; **YILDIZ,** s. 498; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 878.
[373] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 84; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 880.
[374] RG, 29.06.1956, No.6762, www. ticaretkanunu.net, E.T:15.05.2020; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 84.
[375] **TOROS,** s. 89,

Doktrinde görme engelli kişilerin bu konuda bir hüküm bulunmadığı için avalist olamayacaklarına dair görüş bulunmaktadır.[376] Belirtilen görüşün aksine TBK'nin 15. maddesinin üçüncü fıkrasında imza başlığı altında yer alan görme engelli bireylerin imzaları konusunda, bu kişilerin talepleri durumunda şahit aranacağı, talep etmemeleri durumunda atmış oldukları ıslak imzanın geçerli olacağı belirtilmektedir.[377]

Kanaatimizce görme engellilerin sosyal hayatta aktif rol oynayabilmeleri ve TTK'de yer alan boşluğun mevcut koşullarda TBK'de bulunan hüküm ile doldurulması kambiyo senedi açısından uygun olacaktır. TTK'de yer alan ticari hayatın hızlı ilerlemesi ve TBK'de yer alan sözleşmelere göre daha az güven ilişkisine dayanarak yapılması görme engellilerinin haklarını korumayı zorlaştırabilecektir. Kanaatimizce görme engellilerin sorumluluğunu azaltmak ve senette meydana gelebilecek olumsuzluklarda haklarını koruyabilmek için TTK'de yer alan boşluk her ne kadar TBK ile dolduruluyor olsa da konu ile ilgili olarak TTK'de özel düzenleme yapılması gerekmektedir.

Doktrinde imza konusunda yer alan bir diğer tartışma avalistin imzasının lehine aval verilen kişiden önce atılıp atılamayacağıdır. Doktrinde yer alan bir görüşe göre avalist imzasını ancak lehine imza verdiği kişiden sonra atabilecektir.[378] Diğer bir görüşe göre avalist imzasını lehine aval verdiği kişiden önce atabilecektir. Bu durumda aval beyanı kurucu geciktirici şarta bağlanmış[379] olacaktır. Kurucu geciktirici şartın yanı sıra avalin kefalet benzeri işlem olması ve kefaletin ileride doğabilecek borç için verilebilmesi bu düşünceye sebep olmuştur.[380]

Kanaatimizce aval beyanının verilebilmesi için önceden belirlenmiş bir imza bulunmalıdır. Avalistin kısmi aval vermek istediği durumlarda veya lehine aval verdiği kişiye karşı duyduğu güven nedeniyle kimin lehine aval verdiği belirli olmalıdır. Lehine aval verdiği kişi ile anlaşan avalist, kişiden önce aval vermiş ancak ardından lehine aval beyanında bulunduğu kişi tarafından kandırılmış olabilir. Bu nedenle senet üzerinde kime garanti fonksiyonu sağladığını görerek kararını vermelidir.

---

[376] **MERTOL,** s. 61.
[377] **TOROS,** s. 90; Y19HD, T:16.04.2019, E.2017/4744, K.2019/2605; Y19HD, T:25.04.2016, E.2016/402, K.2016/7335, www.kazancı.com.tr, E.T:16.05.2020.
[378] **POROY / TEKİNALP,** s. 225,
[379] **ÖZTAN, 1997,** s. 797; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 85; **ÖZKAN,** s. 72.
[380] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 85.

Senet üzerinde yer alan imzayı borçlunun inkâr etmesi durumunda imzanın kime ait olduğuna davacı taraf karar verecektir. Davacı taraf çoğunlukla senet üzerinde yer alan imza sahibi olduğundan, ispat yükü borçlunun üzerinde olacaktır.[381]

[381] Y3HD, T:26.12.2019, E.2019/2826, K.2019/10614; Y22HD, T:14.01.2020, E.2018/15229, K.2020/210, www.kazancı.com.tr, E.T:16.05.2020.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVALİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

I. AVALİSTİN SAHİP OLDUĞU HAKLAR

Avalistin sahip olduğu haklar belirli ayrımlara göre incelenmektedir. Avalistin hakları senet üzerine atmış olduğu imza ile oluşacak ancak senet üzerinde ödemeyi üstlendiği miktar için ödemede bulunduğu zaman haklarını kullanmaya başlayacaktır.[382]

Avalist haklarını senet üzerinde yer alan muhataba, cirantalara, ödemede bulunduğu yetkili hamile karşı ileri sürebilecektir.[383] Avalist, TTK'nin 702. maddesine göre lehine aval verdiği kişi ile aynı şekilde sorumlu olacaktır. Lehine aval verilen kişinin kambiyo senedinden kaynaklanan sorumluluğu ile avalistin sorumluluğu aynı derecede olmasına rağmen içerdikleri haklar açısından farklılık göstermektedir.

A. Müracaat Hakkı ve Hakkın Kapsamı

Avalist senet üzerindeki bedelin tamamı veya bir kısmı için aval beyanında bulunmuş olabilir. Senet üzerinde sorumlu olduğu bedeli ödedikten sonra avalistin müracaat hakkının doğumu başlayacaktır. Hakkın doğumu için avalistin yapması gereken başka bir işlem bulunmamaktadır yani sadece bedeli ödemiş olması müracaat hakkının kullanımı için yeterli olacaktır.[384]

Müracaat hakkının doğumunu sağlayan TTK'nin 702. maddesidir. TTK'nin 702. maddesinin üçüncü fıkrasına göre avalist poliçe bedelini ödemiş olması halinde, ödediği bedeli lehine aval vermiş olduğu kişiden ve senet üzerinde lehine aval vermiş kişinin kendisinden önce borçlu olarak göründüğü kişilere rücu edebilecektir.[385] Söz konusu maddeye göre avalistin müracaat hakkını kullanabileceği kişiler: lehine aval vermiş olduğu kişi ve lehine aval verdiği kişinin senet metni üzerinde borçlu olarak görünüp başvurabileceği kişilerdir.

---

[382] **KOŞER,** s. 249; **YILDIZ,** s. 117; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 202; **ÖZTAN,** s. 167; **POROY / TEKİNALP,** s. 223

[383] **ÖZTAN,** s. 138; **COŞKUN,** s. 267.

[384] **SENGİR,** s. 35; **ÖZTAN,** s. 167; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 190.

[385] **POROY / TEKİNALP,** s. 212; **YILDIZ,** s. 506; **ADIGÜZEL,** s. 36; **COŞKUN,** s. 267; **TOROS,** s. 122; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 203; Y19HD, T:05.06.2017, E.2016/11690, K.2017/4505; Y12HD, T:15.01.2013, E.2012/23841, K.2013/412; Y12HD, T:21.10.1976, E.1976/8549, K.1976/10351, www.kazancı.com.tr, E.T:17.05.2020.

Avalistin müracaat hakkının doğabilmesi için senet bedelini zorunluluk altında ödemiş olması gerekmektedir. TTK'nin 730. maddesinde belirtilen durumlarda ödeme yapması halinde söz konusu maddede yer alan hamil, senet bedelini ödemiş ve elinde senedi bulunduran avalist olduğundan başvuru hakkı doğmayacaktır.[386]

Daha önce kısmi aval verilebileceğini belirtmiştik.[387] Avalist senedin tamamından sorumlu olacağına dair imza vermiş ise senedin bedelini, kısmi aval vermiş ise kısmi bedeli ödemesi durumunda, ödediği miktar doğrultusunda senette yer alan diğer sorumlulara müracaat hakkı doğacaktır.[388]

Avalist sorumlu olduğu bedeli ödediği takdirde lehine aval verdiği kişinin kişisel haklarına halef olarak hareket etmeyecektir. Kişisel hakları lehine aval verilen kişide kalacaktır. Avalistin müracaat hakkının sınırlarını lehine aval verdiği kişinin kişisel hakları oluşturacaktır. Avalist sadece senet metninde bulunan şekle ilişkin bir sorun olması durumunda, bu sorunu müracaat edebileceği kişilere karşı kullanabilecektir.[389]

Avalist başvuru hakkını kullandığı zaman hakkın maddi anlamda içeriğinin ne olacağı kanunda belirtilmiştir. Avalistin istemeye haiz olduğu miktarların içerisinde TTK'nin 726. maddesine göre; ödemiş olduğu tutarın tamamı, ödeme tarihinden itibaren işlemiş faizi, avalist sorumluluğu içerisinde yapmış olduğu giderleri, poliçe bedelinin binde ikisini aşmamak üzere komisyon ücreti bulunmaktadır.

Avalistin başvuruda bulunabileceği müracaat borçluları avalistin kimin lehine aval verdiğine göre değişiklik göstermektedir. Sırası ile incelemek gerekirse, muhatap lehine aval veren avalistin başvurabileceği tek kişi senet metninde yer alan muhatap olacaktır. Bu durumda avalist sadece muhataba başvuruda bulunabilecektir.[390]

Düzenleyen lehine aval veren avalist, lehine aval verdiği düzenleyene ve düzenleyenin başvuruda bulunabileceği kişilere karşı müracaat hakkını kullanabilecektir.[391] Aval beyanının kimin lehine verildiğinin belirli olmaması durumunda düzenleyen lehine aval verildiği kabul edildiği için müracaat hakkı bu duruma göre belirlenecektir.[392] Cirantalardan birine aval veren avalist, muhataba,

[386] **ÖZTAN, 1997,** s. 814; **ÖZKAN,** s. 177.
[387] Bknz., s. 6.
[388] **SENGİR,** s. 35; **TOROS,** s. 123; **ÖZTAN,** s. 167; **COŞKUN,** s. 252.
[389] **POROY / TEKİNALP,** s. 225; **ÖZTAN, 1997,** s. 814; **ÖZTAN,** s. 167; **PULAŞLI,** s. 177.
[390] **ÖZKAN,** s. 179; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 239; **POROY / TEKİNALP,** s. 241; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 253.
[391] **ÖZTAN,** s. 138; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 244; **POROY / TEKİNALP,** s. 240; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 253; **CAN / GÜNER,** s. 151.
[392] Y19HD, T:09.06.2016, E.2016/3016, K.2016/2783, www.kazancı.com.tr, E.T:17.05.2020.

düzenleyene ve lehine aval verdiği cirantanın başvurabileceği diğer cirantalara başvuruda bulunabilecektir.[393]

Senet üzerinde temsil yetkisi bulunmadan işlem yapan kişilere karşı aval verilmiş olması durumunda her ne kadar atılan imzadan dolayı yetkisizlik söz konusu olsa da avalistin durumu bilmeden senet bedelini ödemesi halinde başvuruda bulunabileceği birinin olmaması avalistin hakkını zedeleyecektir. Bu nedenle böyle bir durumda yetkisiz temsil ile imza atan kişi veya kişiler sorumlu olacak ve avalist bu kişilere karşı başvuruda bulunabilecektir.[394] TBK'de yer alan yetkisiz temsil hükümleri uyarınca değerleme yapılacak olursa işlemin onanması temsil olunan işlemden sorumlu tutulacak onamadığı durumda temsilci de sorumlu olmayacaktır. Temsil olunanın temsilcinin yaptığı işlemi onaylayana kadar geçecek sürede işlem askıda geçersiz olacaktır. [395] Ancak TTK'nin 678. maddesi bu duruma bir istisna getirmiş ve yetkili olmadığı durumda poliçe üzerine imza atan kişinin poliçeden bizzat yetkili gibi sorumlu olduğunu belirtmiştir. Sonuç olarak yetkisiz temsilci poliçe üzerine aval beyanında bulunduğu takdirde TBK'de yer alan temsil hükümlerinden farklılık göstererek TTK'de özel olarak düzenlenen ve kendisinin sorumluluğunu doğuracak bir imzanın yükü altına girecektir.

Avalistin başvurabileceği kişiler incelendiği zaman senet üzerinde bulunan sıfatlardan birden fazla bulunması durumunda karışıklık oluşabilmektedir. Birden fazla düzenleyenin bulunduğu durumlarda avalist sadece lehine aval verdiği düzenleyene başvuruda bulunabilecek, diğer düzenleyenlere yapmış olduğu ödemeyi rücu edemeyecektir.[396] Bunun yanı sıra birden fazla düzenleyenin bulunması ve her bir düzenleyen lehine farklı kişiler tarafından aval verildiği durumlarda nasıl bir yol izleneceğine ilişkin kanunda düzenleme bulunmamakla beraber bazı yazarlara göre, genel hükümler uyarınca müteselsil sorumluluğa gitmek doğru olacaktır.[397] Müteselsil borçluluk görüşünün yanı sıra diğer bir görüşe göre ise, her bir avalist, lehine aval vermiş olduğu miktar sınırında diğer avaliste karşı sorumlu olacaktır. Senet borcunu ödeyen avalist miktar bakımından ödediği bedelin hepsini değil, avalistin payına düşen kadarını talep edebilecektir.[398]

---

[393] **SENGİR,** s. 35; **ÖZTAN,** s. 138.
[394] **ÖZTAN, 1997,** s. 420; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 206.
[395] **EREN,** s. 454.
[396] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 208; **ÖZTAN,** s. 124.
[397] **ÖZTAN,** s. 124; **ÖZTAN, 1997,** s. 810**.**
[398] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 209; **ADIGÜZEL,** s. 37.

Aynı borç için birden fazla aval verilmesi durumunda avalist yapmış olduğu ödemeyi senet üzerinde yer alan zincir uyarınca diğer avalistlerden isteyebilecektir. Diğer bir anlatımla kendisinden önce aval vermiş avalistlere başvuruda bulunabilecektir.[399]

B. Senet, Makbuz ve Teminatların Geri Verilmesini İsteme Hakkı

Poliçede yapılmış herhangi bir ödeme, ödemeyi yapan kişinin senet üzerinde yer alan yükümlülüğünü sona erdirecektir. Ancak senet üzerinde sorumlu olarak görünen diğer kişilerin poliçeden doğan yükümlülükleri devam edecektir. Poliçe borcunu ödeyen kişinin, poliçeden sorumluluğu bulunan diğer borçlulara başvuruda bulunabilmesi için yapması gereken işlemlerden biri senedi diğer sorumlulara ibraz etmesi olacaktır. Poliçeden doğan sorumluluğun tek defada kapanabilmesi için poliçenin; muhatap tarafından ödenmesi gerekecektir.[400] Muhatap dışında senet borçlularından biri tarafından ödenen poliçe, senet üzerinde yer alan diğer sorumlulara gidilerek tahsil edilecektir.

TTK'nin 646/1. maddesine göre muhatap, düzenleyen, ciranta veya avalist fark etmeksizin senet borcunu ödeyen kişi, senet üzerinde sorumluluğu bulunan diğer borçlulara karşı başvuruda bulunabilmesi için senedi ve teminatlarını elinde bulundurmalıdır. Senedi ve teminatlarını elinde bulunduran hamil, söz konusu senedi ibraz ederek ödemiş olduğu bedeli isteyecek ve tahsil edecektir.[401]

Poliçeyi ödeyen kişi yetkili hamilden TTK'nin 709/1. maddesine göre senedin kendisine verilmesini isteme hakkına sahiptir.[402] Aksi takdirde senedi elinde bulunduran hamile karşı ödemeyi yapan senet borçlusu, senedi teslim almaz ise, dolaşımda olan senet tekrar kendisine rücu edilerek sorumluluğundan kurtulamayacaktır. Bu nedenle ödemeyi yapacak olan senet borçlusu kendisini garanti altına alabilmek için senedi ve senetle ilgili bulunan teminatları isteme hakkına sahiptir.

Senet borçlularından biri olan avaliste başvuruda bulunulduğunda avalist tarafından senet ve varsa teminatlarının istenmesi, hamil tarafından senet ve teminatlarının verilmemesi halinde, avalist ödeme yapmaktan kaçınabilecektir. TTK'nin 727. maddesine göre avalist senette yer alan bedeli ödediğinde, poliçe ve protesto

[399] **ADIGÜZEL,** s. 37.
[400] **POROY / TEKİNALP,** s. 226; **ÜLGER / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 208.
[401] **ADIGÜZEL,** s. 36; **YILDIZ,** s. 508; **TOROS,** s. 117,
[402] **ÖZKAN,** s. 173; **ÖZTAN,** s. 167.

belgesinin ayrıca doldurulacak bir makbuz ile birlikte kendisine verilmesini isteyebilecektir. Makbuz verilmediği takdirde ödeme yapmaktan kaçınabilecektir.[403]

Senet ve teminatlarını almadan ödeme yapmış olması halinde, senet dolaşıma devam edeceği ve başka kişilere ciro edilebileceğinden, ödemiş olduğu bedeli tekrar ödemek zorunda kalabilecektir. Yapılan geri verme işlemi sayesinde avalist kendisini garanti altına almış olacaktır.

Senet ve teminatlarını geri isteme konusunda avalistin kısmi ödeme yapmış olması[404], senedi elinde bulunduran kişinin senedi avaliste vermesi halinde, yetkili hamilin hak kaybı doğacaktır.[405] Bu nedenle avalist senedi istemiş olsa dahi, yetkili hamil senet borcunun tamamının ödenmemesi sebebi ile senet yerine yapılan ödeme miktarında TTK'nin 709/3. maddesine göre avaliste makbuz verebilecektir.[406]

Bu sayede avalistin ödediği miktar doğrultusunda avaliste karşı tekrar ödeme talep edilemeyecek, yetkili hamilin de senet üzerinde yer alan borcun kalan kısmı için senetten sorumlu diğer borçlulara başvuru hakkı bulunacaktır. Her iki tarafın da bu şekilde oluşabilecek hak kayıpları önlenecektir. Senet ve teminatlarının istenmesinde yer alan asıl amaç, tarafların hak kayıplarını önlemek, senedi eline geçirebilecek kötü niyetli kişilerden de senet borçlularını korumaktır. Ek olarak senet dolaşımına devam edeceği için poliçe üzerine avalistin yaptığı ödeme işlemine dair bilginin yazılması gerekecektir.[407]

Avalistin yaptığı ödeme sonucunda senedin istenmesi konusunda doktrinde fikir birliği bulunmakla birlikte, teminatlarını istemek konusunda fikir ayrılıkları yer almaktadır. Bazı yazarlar teminatların da senetle beraber alınmasını savunurken[408], diğer yazarlara göre, aval kavramının kefaletten farkı bulunduğu için, TBK'de yer alan kefalet hükümleri uygulanmayacaktır. TTK'de aval ile teminatların arasında birebir ilişki bulunduğu hükmü yer almadığı ve kefalet kavramı ile birbirlerinden farklı

---

[403] **SENGİR,** s. 46; **ADIGÜZEL,** s. 36; **TOROS,** s. 117; **ÖZKAN,** s. 173; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 203.

[404] TTK m. 709/2: *"Hamil kısmi ödemeyi reddedemez."*; **KINACIOĞLU,** s. 212; **POROY / TEKİNALP,** s. 229; **ÜLGER / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 213; **POROY / TEKİNALP,** s. 223, *"Kısmi aval geçerlidir ve aval veren borcun bir kısmından sorumlu olacağını şart koşabilir. TMK'nin 700. maddesine göre senet bedelinin bir kısmı güvence altına alınabilir."*

[405] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 159; **ADIGÜZEL,** s. 32; **TOROS,** s. 118; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 245.

[406] **ADIGÜZEL,** s. 32; **YILDIZ,** s. 508; **POROY / TEKİNALP,** s. 229; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 245.

[407] **TOROS,** s. 118.

[408] **KINACIOĞLU,** s. 212; **TOROS,** s. 118; **ÖZKAN,** s. 173,

oldukları için teminatları istenemeyecektir. Yalnızca senet istenebilecek, geri kalan teminatlar kişisel ilişki olarak değerlendirilerek taraflarda kalacaktır.[409]

C. Senede Protestodan Muafiyet Kaydı Koyma Hakkı

Kural olarak başvuru borçlusu, senetteki başvuru hakkını kullanmadan önce poliçenin üzerinde yer alan diğer kişiler veya başkaları tarafından ödenmediğinin ispatına yarayacak bir belge düzenlemelidir. Bu düzenlemeye protesto çekilmesi denmektedir.[410] Senet bedelini ödeyecek senet borçlusu, yapılan protesto sayesinde tek senet hakkında iki defa ödeme yapılmayacağını ve hamilin senedi kötüniyetli kullanmadığını anlamış olacaktır. Ödenmediğine dair protesto çekilmesi halinde senedi elinde bulunduran yetkili kişi, senet üzerinden borçlu olduğu anlaşılan diğer kişilere başvurabilecektir.[411]

Yetkili hamil tarafından protesto çekilmesinin istisnaları bulunmaktadır. TTK'nin 722/1. maddesine göre düzenleyen, ciranta veya avalist tarafından "gidersiz", "protestosuz" vb. ifadelerin senet üzerine yazılması durumunda, yetkili hamil tarafından protesto çekilmeden başvuruda bulunulabilecektir. Madde metninden anlaşıldığı üzere avalist protestosuz kaydını senede ekleyebilecektir. Muafiyet kaydı ile hamil, protesto çekmeden avaliste başvuruda bulunabilecektir.[412] Diğer bir ifade ile avalist, protesto çekilmeden de hamilin talebini kabul edeceğini belirtmektedir.[413] TTK'nin 722/3. maddesine göre senet borçlularından biri olan avalistin eklediği bu kaydın hükmü sadece avaliste karşı hüküm ifade edecek olup yetkili hamilin senet üzerinde yer alan diğer borçlulara başvuruda bulunabilmesi için başkaca muafiyet kaydı bulunmaması durumunda protesto çekmiş olması gerekecektir.

Asıl olarak senet üzerine protestodan muafiyet kaydı konulması avalistin sorumluluğunu arttıracaktır.[414] Protestodan muafiyet kaydı için lehine aval verilen

---

[409] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 211; **YILDIZ,** s. 508; **ÖZTAN, 1997,** s. 816.

[410] **ÖZTAN,** s. 140; **POROY / TEKİNALP,** s. 247; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 226; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 248; **CAN / GÜNER,** s. 140.

[411] Ayrıntılı bilgi için bknz. **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 205 vd.

[412] **POROY / TEKİNALP,** s. 225-252; **KINACIOĞLU,** s. 226; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 251; **ÖZTAN,** s. 144; **EYİLİK,** s. 44, *"Protestodan muafiyet halleri kanuni ve iradi muafiyet halleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Kanunda belirtilen durumlarda protesto çekilmeden senet ödenmek için ibraz edilebilecektir. İradi muafiyet halleri ise ilgililerin isteği ile oluşan durumdur. İkisi birbirinden farklı ve birbirine karıştırılmamalıdır. TMK'nin 722. maddesinde yer alan muafiyet iradi muafiyet hallerindendir."*

[413] **TOROS,** s. 118, **ÖZKAN,** s. 174; **POROY / TEKİNALP,** s. 252; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 232; **CAN / GÜNER,** s. 141; **EYİLİK,** s. 44.

[414] **ÖZTAN,** s. 148-167; **POROY / TEKİNALP,** s. 252; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 190; **TOROS,** s. 120.

yönünden farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre muhatap lehine aval verilmesi ve poliçenin muhatap tarafından kabul edilmiş olması durumunda, avalist ve muhatap poliçe bedelini ödemek zorunda olduklarından avalistin protestodan muafiyet kaydı senet üzerinde hayata geçirilemeyecektir.[415] Yargıtay kararına göre de keşideci veya keşideci lehine aval veren avaliste protestodan muafiyet kaydının konulmasının bir anlamı bulunmadığından kayıt hayata geçmeyecektir.[416] Başka bir kararında ise keşideci lehine aval verilmesi durumunda ihtiyati haciz kararının alınması için yetkili hamilin protesto çekmesine gerek olmadığı belirtilmiştir.[417]

Muhatabın poliçeyi kabul etmemesi durumunda, avalistin senet üzerine vermiş olduğu protestodan muaf kaydı hüküm ifade etmeyecektir. Çünkü avalistin sorumluluğuna gidilebilmesi için, lehine aval verdiği kişinin senet üzerinde sorumluluğu bulunmalıdır. Muhatabın sorumluluğu söz konusu durumda yok olacağı için avalistin koyduğu kayıt hüküm ifade etmeyecektir.[418] Söz konusu görüş incelendiğinde senedi kabul eden muhatap lehine aval veren avalistin, senet üzerine protestodan muafiyet kaydı eklemesi hüküm ifade edecektir.

Diğer bir görüşe göre senedin muhatap tarafından kabul edilmesi halinde, muhatap lehine aval vermiş avalistin ayrı olarak müracaat borçlusu olduğu ve bu nedenle avalistin kimin lehine aval verdiği önemli olmaksızın protestodan muafiyet kaydı hakkı bulunmaktadır.[419] Yargıtay'ın başka bir tarihte vermiş olduğu karara göre avalistin muhatap lehine aval vermiş olması halinde dahi protestodan muafiyet kaydı koyabileceği dile getirilmiştir.[420]

Kanaatimizce avalist lehine aval verdiği kişinin senet üzerinde bulunan sorumluluklarını ve konumunu bilerek aval vermiştir. Bu nedenle muhatap lehine aval verilmesi durumunda avalist borcunun doğum zamanını vade tarihinden bilecek ve o

---

[415] **ÖZTAN,** s. 148-167.

[416] Y11HD, T:23.01.2017, E.2016/15073, K.2017/445, *"Keşideci ve lehine aval verenler yönünden ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için protestoya gerek bulunmamaktadır."*; Y11HD, T:03.02.2014, E.2014/451, K.2014/1801; Y12HD, T:26.01.2007, E.2006/23143, K.2007/1232; Y19HD, T: 09.06.2020, E.2018/2437, K.2020/910, www.kazancı.com.tr, E.T:08.03.2021.

[417] Y11HD, T: 23.01.2017, E.2016/15073, K.2017/445, *"Keşideci ve lehine aval verenler yönünden ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için protestoya gerek bulunmamaktadır."*, www.kazancı.com.tr, E.T:29.03.2021,

[418] **ÖZKAN,** s. 174; **ÖZTAN, 1997,** s. 748.

[419] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 160.

[420] Y12HD, T:25.10.2005, E.2005/16155, K.2005/20847, "*TTK'nin 634. maddesi gereğince, hamilin müracaat hakkını kullanması için zorunlu olan protesto düzenlemek keyfiyeti bazı hallerde ilgililerin isteğiyle kaldırılabilir. TTK'nin 634. maddesi gereğince, keşideci ciranta ve aval veren gibi müracaat borçluları hamili protesto çekmekten muaf tutabilirler. Poliçe (bono) üzerine muafiyeti ifade eden bir kaydın yazılması ile ve kaydı koyan tarafından imzalanması halinde hamil protesto çekmek mecburiyetinden kurtulur."*, www.kazancı.com.tr, T:08.03.2021.

tarihten itibaren sorumlu olacaktır. Bu nedenle protestodan muafiyet kaydı koyması muhatap lehine aval veren avalist için anlam ifade etmeyecektir. Muhatabın poliçeden sorumlu olmadığını bildirmesi durumunda da avalistin sorumluluğu devam etmelidir. Aksi takdirde hamilin hak kaybına uğraması söz konusu olacaktır. Geniş anlamda düşünülürse muhatap ve muhatabın avalisti aralarında anlaşarak muhatabın poliçeden sorumsuz olduğuna dair kayıt konulmasını sağlayabilecektir. Muhatabın vermiş olduğu kayıt avalisti de sorumsuz yapacak ve hakkın kötüye kullanılmasına sebep olabilecektir.

Ancak yine de, avalist tarafından protestodan muafiyet kaydı konulmuş olması durumunda, söz konusu kayıtların varlığı hamilin poliçede yapması zorunlu olan poliçe bedelini ibraz ve ihbar etme yükümlülüklerini etkilemeyecektir. Hamil, protesto veya ihbar çekerse yapmış olduğu işlemler geçerli olacaktır.[421] Yetkili hamil senet bedeline ulaşmak için kanunda belirtilen diğer yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır.

TTK'nin 722/3. maddesine göre avalistin poliçe üzerine koyduğu protestodan muafiyet kaydına itibar etmeyen ve protesto çeken hamilin protestodan doğan masraf ve giderlerinden, poliçeden dolayı borç altına girmiş olan herkes sorumlu ve tazminle yükümlü olacaktır.

D. Senetten Sorumlu Olacak Muhatabı Belirleme Hakkı

Avalist senet üzerine imzasını atarken, lehine senet borcunu ödemeyi taahhüt ettiği kişinin ödeme gücünü, kişisel savunmalarını bilerek hareket etmektedir. Aval bir nevi kefalet benzeri işlem olmasından dolayı, avalatın ödeme gücündeki zayıflık avalisti doğrudan etkileyecek ve avalistin sorumluluğunu doğuracaktır. Bu nedenle avalist senet bedelini ödeyecek ve kabul edecek şahsı belirleyerek, bir nevi o kişinin ödeme gücüne güvenerek hareket etmektedir.

TTK'nin 734. maddesine göre avalist poliçeyi gereğinde ödeyecek veya kabul edecek bir kişi belirtebilecektir.[422] Bu kişinin belirtilmesi durumuna yetkili hamil öncelikli olarak belirtilen kişiye senedi ibraz etmelidir. TTK'nin 735/2. maddesine göre hamil, belirtilen kişiye başvuruda bulunmadığı durumda, vadeden önce avaliste başvuramayacaktır. Hamil, avalistin belirttiği kişiye başvurur ancak başvurulan kişi ödemeden imtina ederse, yetkili hamil söz konusu durum hakkında protesto düzenlemeden avaliste başvuramayacaktır.

---

[421] **ÖZKAN,** s. 175; **EYİLİK,** s. 55.
[422] **YILDIZ,** s. 505; **POROY / TEKİNALP,** s. 225.

Söz konusu kayıt halinde avalin teminat niteliği devam edecektir. Aynı sınırlamayı miktar bakımından da uygulama hakları bulunmaktadır.[423] Bu durumda avalistin hakkı kabul etmesi gösterilen kişi konusunda korunmaktadır. Avalist poliçeyi kabul edecek kişiyi seçerek senet üzerinde yer alan ödeme gücünü arttırmaya ve kendisine yapılacak olan başvuruyu en aza indirmeye çalışmaktadır.

E. İhbar Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi Sonucu Tazminat Talebinde Bulunma Hakkı

Senet bedelinin ödenmesi için muhataba başvuruda bulunan yetkili hamilin yapmış olduğu başvuru üzerine, muhatap tarafından kabul etmemeye veya ödememe durumları oluştuğu takdirde, yetkili hamilin bu durumu TTK'nin 723/1. maddesine göre kendi cirantasına ve senedi düzenleyene ihbar yükümlülüğü bulunmaktadır. Söz konusu ihbar hamil açısından yükümlülük oluşturmakla birlikte hamilin, senet bedelini tahsil edebilmesi için yapması gereken işlemlerden biridir.[424]

Kendisine ihbarda bulunulan senet borçlusu, muhatap tarafından senedin ödenmeyeceğini ve senet borcundan dolayı kendisine başvuruda bulunulabileceğini bilerek hareket edecektir. Kendisine ihbar yükümlülüğü yerine getirilmeyen senet borçlusu bu durumdan dolayı hak kaybına uğrayabilecek, gerekli hazırlıkları yapamayacak veya tedbirleri alamayacaktır.[425]

Senet borçlularından bir tanesi de senet üzerinde imzası yer alan avalisttir. Avalistin de diğer borçlular gibi hak kaybına uğramaması için avaliste karşı ihbar sorumluluğu bulunmaktadır. Kendisine ihbarda bulunulan senet borçlusu lehine aval vermiş avaliste karşı, TTK'nin 723/3. maddesine göre senet borçlusu tarafından iki iş günü içerisinde ihbarda bulunma yükümlülüğü bulunmaktadır.[426] Bu durumun istisnası olarak muhatap lehine aval veren avaliste karşı ihbar yükümlülüğü bulunmamaktadır.[427] Yargıtay bir kararında avalistin lehine aval verdiği kişi gibi sorumlu tutulması nedeni ile avalistin ihbar yapılması zorunlu kişiler içinde olduğunu belirtmektedir.[428] Avaliste ihbar edilmemesi sonucunda ihbar yükümlülüğü bulunan kişiden avalistin tazminat

[423] **ÖZTAN, 1997,** s. 812; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 161.
[424] **YILDIZ,** s. 505; **ÖZKAN,** s. 175; **ÖZTAN,** s. 157-159; **POROY / TEKİNALP,** s. 256; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 190; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 236; **CAN / GÜNER,** s. 143; **COŞKUN,** s. 268; **BAHTİYAR,** s. 104.
[425] İhbarın yapılmasındaki amaç için bknz. **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 236.
[426] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 237; **BAHTİYAR,** s. 110.
[427] **TOROS,** s. 125.
[428] Y12HD, T: 25.01.2016, E.2015/25395, K.2016/1845, www.kazancı.com.tr, E.T: 09.05.2021.

hakkı doğacaktır.[429] Avalist, lehine aval verdiği kişi gibi sorumlu olacağı için senet bedelinin ödenmemesinin kendisine ihbar edilmesi gerekmektedir.

TTK'nin 723/7. maddesine göre ihbarda bulunmayan kişi, avaliste başvuru hakkını kaybetmeyecektir. Yargıtay kararında ihbarın başvuru hakkını doğurduğunu ancak ihbarda bulunmamanın avaliste başvuru hakkını yok etmediğini belirtmiştir.[430] Avalist imzasını atarken, senet metni üzerindeki bedeli ödeme vaadi ile atmaktadır. İhbar sadece avalistin senetteki bedeli ödeme işlemine hazır olması için uygulanmaktadır. Kanuna göre, ihbar edilmemesi halinde avaliste başvuru hakkı ortadan kalkmayacak, sadece ihmalde bulunan doğacak zarardan sorumlu olacaktır. Zararın sınırı da poliçe bedelini aşmayacak şekilde düzenlenmiştir.

F. Def'ileri İleri Sürebilme Hakkı

Def 'i hakkı; sahibine, sahip olduğu ileri sürülen bir borç, edim veya ifadan kaçınma hakkı veren ve doktrinde en çok kullanılan savunma imkânlarından biridir.[431] Borçlu kendisine karşı ileri sürülen borcu ifa etmekten ileri süreceği def 'i vasıtasıyla kurtulabilecektir. Def 'i hakkı kullanıldığı ve geçerli olduğu zaman söz konusu borç ortadan kalkmayacak sadece def 'i hakkı sahibinin borcu ifa etme zorunluluğu ortadan kalkacaktır. Def 'i hakkının ileri sürüldüğü tarafın da sahip olduğu hâl, varlığını devam ettirecektir.[432]

Başka bir anlatımla def 'iler bir borcun neden ifa edilmediğinin ileri sürülme sebebidir. Kıymetli evrakta borcu ifa etmeme bazı zamanlarda def 'i bazı zamanlarda itiraz olarak adlandırılmaktadır. Def 'i söz konusu olduğunda mevcut bir hak vardır fakat bu hak kullanılmaktan kaçınılmaya çalışılmaktadır, ancak itiraz söz konusu olduğunda mevcut bir hak yoktur.[433]

---

[429] **POROY / TEKİNALP,** s. 212; **ÖZTAN,** s. 157; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 238; **TURANLI,** s. 124; **CAN / GÜNER,** s. 144.

[430] YHGK, T:04.07.1973, E.1972/660, K.1973/600, *"Kabul için ibraz mecburiyetinde olmayan hamilden, kabulden imtina edildiğini tevsik ve ispat etmesini istemek ve müracaat hakkının kullanılmasını buna bağlamak kanuna aykırıdır. Bu nedenle alacaklı, kabul için ibraz etmeden ve kabul etmeme protestosu göndermeden, ödeme protestosuna dayanarak keşideci olan şahsa başvurabilir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 29.03.2021.

[431] **EREN,** s. 71; **ÖZTAN,** s. 45.

[432] **EREN,** s. 72; **YILDIRIM Abdülkerim:** Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 2017, s. 19.

[433] **POROY / TEKİNALP,** s. 101; **ÖZTAN,** s. 45; **TOROS,** s. 131; **ARSLAN İbrahim:** Kambiyo Senetlerinde Geçersizlik Def 'ileri, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, , C:16, S:1, Haziran 2008, s. 13, www.dergipark.org.tr, T: 23.01.2021.

Bazı def'iler söz konusu borcun ifa edilmesini geçici olarak engellerken bazı def'iler ise borcun sürekli olarak borcun ifa edilmesini engellemektedir.[434] Kambiyo senedinde avalist, kendisine başvuran yetkili hamile senet bedelini ödediği zaman TTK'nin 702/3. maddesine göre avalist lehine aval verdiği kişinin haklarını iktisap edecektir. Def'i de bir hak olduğu için[435] avalist lehine aval verdiği kişinin ileri sürebileceği def 'ileri iktisap edebilecektir.

1. Şahsi Def'iler

Diğer bir ismi ile kişisel def'iler kambiyo hukukunda ileri sürülebilen def'ilerdir. Ancak kişinin şahsi def'ileri sürebilmesi için bazı koşulların oluşması gerekmektedir. Avaliste karşı olarak değil, genel anlamda kambiyo hukukunda bulunan def'iler borçlunun, TTK'nin 825/1. maddesine göre bizzat alacaklıya karşı, alacaklının sahip olduğu yükümlülük veya haklardan dolayı ileri sürebileceği def'ilerdir. Şahsi def'iler ileri sürülürken avalist sadece karşısında bulunan kişiyle arasındaki ilişkiden dolayı senet borcunu ödemekten imtina etmektedir. Def'ilerin şahsi olmasındaki sebep, iki kişinin arasında bulunan özel sebeplerden, haklardan, anlaşmalardan vb. kaynaklanmaktadır.

Kişisel def'iler incelenirken lehine aval verilen kişinin ileri sürebileceği kişisel def'iler ile avalistin kendisinin sahip olduğu kişisel def'iler olarak bir ayrım yapmak mümkün olmaktadır. Senet üzerine imza attıktan sonra sorumluluğu oluşacak olan avalist, senet bedelinin ödenmesi için kendisine başvuran hamillere karşı def'i ileri sürebilecektir. Öncelikli olarak TTK'nin 825/1. maddesine göre avalist kendisine başvuruda bulunan hamil ile aralarındaki özel ilişkiden kaynaklanan bir def'i bulunması durumunda söz konusu def'iyi ileri sürebilecektir. Burada avalatın şahsından kaynaklanan değil sadece avalist ile başvuru hamili arasında bulunan özel bir ilişkiden söz edilmektedir. Elinde senedi bulunduran ve avaliste ödeme için ibraz eden yetkili, iyiniyetli üçüncü kişi hamile ise avalistin kendi şahsından kaynaklanan def'iler ileri sürülemeyecektir.[436] Üçüncü kişinin senedi alırken kötüniyetli olması TTK'nin 825/2. maddesine göre bu duruma istisna oluşturacaktır.

---

[434] **EREN,** s. 73; **YILDIRIM,** s. 19.
[435] **ÇUKADAR Neslihan:** Borç İlişkilerinde Def'i Hakkı ve İtirazlar, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2014, s. 40, *"Def'iler kambiyo senedi borçluları için yükümlülük değil, hak oluşturmaktadırlar."*
[436] **KINACIOĞLU,** s. 210; **SENGİR,** s. 36; **TOROS,** s. 153; **AKDENİZ,** s. 107; **HELVACI,** s. 55; **COŞKUN,** s. 252; **BAHTİYAR,** s. 87.

TTK'nin 687/1. maddesine göre poliçeden dolayı kendisine başvurulan kişi, poliçeyi düzenleyenle poliçeyi kendisine ödenmesi için ibraz eden hamil arasında bulunan def'ileri hamil borçlunun zararına hareket etmediği sürece ileri süremeyecektir. Bu hüküm senetteki başvuru borçlularına karşı uygulanacağı ve avalistin de başvuru borçlusu olduğu göz önüne alınarak incelenirse, avalist kendisine başvuruda bulunan yetkili hamile, kendisinin düzenleyenle arasında olan şahsi def'ilerini ileri sürerek senet bedelini ödemeden kurtulamayacaktır. Ancak bu görüşün aksini savunan yazarlara göre avalist lehine aval verdiği kişinin def'ilerini yetkili hamile karşı ileri sürebilecektir.[437] Bu durumda asıl olarak ele alınan görüş avalin kefaletten farklı olduğu ve bu nedenle şahsi def'ilerin ileri sürülebileceği şeklindedir. Kanaatimizce şahsi def'iler sadece taraflar arasında ileri sürülmelidir. Aksi takdirde kambiyo senedinin ortaya çıkış amacına aykırı hareket edilmiş olunacaktır.

TTK'nin 825. maddesi ile 687. maddesi arasında şahsi def'iler konusunda paralellik bulunmaktadır. TTK'nin 825/2. maddesine göre avalist ile senedin ödenmesi için başvuran hamil arasında bulunan şahsi def'iler dışında bulunan def'ileri avalist, hamil bizzat senet borçlusunun zararına hareket etmediği sürece ileri süremeyecektir. Avalist senet bedelini ödedikten sonra senedi fiili olarak elinde bulundurması sebebiyle, avalistin bilerek senet borçlusunun zararına hareket ettiğinin ispatlanması uygulamada sık rastlanan bir durum değildir.[438] Her ne kadar kanun koyucu bu maddeyi eklemiş olsa da uygulamada çok yaygın bir şekilde kullanılmamaktadır.

Kural olarak aval verene başvuru hakkının doğması için lehine aval verilen kişiye başvuru hakkı doğmalıdır. Derece olarak aynı sorumluluklara sahip olmalarına ve teminat fonksiyonu sağlamasına rağmen avalist, lehine aval verilenin sahip olduğu şahsi def 'ileri diğer alacaklılara karşı ileri süremeyecektir.[439] Avalistin lehine aval verdiği kişinin senet üzerinde bulunan imzası geçersiz olsa bile avalist bu durumu def'i olarak ileri süremeyecek ve senet bedelini ödemekten kurtulamayacaktır. Düzenleyenin senet üzerine atmış olduğu imza sahte olsa dahi, yetkili hamilin kendisine senet bedelinin ödenmesi için başvuruda bulunulan avalist senet bedelini ödemek zorunda olacaktır.[440]

---

[437] **İPEKÇİ Nizam / İLBULDU Necdet:** Türk Ticaret Yasasında Aval, İpekçi Yayıncılık, İstanbul 2000, s. 37; **ÖZKAN,** s. 166; **HELVACI,** s. 57.
[438] **ADIGÜZEL,** s. 42; **HELVACI,** s. 57.
[439] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 190**; DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 123**; YILDIZ,** s. 504; **TOROS,** s. 118; **ÖZTAN,** s. 168; **POROY / TEKİNALP,** s. 225; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 231; **ADIGÜZEL,** s. 36; **HELVACI,** s. 57; **BAHTİYAR,** s. 87.
[440] **EYİLİK,** s. 22; **COŞKUN,** s. 252.

Bu durumu sadece düzenleyen şahsi def'i olarak ileri sürebilecek, avalistin def'iden yararlanamayacaktır.

Sadece TMK'nin 702. maddesine göre avalistin teminat fonksiyonu sağladığı borcun şekle ait bir noksanlıktan dolayı geçersiz olduğu anlaşılırsa avalist ödememek için def 'iyi ileri sürülebilecektir. [441] Bu durumun dışında avalistin şahsından kaynaklı bir def'i söz konusu olursa avalist hamile karşı şahsından kaynaklı def 'iyi ileri sürebilecektir. Artık avalatın değil, avalistin şahsi def'ileri söz konusu olacaktır.

Bu şekilde avalist direkt olarak ilişki içerisinde bulunduğu kişiler dışında başka bir kişinin def'ilerini ileri süremeyecektir.[442] Düzenleyen A ile arasında yer alan def'iyi, senedin ödenmesi için ibraz eden H'ye karşı ileri süremeyecektir. Kanun koyucu senet üzerinde yer alan imzanın geçerliliğini arttırmak amacıyla avalistin lehine aval verdiği senet borçlusunun bile şahsi def 'ilerini ileri sürmesine izin vermemiştir.

Belirtilen def'ilere ek olarak dürüstlük kuralına aykırı bir şekilde doldurulan senet üzerinde bir def'i ileri sürülmek isteniyorsa, bu def'i de şahsi def'i olarak ileri sürülecektir.[443]

2. Mutlak Def'iler

Önceki bölümde incelendiği üzere şahsi def'iler sadece def'ilere sahip kişiler arasında ileri sürülebilmekteyken, mutlak def'iler senette imzası bulunan herkes tarafından herkese karşı ileri sürülebilmektedir.[444] Mutlak def'iler aynı şahsi def'iler gibi senet bedelini ödememek için ileri sürülmektedir. Şahsi def'iler sadece def'ilerin tarafları arasında hüküm doğururken, mutlak def'iler herkese karşı ileri sürülebilmekte ve herkese karşı hüküm ifade etmektedir.[445] Gerek TBK'de yapılmış def'i ayrımı, gerek TTK'de yapılmış def'i ayrımı amaç fark etmeksizin, mevcut def'iye sahip kişinin veya kişilerin haklarını korumaya çalışmaktadır.

---

[441] **YILDIZ,** s. 505; **POROY / TEKİNALP,** s. 224; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 230; **COŞKUN,** s. 251; **AKDENİZ,** s. 107; **BAHTİYAR,** s. 87.

[442] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 186; **ARSLAN,** s. 17; **AKDENİZ,** s. 107.

[443] **POROY / TEKİNALP,** s. 101; **AKDENİZ,** s. 108.

[444] **EREN,** s. 74, *"Bu tür def'i hakları, def'i sahibine edimin tamamını reddetme, onu bir bütün olarak yerine getirmekten kaçınma yetkisini verir."*; **YILDIRIM,** s. 19; **AKDENİZ,** s. 107; **ARSLAN,** s. 15; **HELVACI,** s. 23; Y12HD, E.2017/1623, K.2017/4225, www.kazancı.com.tr, E.T: 29.03.2021.

[445] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 71; **TOROS,** s. 133; **ÖZTAN,** s. 45; **POROY / TEKİNALP,** s. 102; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 91; **ÖZKAN,** s. 148; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 177; **AKDENİZ,** s. 113.

Mutlak def'iler senet metninden anlaşılan def'iler ve senedin geçersizliğine ilişkin def'iler olarak ikiye ayrılmaktadır.[446] Her ne kadar ayrım yapılmış olsa da her iki def'i çeşidi herkese karşı ileri sürülebilmekte ve hüküm doğurabilmektedir. Mutlak def'ilerin ikiye ayrılmasındaki temel neden, senet metninden anlaşılan def'iler senedi geçersiz kılmamakla beraber def'i hakkında sahip olan kişinin senette yer alan sorumluluğunu bitirmeye, sonlandırmaya yönelik def'ilerdir. Senedin geçersizliğine neden olan def'iler ise sadece o kişiye karşı hüküm ifade etmekle kalmayıp, senedin tedavüldeki ve hukuk alanındaki geçerliliğini sonlandırmaktadır.

İkili bir ayrım yapılmasının bir başka nedeni ise senet metninden anlaşılan def'iler herkes tarafından ileri sürülüp, ileri süren kişinin ödeme yetkisini kaldırırken, senedin geçersizliğine ilişkin def'iler sadece senet üzerinde yer alan kaydın sahibi tarafından herkese karşı ileri sürülebilmektedir.[447] Aslında her ikisi de kural olarak def'iyi ileri süren kişiyi senet bedelini ödeme yükümlülüğünden kurtarsa da ileri sürebilecek kişiler arasında ve senedin tedavüldeki devamlılığı açısından farklılık göstermektedir.

Mutlak def'iler senet üzerinde sorumluluğu veya hakkı olan kişiler tarafından ileri sürülebilen ve kullanılabilen def'ilerdir. Avalistin de senet üzerinde yer alan sorumluluğu olduğundan, avalist kendisine senet bedelinin ödenmesi için senedin ibraz edilmesi durumunda mutlak def'ileri ileri sürebilecek şahıslardan olacaktır.[448]

a. Senet Metninden Anlaşılan Def'iler

Senet metninden anlaşılan def'iler ileri sürülen kişi tarafından anlaşılması en kolay def'ilerden biridir. Senedi elinde bulunduran kişinin senet veya eklerine baktığında senet üzerinden veya senedin eklerinden anladığı ve o kişiye senet üzerinde yer alan borcunu ödememe gücü veren def'ilerdir.[449] Senet üzerinden kastedilen, senedin ön yüzü, arka yüzü ve alonj olabileceği gibi ihbarname, protesto belgeleri, senedin nüshası veya sureti gibi ayrı şekilde düzenlenmiş eklerini de içermektedir.[450]

---

[446] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 72; **YILDIZ,** s. 505; **POROY / TEKİNALP,** s. 106; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 92; **ÖZTAN,** s. 46.
[447] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 72; **HELVACI,** s. 31.
[448] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 177,*"Aval veren bir müracaat borçlusu olduğundan, kambiyo senetlerinde ileri sürülebilen savunmalar, diğer senet borçluları için olduğu kadar onun için de, aynı sınırlamalarla, uygulama bulacaktır. Bu açıdan aval verenin diğer senet borçlularından bir farkı bulunmamaktadır."*
[449] **POROY / TEKİNALP,** s. 106; **ÖZTAN,** s. 46; **TOROS,** s. 134; **ÖZKAN,** s. 149.
[450] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 92; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 72; **POROY / TEKİNALP,** s. 106; **ÖZTAN,** s. 46; **TOROS,** s. 134; **EYİLİK,** s. 40.

Öncelikli olarak avalistin senet üzerine imzasını atmasından sonra, senet üzerinde yeni gelen senet borçlularının yapacakları pek çok değişiklik olacaktır. Ancak avalist kendisi senet üzerine ne zaman imza attıysa o zamana kadarki senet üzerinde bulunan şekli şartlardan sorumlu olacaktır.[451] Avalistin imzasından sonra senet bedelinde artış olması veya avalistin sorumluluğunu arttıran veya değiştiren başkaca durumların olması halinde avalist bu koşulları def'i olarak ileri sürebilecektir.[452] Avalist TTK'nin 702. maddesine göre kimin lehine aval verdiyse o kişi gibi senetten sorumlu olacağından dolayı, avalatın haklarını kısıtlayan veya sorumluluğunu arttıran durumlarda da gerek avalat gerek avalist bu durumu def'i olarak ileri sürebilecektir.

Kural olarak poliçe, bono, çek düzenlenirken kanunda yer alan maddeler uygun olarak düzenlenmelidir. Aksi takdirde şekil eksikliğinden dolayı kısmen veya tamamen geçersiz olacaktır. Senet üzerinde bulunması gereken zorunlu unsurların bulunmaması durumunda avalist def'i hakkını kullanabilecektir.[453] Senet metninden anlaşılan def'iler ise açık olarak olması gereken zorunlu unsurlarda eksiklik meydana gelmesi durumunda ileri sürülebilecektir.

Poliçede TTK'nin 672/1. maddesine göre 671/2-4. maddede yer alan iki unsur dışında bulunan eksikliklerin senet üzerinde yer alması durumunda poliçe geçersiz olacaktır.[454] Söz konusu madde uyarınca senet üzerinde vadenin veya ödenecek miktarın yazılmadığı durumlarda sorun olmayacak ancak, muhatabın adının, senedin poliçenin ödeneceği yerin, düzenleyenin imzasının, düzenleme yeri gibi unsurların bulunmaması durumunda avalist def'iyi ileri sürebilecektir. Yargıtay kararına göre bonoda asli unsurların eksikliği durumunda senet keşideci yönünden bono vasfını kazanmamış ise avalist yönünden de kazanamayacaktır. Avaliste ödeme için başvuruda bulunulduğunda avalist bu durumu def'i ileri sürerek ödemeden kurtulabilecektir.[455]

Her bir senet türü için gerek bonoda TTK'nin 776/2-4. ve 777/1. maddelerinde, çekte ise TTK'nin 780/2-3-4. ve 781/1. maddelerinde de geçersizlik unsurları

---

[451] **ARSLAN,** s. 20; **ÖZKAN,** s. 151; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 178.

[452] TTK m.748: *" Bir poliçe metni değiştirildiği takdirde, değiştirmeden sonra poliçe üzerine imza koymuş olan kişiler, değişmiş metne ve ondan önce imzasını koyanlar ise eski metne göre sorumlu olurlar."*

[453] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 185.

[454] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 92; **ÖZTAN,** s. 46; **ÖZKAN,** s. 149; **ARSLAN,** s. 23.

[455] Y12HD, T: 04.06.2004, E.2004/9833, K.2004/14255, *"Tanzim yeri ve ödeme yeri unsurlarını taşımayan bono, keşideci yönünden bono vasfında sayılmayacağından, avalist yönünden de bono vasfında sayılmaz."*; Y19HD, T: 10.02.2016, E.2015/10021, K.2016/2034, www.kazancı.com.tr, E.T: 29.03.2021.

bulunmaktadır.[456] Poliçeye benzer şekilde bonoda da bedelin ya da vadenin gösterilmemiş olması durumunda senet geçerli olmaya devam edecek ancak düzenleyenin adı, imzası, düzenleme tarihi ve yeri, ödeme yeri gibi unsurların yokluğunda avalist def'iyi ileri sürebilecektir. Senet üzerinde yer alabilecek söz konusu eksikliklerden dolayı senet geçersiz olacağından, kendisine başvurulan avalist söz konusu eksikliği göstererek senet bedelini ödemekten kurtulacaktır.

Senette yer alan zorunlu unsurların bulunmaması dışında bir başka senet metninden anlaşılan geçersizlik def'i ciro zincirinde meydana gelen kopukluk olacaktır.[457] Senedi elinde bulunduran kişi, senedi bir başkasına devredeceği zaman senedin arkasına veya alonja imza atarak senedi yeni hamile vermesi gerekmektedir. Bu durumun istisnası olarak eski hamil yeni hamile senet üzerinde hiçbir işlem yapmadan da senedi devredebilir.[458] Her ne şekilde devir işlemi gerçekleşmiş olursa olsun ciro zincirinde kopukluk olması durumunda, bu kopukluktan etkilenen avalist def'iyi ileri sürebilecektir. Ancak avalist her kopukluğu değil, kendi sorumluluğunu etkileyen kopukluklar için def'i ileri sürebilecektir. Zincirdeki her kopukluk tüm senet borçlularının borcunu geçersiz saymamakla birlikte, elde bulundurulan senedin özelliklerine göre değerlendirme yapılmalıdır.

Yukarıda belirtilen durumların dışında senet metninden anlaşılan def'ilerden bir diğeri ise düzenleyenin, senet borçlularının veya yetkili hamilin senede koymuş olduğu kayıtlardır.[459] Senet metnine avalist de başvuru borçlularından biri olduğu için kayıt koyabilecektir. Önceki bölümlerde kısmi aval verilebileceğinden bahsetmiştik.[460] Avalin senet borcunun tamamı için değil, bir kısmı için ödendiği kısmi aval kaydı def'i olarak ileri sürülebilmektedir. Aynı şekilde avalatın senet bedelinin bir kısmından kendisini sorumlu tutması durumunda, avalistte avalatın sorumlu olduğu miktardan sorumlu olacaktır.

Bu durumda TTK'nin 702. maddesi etkin hale gelmektedir. Bu nedenle avalist kendisine senet bedelinin tamamını ödeme talebinde bulunan hamile karşı kısmi ödemede bulunabilecektir. Avalatın senede koymuş olduğu ödememeden muafiyet

---

[456] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 92; **ÖZTAN,** s. 46.
[457] **ÖZTAN,** s. 46, 101; **POROY / TEKİNALP,** s. 106, 206; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 174; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 86; **TOROS,** s. 139; **ÖZKAN,** s. 149; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 185.
[458] **POROY / TEKİNALP,** s. 198; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 177; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 265.
[459] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 184.
[460] **TOROS,** s. 139; **ÖZKAN,** s. 150; **HELVACI / ÖZKAN,** s. 880.

kaydı da avalistin yararlanabileceği def'ilerden olacaktır.[461] Ancak senet üzerine eklenen sorumsuzluk kaydı gibi sadece sahibinin ileri sürebileceği kayıtların varlığı halinde, avalist bu kaydı koyan kişi lehine aval vermiş ise, kaydı def'i olarak ileri sürebilecek aksi takdirde ileri süremeyecektir.[462] Çünkü sorumsuzluk kaydı gibi kayıtlar sadece o kaydı veren kişiler açısından hüküm doğurmaktadır.

Avalist ek olarak lehine aval verdiği kişinin senet üzerinde bulunan zamanaşımı def'ini ileri sürebilecektir.[463] Ancak avalist sadece lehine aval verdiği kişinin zamanaşımı def'ini ileri sürebilecektir. Senet üzerinde bulunan bir başka senet borçlusunun sahip olduğu zamanaşımı def'ini ileri süremeyecektir. Zamanaşımının kesilmesi bakımından avalist ve avalatın ayrı olarak incelenmesi gerekmektedir.[464] Yargıtay kararında avalistin lehine aval verdiği kişiden başka birisinin zamanaşımı def'ini ileri sürmesini kabul etmemiştir.[465]

Belirtilen durumlar senet metnine bakan herkes tarafından anlaşılacak ve herkese karşı ileri sürülebilecek def'ilerdir. Avalist hem kendisinin düzenlediği hem de lehine aval verdiği kişinin düzenlediği senet metninden anlaşılan def'ileri ileri sürebilecektir. Söz konusu def'iler mutlak olup herkese karşı ileri sürülebilir olduğundan, senet alacağını tahsil etmek için başvuran hamilin bu durumu anlamamış veya bilmiyor olması avalist için fark yaratmayacak, avalist yine bu def'ileri ileri sürebilecektir.[466] Ek olarak bu def'ilerin ileri sürülebilmesi için iyi niyet şartı aranmamakta olup, senet metninden anlaşıldığı için iyi niyete sahip olmayan kişiler tarafından da ileri sürülebilmektedir.[467]

b. Senedin Geçersizliğine İlişkin Def'iler

Senet metninden anlaşılan def'iler dışında senedin geçersizliğine ilişkin def'iler de mutlak def'ilerden olup bu def'iye sahip kişi tarafından herkese karşı ileri sürülebilir. Senet metninden anlaşılan def'iler gibi avalist kendisi sahip ise kendi sahip olduklarını, kendisi sahip değil ancak lehine aval verdiği avalatın da sahip olması durumunda ileri

[461] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 92; **ÖZTAN,** s. 46.
[462] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 93; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 72; **POROY / TEKİNALP,** s. 106; **AKDENİZ,** s. 107.
[463] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 92; **POROY / TEKİNALP,** s. 107; **ÖZTAN,** s. 46; **TOROS,** s. 140; **ÖZKAN,** s. 151; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 186.
[464] **ÖZKAN,** s. 151.
[465] Y19HD, T: 20.06.2017, E.2016/10626, K.2017/5247, www.kazancı.com.tr, E.T: 29.03.2021.
[466] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 93,
[467] **POROY / TEKİNALP,** s. 106.

sürebilecektir.[468] Bu def'iler senet metninden anlaşılan def'iler gibi herkese karşı ileri sürülebilmektedir. Fark olarak senet metnine bakarak herkesin anlayabileceği değil, sadece ilgilisi tarafından bilinen ve ileri sürüldüğünde inceleyen kişi tarafından anlaşılabilmesidir.[469]

Senet metninden anlaşılan def'iler bazı durumlarda senedin tamamının geçersiz olmasını bu sayede de avalistin taahhüdünün de geçersiz olmasını neden olurken, senedin geçersizliğine ilişkin def'iler sadece ileri sürenler tarafından senedin geçersiz olmasını sağlamaktadır.[470]

Bu def'iler kanunda belirtilen def'iler olabileceği gibi doktrinde süregelen zaman içerisinde oluşturulan def'ilerden oluşmaktadır.[471] İlk olarak TTK'nin 670. maddesi uyarınca kambiyo senedi düzenleme konusunda ehil olmayan kişinin imzalamış olduğu senet veya senedin bir bölümü geçersiz olacaktır. Ehliyetsiz kişinin herhangi bir şekilde kambiyo senedini imzalamış olması durumunda işlem batıl olacaktır. Tam ehliyetsiz dışında bulunan sınırlı ehliyetsizin ise ancak kanuni temsilcisinin izni ile taahhüdü geçerli olacaktır.[472] Ehliyetin tam olması veya sınırlı ehliyetsizin kanuni temsilcisinin izninin verilme anı da önem taşımaktadır. Kambiyo senedinin lehtara teslim edilme anında her iki durumun olumlu olarak bulunması gerekmektedir. Sonradan icazet verilmesi veya önceden kambiyo senedinin imzalanması ancak lehtara verilme anında ehliyetin kaybedilmesi veya kanuni temsilcinin izninin son bulması durumlarında ehliyet yönünden geçersiz olacak ve bu durum def'i olarak ileri sürülebilecektir.[473] Tâbi ki de bu ehliyetsizlik daha önce de belirttiğimiz üzere sadece ehliyetsizliğin tarafı olan kişiler tarafından ileri sürülebilecektir.

Ehliyetsizlikten başka bir senedin geçersizliğine ilişkin def'i ise TTK'nin 678. maddesine göre yetkisiz temsil olacaktır.[474] Avalist aval verme işlemini temsilci aracılığı ile gerçekleştirmiş ancak temsil yetkisiz ise veya temsil yetkisinin aşılması ile gerçekleştirilmiş ise avalist bu durumu def'i olarak ileri sürebilecektir.[475]

---

[468] **ÖZTAN,** s. 46; **POROY / TEKİNALP,** s. 102; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 93; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 73.
[469] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 73; **TOROS,** s. 141.
[470] **ÖZTAN,** s. 46; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 74.
[471] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 177; **ARSLAN,** s. 18.
[472] **ARSLAN,** s. 18; **TOROS,** s. 142; **POROY / TEKİNALP,** s. 103; **ÖZTAN,** s. 46; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 97; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 74.
[473] **ARSLAN,** s. 19; **HELVACI,** s. 45.
[474] **HELVACI,** s. 49.
[475] **ARSLAN,** s. 21; **TOROS,** s. 142; **ÖZTAN,** s. 46; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 98; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 74.

TTK'nin 677. maddesine göre sahte imzaların bulunması durumunda da geçersizlik def'i ileri sürülebilecektir.[476] Avalistin sahte imza konusunda imzaya sonradan icazet vermesi durumunda, aval şerhinin geçerli olabileceğini düşünen yazarlar bulunmaktadır.[477] Ancak konu hakkında bir görüş birliği bulunmamaktadır.[478]

Bir önceki bölümde bahsettiğimiz senet metninin değiştirilmesinin yanı sıra senet metninde tahrifat meydana getirilmesi durumunda, avalist tahrifattan etkilenirse def'iyi ileri sürebilecektir.[479] Her ne kadar senet üzerinde tahrifattan bahsedilse de, senette meydana gelen her değişiklik tahrifat olarak kabul edilmemeli, somut olay doğrultusunda incelenip karar verilmelidir.

Yukarıda bahsedilen durumlara ek olarak avalistin kambiyo senedini imzalarken iradesinde meydana gelmiş bozukluklar, senedin avalist yönünden geçersiz olmasına neden olabilmektedir.[480] İrade bozuklukları[481] TBK'de yer almakta olup yanılma, aldatma ve korkutma olarak ortaya çıkmaktadır.[482] Avalistin irade bozukluğu durumlarında senedi imzalamış olması halinde bu durumu, senet bedelini kendisine ödenmesi için başvuran kişiye karşı def'i olarak ileri sürebilecektir. Ancak doktrinde yanılma, aldatma ve korkutma durumlarında söz konusu irade bozukluklarının herkese karşı değil, sadece bu duruma sebep olan kişilere karşı def'i olarak ileri sürülebileceği görüşü benimsenmektedir.[483] Bazı yazarlara göre sadece hata halinde bu durum üçüncü kişilere karşı ileri sürülemezken,[484] bazı yazarlar irade bozuklukları arasında bir ayrım yapmadan herkese karşı ileri sürülebilecekleri görüşünü benimsemektedir.[485] Bir başka görüşe sahip olan yazarlara göre ise irade sakatlığı halleri hiçbir şekilde mutlak def'i

---

[476] **POROY / TEKİNALP,** s. 103; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 97; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 74; **HELVACI,** s. 49.
[477] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 181.
[478] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 178.
[479] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 179; **TOROS,** s. 147; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 97; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 74.
[480] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 182; **TOROS,** s. 144.
[481] **EREN,** s. 377, "*TBK'ye göre iradeyi bozan sebepler yanılma, aldatma ve korkutma olarak üçer ayrılmaktadır.",*
[482] **EREN,** s. 377, *" Yanılma, bir durum veya olay, kısaca gerçek hakkında bilinçli olmayan yanlış ya da eksik tasavvurdur."*, s. 397, *"Bir kimseyi bir irade beyanında bulunmaya, özellikle sözleşme yapmaya sevk etmek için, onda kasten yanlış bir kanaat uyandırma veya esasen mevcut olan yanlış kanaati koruma ya da sürdürme fiiline aldatma denir."*, s. 402, *"Bir kimsenin, diğer tarafı sözleşme yapmaya sevk etmek amacıyla bilerek onda korkutma yaratmasına veya mevcut bir korkudan yararlanmasına korkutma denir."*
[483] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 183; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 99.
[484] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 183; **ÖZKAN,** s. 165; **ARSLAN,** s. 26.
[485] **POROY / TEKİNALP,** s. 109; **ÖZTAN,** s. 47.

olarak değerlendirmemekte, yalnızca korkutma hallerinde değerlendirilebileceği görüşünü savunmaktadır.[486]

Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun'un (TKHK)[487] 4. maddesi uyarınca tüketici tarafından bir işlemin yapılması halinde senet düzenlenirse söz konusu senet, sadece nama yazılı ve taksitler halinde düzenlenebilecek, aksi durumda senet geçersiz olacaktır.[488] Kanun maddesinde yer alan durumun dışında tüketici tarafından senedin düzenlenmesi halinde senedin geçersizliği def'i ileri sürülebilecektir. Söz konusu kanun maddesinin amacı zayıf durumda olan tüketiciyi korumak ve haklarını genişletmektir. Bazı Yargıtay kararlarına göre def'inin ileri sürülemeyeceği belirtilmiş[489] ise de başka bir karara göre ileri sürülebileceği belirtilmiş[490] olup Yargıtay uygulamasında bu konuda kesin bir karar bulunmamaktadır.

Bu durumların yanı sıra alkol ve uyuşturucu ilaç etkisi altında senedin imzalanması, senedin ahlaka aykırı olarak düzenlenmesi gibi durumlar da yer almaktadır.[491]

G. Sebepsiz Zenginleşme Davası Açabileceği Durumlar

Avalist, senet borcunun birden fazla ödenmesi, haksız yere ödenmesi veya kendisine başvuru yapıldığı takdirde kendisinin senet borcunu yetkisiz hamile ödemesi vb. gibi durumlarda sebepsiz zenginleşme davası açma hakkına sahiptir. Kambiyo senetlerinde avalistin açabileceği sebepsiz zenginleşme davası TTK ve TBK'ye göre ayrı ayrı ele alınarak incelenecektir.[492]

TTK'de yer alan sebepsiz zenginleşme davasının açılabilmesi için belirli şartların oluşması gerekecektir. Bu şartların varlığı TTK'de yer alan sebepsiz zenginleşme davasını TBK'de yer alan davadan ayırmaktadır.[493] İlk olarak senedin

---

[486] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 74.
[487] RG, 07.11.2013, No.6502, www.mevzuat.gov.tr, E.T:14.02.2021.
[488] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 181; **TOROS,** s142.
[489] Y13HD, T: 07.03.2018, E.2016/20529, K.2018/2886; Y12HD, T: 07.04.2016, E.2016/971, K.2016/10427, *"TTK'nin 687.maddesi hükmü gereği borçlunun "senedin tüketici senedi olarak verilmesi nedeni ile TKHK'nin 6/A maddesi gereğince nama yazılı düzenlenmesi gerektiği iddiasını" takip alacaklısına karşı ileri süremeyeceği gibi, keşidecinin bu durumu sonradan iyiniyetli hamile karşı da ileri sürmesi mümkün değildir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.
[490] Y19HD, T: 08.04.2019, E.2018/4096, K.2019/2338, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.
[491] **POROY / TEKİNALP,** s. 105; **ÖZTAN,** s. 47; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 74; **TOROS,** s. 144.
[492] **ÖZTAN,** s. 195; **POROY / TEKİNALP,** s. 286; **TOROS,** s. 126; **ÖZKAN,** s. 184; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 265; **CAN / GÜNER,** s. 173.
[493] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 342; **ÖZTAN,** s. 195; **CAN / GÜNER,** s. 173; **BAHTİYAR,** s. 111.

zamanaşımına uğraması gerekmektedir. Zamanaşımı da ikili bir şekilde incelenmelidir. Hamilin müracaat hakkını kullanması durumunda, kanunda öngörülen sürelerin dolması ile senet zamanaşımına uğrayacaktır. Müracaat hakkının kullanılmaması durumunda ise, hamilin müracaat hakkının kaybedilmesi ile senet zamanaşımına uğrayacaktır.[494]

Senet hakkında sebepsiz zenginleşme davasının açılabilmesi için diğer bir şart ise, hamilin senede dayanan başvuru hakkını kaybetmesidir.[495] Hamilin senet borçlularına başvuru hakkının devam ettiği durumlarda sebepsiz zenginleşme davası açılmayacak, senet üzerinde borçlu görünen hamile başvuruda bulunulacaktır. Hamilin senede dayanan başvuru hakkını kaybetmesi için bazı eylemleri yerine getirmemiş veya getirilememiş olması gerekmektedir. Senedin ödeme veya kabul için ibraz edilmemiş olması,[496] protesto çekilmesi gereken durumlarda protesto çekilmemesi[497] bu eylemlere örnek olarak verilebilir. Her sebepsiz zenginleşme davasında olduğu gibi, davayı açacak olan kişinin zarara uğraması[498] ve davanın açılacağı kişinin zenginleşmesi şartları bulunmalıdır.[499] Burada TTK hükümlerine göre geçen zarar, soyut bir zarar olup hamilin başvuru hakkını kaybetmemesi durumunda kazanacağı miktar olacaktır. Zenginleşmeden kastedilen ise kambiyo senedinden kazanılacak olan bedelin yanlış kişi tarafından kazanılması olarak anlaşılacaktır.[500]

Kambiyo senetlerinde yer alan zamanaşımı süreleri özel olarak düzenlenmiştir. Poliçeden dolayı zamanaşımı süresi TTK'nin 749/1-2-3. maddesine göre poliçeyi düzenleyene karşı vadenin dolduğu tarihten itibaren üç yıl, cirantalara veya düzenleyene karşı vadedenin dolduğu tarihten itibaren 1 yıl, cirantalar arasında ise bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde senet zamanaşımına uğrayacaktır. Söz konusu süreler sadece poliçe için değil bono için de geçerli olacaktır.[501]

---

[494] **SENGİR,** s. 40; **ADIGÜZEL,** s. 45; **BAHTİYAR,** s. 111; **YILMAZ Şükrü:** Makalelerim, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2018, s. 370, www.lexpera.com.tr, T:14.02.2021; **DURGUT Ramazan:** Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2004, s. 95, www.tez.yok.gov.tr, T:14.02.2021; **YASAN Mustafa:** Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme, Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul 2007, s. 316, www.tez.yok.gov.tr, T:14.02.2021; **ATALAY Ersan:** Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz İktisap Davası, Kocaeli Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli 2004, s. 42, www.tez.yok.gov.tr, T:14.02.2021.

[495] **SENGİR,** s. 41; **ÖZTAN,** s. 197; **DURGUT,** s. 30; **ATALAY,** s. 29; **ADIGÜZEL,** s. 45; **BAHTİYAR,** s. 112.

[496] **POROY / TEKİNALP,** s. 286; **DURGUT,** s. 35, 41; **ATALAY,** s. 31; **YASAN,** s. 15; **ADIGÜZEL,** s. 45; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 343; **CAN / GÜNER,** s. 175; **BAHTİYAR,** s. 112.

[497] **DURGUT,** s. 81; **ATALAY,** s. 31; **ADIGÜZEL,** s. 45; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 343; **CAN / GÜNER,** s. 175; **BAHTİYAR,** s. 112.

[498] **ÖZTAN,** s. 198; **DURGUT,** s. 121; **ATALAY,** s. 47; **YASAN,** s. 18; **CAN / GÜNER,** s. 176.

[499] **ÖZTAN,** s. 198; **POROY / TEKİNALP,** s. 289; **DURGUT,** s. 126; **ATALAY,** s. 51; **YASAN,** s. 16; **CAN / GÜNER,** s. 177; **BAHTİYAR,** s. 112.

[500] **POROY / TEKİNALP,** s. 289; **CAN / GÜNER,** s. 177.

[501] **YILMAZ,** s. 370; **DURGUT,** s. 98; **ADIGÜZEL,** s. 44; **EYİLİK,** s. 73.

Yukarıda bahsedilen koşulların da oluşması durumunda avalist senetten kaynaklanan borcu yetkili hamile ödemiş olması halinde süresi içerisinde senetten anlaşılan başvuru borçlularına ödemiş olduğu miktar tutarında başvuruda bulunmalıdır. Ancak TTK'nin 732/1. maddesinde belirtilen zamanaşımı veya poliçeden doğan hakların korunması için gerekli işlemlerin yapılmamış olması durumlarında aval veren sebepsiz zenginleşme davası ile senet üzerinde bulunan borçlulara başvurabilecektir.[502]

Sebepsiz zenginleşme davası TTK'nin 732/2. maddesine göre muhataba, senet ticari işletme adına düzenlenmişse düzenleyen kişiye veya ticari işletmeye karşı da ileri sürülebilecektir. Poliçede avalist, poliçeden olan sorumluluğunu kabul etmeyen muhataba karşı sebepsiz zenginleşme davası açamayacağı gibi poliçeden olan borcu düşmüş cirantaya karşı da TTK hükümlerime dayanarak sebepsiz zenginleşme davası açamayacaktır.[503]

TTK hükümlerine göre açılacak sebepsiz zenginleşme davasında süre ise ETTK döneminde Yargıtay kararları ve yerleşik içtihatlarla belirlenmiş olsa da[504] yeni TTK'de dava açma süresi belirlenmiş olup senedin zamanaşımına uğradığı tarihi takip eden bir yıl içinde dava açılacaktır.[505] Yargıtay kararları doğrultusunda da zamanaşımından itibaren bir yıl içinde sebepsiz zenginleşme davasının açılacağı belirtilmiştir.[506] Aynı şekilde ispat yükü ETTK'de belirtilmemiş olup[507] TTK'de düzenlenen hükümlere göre davada ispat yükü sebepsiz zenginleşmediğini iddia eden davalıya ait olacaktır.[508]

Avalist sebepsiz zenginleşme davasını TTK hükümleri uyarınca açarsa ileri sürebileceği def'iler sadece şahsi def'iler olabilecek ve başkaca def'iler ileri

---

[502] **ÖZTAN,** s. 166, 195; **POROY / TEKİNALP,** s. 286; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 131; **DOMANİÇ,** s. 230; **BAHTİYAR,** s. 112; **CAN / GÜNER,** s. 174; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 265; **HELVACI,** s. 81.

[503] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 266; **ADIGÜZEL,** s. 45; **POROY / TEKİNALP,** s. 290; **PULAŞLI,** s. 220 vd.; **ATALAY,** s. 88; **TOROS,** s. 127.

[504] **POROY / TEKİNALP,** s. 291; **ATALAY**, s. 80; **DURGUT,** s. 148; **YASAN,** s. 315.

[505] **ÖZTAN,** s. 200; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 267; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 343; **ADIGÜZEL,** s. 46; **CAN / GÜNER,** s. 177; Y11HD, T: 05.12.2018, E.2016/6742, K.2016/772, www.tez.yok.gov.tr, T:20.02.2021.

[506] Y11HD, T: 05.02.2018, E.2016/6742, K.2018/772, *"Dosya kapsamından, çekin süresinde bankaya ibraz edilmediği, davacı hamil tarafından keşideci davalıya karşı ilamsız icra takibi yapıldığı ve davalı tarafından itiraz edilmesi üzerine işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Mahkemece, süresinde yapılan zamanaşımı def'inin reddine karar verilmişse de, davaya konu çekin keşide tarihi 31.03.2012 olup icra takibi ise 26.05.2014 tarihinde başlatılmıştır. Bu tarihten önce, zamanaşımını kesen herhangi bir sebep bulunmayıp, dava tarihi itibariyle yürürlükte olan 6102 Sayılı TTK'nin 732/son maddesi uyarınca, zamanaşımı süresi, poliçenin zamanaşımına uğradığı tarihi takip eden tarihten itibaren bir yıldır."*, www.kazancı.com.tr, E.T:20.02.2021.

[507] **ATALAY**, s. 92; **DURGUT,** s. 146; **YASAN,** s. 302.

[508] **ÖZTAN,** s. 199; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 267; **POROY / TEKİNALP,** s. 290; **ADIGÜZEL,** s. 45; **ÖZKAN,** s. 185; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 343.

sürüldüğünde Yargıtay kararlarında da görüldüğü üzere dinlenmeyecektir.[509] Avalistin sebepsiz zenginleşenden talep edebileceği tutar da zamanaşımına uğrayan hamilin yitirmiş olduğu miktarla sınırlı olacaktır.[510] Yargıtay'ın kararı uyarınca sebepsiz zenginleşen tarafından daha önceden senedi ödeme için ibraz eden başka hamillere indirim yapılmışsa, hakkaniyeti korumak adına ödenecek bedelden indirim yapılacaktır.[511]

İkinci olarak sebepsiz zenginleşme TTK hükümleri dışında TBK hükümlerine dayanarak talep edilecektir. Burada bulunan sebepsiz zenginleşme haklı bir neden olmaksızın başkasının malvarlığında meydana gelen artış olarak tanımlanabilir.[512] TTK hükümlerinden farklı olarak TBK hükümlerine göre açılacak sebepsiz zenginleşme davasında davalının zenginleşme şartı aranmakla birlikte TTK hükümlerinde yer alan sebepsiz zenginleşme davası ile TTK'de yer alan sebepsiz zenginleşme davası birbirlerinden farklı hükümler içermektedir.[513] Sebepsiz zenginleşmede de aynı TTK hükümlerinde olduğu gibi bir borçlu ve alacaklı bulunmaktadır.[514] Burada yer alan borçlu ve alacaklı kavramlarını kambiyo senedinden hak elde etmek isteyen kişilere uyarlayarak bir sonuç elde edilmektedir.

Yetkili hamilin avaliste senet bedelinin ödenmesi için başvuru yapılması durumunda avalist ödemeyi yaptığı takdirde avalata başvuruda bulunacaktır. Avalat senet üzerinde yer alan miktar kadar avaliste ödediği bedeli temin edecektir. Avalatın avaliste ödemekle yükümlü olduğu miktar senet bedeli ile sınırlı olacaktır. Ancak avalistin hamile senet bedelinden fazlasını ödemesi halinde, avalist aradaki miktarı senet bedeli ile ilgili fazla ödeme yaptığı ve neden olmaksızın zenginleşen hamilden talep edecektir.[515] Bu talebi gerçekleştirirken avalist TBK'nin 77. maddesinden yararlanacaktır. Avalist, yetkili hamile senet üzerinden anlaşılan bedelden daha fazla ödemede bulunması halinde TBK'nin 77. maddesine göre ödediği fazla bedeli ve varsa

---

[509] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 268; **POROY / TEKİNALP,** s. 291; **ATALAY,** s. 102; Y19HD, T: 10.12.2018, E.2017/700, K.2017/6437, www.kazancı.com.tr, E.T:20.02.2021.
[510] **ÖZTAN,** s. 199; **POROY / TEKİNALP,** s. 290; **ATALAY,** s. 75; **YASAN,** s. 289; **ADIGÜZEL,** s. 45; **BAHTİYAR,** s. 113.
[511] Y11HD, T: 03.05.1999, E.1999/1590, K.1999/3442, *"Türk Ticaret Kanunu'nun kambiyo senetlerine ilişkin sebepsiz iktisap talebiyle ilgili tek hükümde (TTK'nin 644. Maddesi) nelerin istenebileceği belirtilmemiştir. Bu taleple borçlunun zenginleştiği miktarda bir ödemede bulunması istenir. Çünkü borçlu çekten dolayı bu miktarda sorumlu kalmıştır. Bu nedenle davalının çek tazminatı, komisyon ve icra takip giderlerinden sorumlu tutulmaması gerekirken yazılı şekilde bu kalemlerden dolayı sorumluluğuna hükmolunması da kabul şekli bakımından yanlış olmuştur."*, www.kazancı.com.tr, E.T:20.02.2021.
[512] **EREN,** s. 840; **YILDIRIM,** s. 236.
[513] **ÖZTAN,** s. 195; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 112; **ATALAY,** s. 14; **YASAN,** s. 95.
[514] **EREN,** s. 841.
[515] **ÖZTAN,** s. 195; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 267; **ÖZKAN,** s. 186; **TOROS,** s. 129; **ATALAY,** s. 15; **YASAN,** s. 95; **BAHTİYAR,** s. 112.

faizini hamilden talep edebilecektir. Faiz istemi TTK hükümleri içerisinde değil, genel hükümlerde yer alacaktır.[516]

TBK hükümlerine göre sebepsiz zenginleşme davası açılması durumunda, TBK'nin 82. maddesine göre avalistin geri isteme hakkı, öğrendiğinden itibaren iki yıl ve herhalde on yıl geçmesi ile zamanaşımına uğrayacaktır.

Yargıtay bazı kararlarında TTK ve TBK'de yer alan sebepsiz zenginleşme davalarını birbirinden çok ayrı görmekte[517], bazı kararlarında ise birbirlerinin tamamlayıcısı olduğunu ve birbirleriyle bağlantılı olduğunu söylemektedir.[518] Yargıtay avaliste karşı sebepsiz zenginleşme davası açılıp alacağın tahsil edileceğini kabul etmemektedir. Avaliste karşı sebepsiz zenginleşme davası açılmak istendiğinde avalist hakkında bu yola başvuramayacağını dile getirmektedir.[519] Kanımızca TTK ile TBK hükümlerini birbirlerinden farklı olarak değil, birbirlerinin tamamlayıcıları olarak görmek avalistin başvurabileceği yolları arttıracak ve avalistin haklarını korumaya yardımcı olacaktır.

II. AVALİSTİN SORUMLULUKLARI

Avalistin sorumluluğu denilince ilk olarak sorumluluğun kaynağı akla gelmektedir. Avalistin sorumluluğunun kaynağı açısından doktrinde fikir birliği bulunmamakla birlikte bu sorunun cevabı aval verme işleminin göründüğü mahiyete göre değişmektedir. Aval beyanını sözleşme gibi gören görüşe göre avalistin sorumluluğunun kaynağı sözleşmedir.[520] Avalistin senet üzerine imza atması ile birlikte sözleşme kurulmuş olacak ve sorumluluğu başlayacaktır. Ancak aval beyanını sözleşme

---

[516] **ÖZTAN,** s. 199; **BAHTİYAR,** s. 111.

[517] **YASAN,** s. 89; Y11HD, T: 24.09.1985, E.1985/4694, K.1985/4765, *"Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere ve delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına ve çekin zamanaşımına uğraması halinde hamilin TTK'nin 730. maddesinin 14. bendi yollaması ile aynı yasanın 644. maddesi hükmü uyarınca keşidece aleyhine haksız iktisap kurullarına göre dava açmasının mümkün bulunmasına, olayımızda da davacının bu yola gitmiş olduğunun anlaşılmasına göre davalının yerinde olmayan temyiz itirazlarının reddi ile hükmün onanması gerekmiştir."*; Y11HD, T: 26.04.1999, E.1999/1329, K.1999/3234, www.kazancı.com.tr, E.T:20.02.2021.

[518] **YASAN,** s. 82; Y11HD, T: 17.06.2002, E.2002/2756, K.2002/6224, "*BK'nin 61. ve onu izleyen maddelerinde düzenlenmiş olan sebepsiz zenginleşme taleplerinde, ana alacağa sebepsiz zenginleşmenin meydana geldiği tarihten itibaren temerrüt faizi yürütülmesi gerektiği uygulamada kabul edildiğine göre, TTK'nin 644, maddesine dayalı davalarda da sebepsiz zenginleşmenin vaki olduğu tarihten itibaren temerrüt faizine hükmedilmesi gerekir."*, www.kazancı.com.tr, E.T:20.02.2021.

[519] Y19HD, T: 18.06.2018, E.2018/2973, K.2018/6785, *"Sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca aval verenler hakkında zamanaşımına uğramış bono nedeniyle alacak isteminde bulunulamaz. Yine aval verenlere karşı temel ilişkiye dayanılarak başvurulması mümkün değildir. Mahkemece bu gerekçe ile davanın reddi gerekirken yanılgılı gerekçe ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.

[520] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 153.

olarak görmeyen görüşe göre ise sorumluluğunun kaynağı senet olacaktır.[521] Sorumluluğunun kaynağının farklı yerlerden olduğunu savunan iki görüşe göre de sorumluluğun kaynağı farklı da olsa sorumluluğunun sınırlarını çizen, çerçevesini oluşturan TTK'dir.[522] Kanunda belirtilen durumlar çerçevesinde avalist sorumlu olacak, hakları da kanunda yer alan sınırlara uygun olarak düzenlenecektir. Avalistin sorumluluğunu incelerken sorumluluğunun niteliğini, kapsamını, doğmasının koşullarını ve sona ermesini sırası ile inceleyeceğiz.

A. Genel Olarak Avalistin Sorumluluğunun Niteliği ve Kapsamı

Avalist senet üzerine atmış olduğu imza ile tek taraflı bir hukuki beyanda bulunmaktadır. Senedin üzerine attığı imza ile avalistin sorumluluğu başlamaktadır. TTK'nin 713/1. maddesi uyarınca elinde senedi bulunduran hamil, senet bedelinin ödenmesi için cirantalara, senedi düzenleyene veya diğer kişilere başvuruda bulunabilecektir. Avalistin sorumluluğu akla ilk olarak senet bedelini getirmektedir. Avalist senede atmış olduğu imza ile ilk olarak senet bedelinden sorumlu olmaktadır.[523]

Kanun maddesi incelendiğinde öncelikli olarak senet üzerinde asıl borçlu olduğu ardından diğer borçluların yer aldığı anlaşılmaktadır.[524] Poliçenin ödenmesi için muhataba gidilecek, muhatabın ödememesi durumunda diğer borçlulara başvuruda bulunulacaktır. Avalistin hangi kategoride yer aldığı incelendiğinde ise senet borcunun ödenmesi için başvuruda bulunulacak ilk kişi avalist olmadığı için avalist, diğer borçlular gibi yani başvuru borçluları kategorisinde yer alacaktır.[525]

Yetkili hamil elinde bulunan senedi öncelikli olarak senedin poliçe, bono, çek olmasına göre yetkili kişiye yani asıl borçluya ödemesi için ibraz edecektir.[526] Buradaki asıl borçlu olabileceği gibi asıl borçlunun temsilcisine veya mirasçılarına da ödeme için ibrazda bulunulabilir.[527] Yetkili hamilin senedi ibraz ettikten sonra asıl borçlunun senedi ödememesi üzerine yapmakla yükümlü olduğu ve daha önce değindiğimiz protesto gibi zorunlu eylemleri gerçekleştirmesi durumunda diğer senet borçlularına başvuruda bulunabilecektir. Bir görüşe göre avalistin asıl borçlu mu senette yer alan diğer

[521] **SENGİR,** s. 5; **ÖZKAN,** s. 129; **TOROS,** s. 153.
[522] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 153; **ÖZKAN,** s. 129.
[523] **DOMANİÇ,** s. 227; **EYİLİK,** s. 48; **BAHTİYAR,** s. 87.
[524] **ÖZKAN,** s. 129; **TOROS,** s. 154.
[525] **SENGİR,** s. 30; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 154; **ÖZKAN,** s. 129; **TOROS,** s. 154.
[526] **ÖZTAN,** s. 132; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 238; **POROY / TEKİNALP,** s. 183; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 194; **CAN / GÜNER,** s. 116.
[527] **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 238,

borçlulardan mı olduğu sorusu avalistin senet üzerinde kimin lehine aval verdiğine göre değişecektir. Burada TTK'nin 702/1. maddesine göre avalistin kimin lehine aval verdiyse senet üzerinde onun gibi sorumlu olduğu düşüncesinden hareket edilmektedir.[528] Bu duruma göre avalist senet borçlusu lehine aval verdiyse senet borçlusu gibi sorumlu olacaktır. Asıl borçlular dışında başka birine aval verdiği takdirde gerekli işlemlerin yapılması halinde avaliste başvuruda bulunabilecektir. Yargıtay doktrinde yer alan bu görüşü destekler nitelikte karar vererek avalistin sorumluluğunun aval verdiği kişiye göre değiştiğini belirtmiş ve kararını bu doğrultuda vermiştir.[529]

Doktrinde yer alan diğer bir görüşe göre ise avalist, ciranta gibi senet üzerinde yer alan diğer kişiler gibi sadece başvuru borçlusu olabilecektir. Başvuru borçlularına senet bedelinin ödenmesi için, senet bedelinin ödenmediğine dair ihbar yapılmalıdır.[530] Burada ise avalistin kimin lehine aval beyanı verdiği önemli olmayacak her durumda asıl borçlu olarak değil, başvuru borçlularından biri olarak görünecektir. Bu nedenle avaliste de senet bedelinin tahsil edilmesi için ihtarda bulunulması gerekecektir.

Kanaatimizce avalistin sorumluluğu lehine aval verdiği kişinin sorumluluğundan bağımsızdır. Senet bedelini ödemekle yükümlü asıl borçlu senet bedelini ödediği zaman senette yer alan alacak hakkı sona ermektedir. Ancak muhatap lehine aval veren avalistin senet bedelini ödemiş olması durumunda başvuruda bulunabileceği ve senet bedelini tahsil edebileceği muhatap veya muhatap lehine aval vermiş başka avalistler bulunabilecektir. Avalistin senetten dolayı yaptığı ödeme doğrultusunda senet borcu devam etmektedir.

Muhatabın ve muhatabın lehine aval vermiş olan avalistin sorumluluklarının aynı olması durumunda avalistin ödeme yapması ile senette yer alan bedelden dolayı senetten sorumlu olan herkesin sorumluluğu sona erecekti. Bu nedenle avalist muhatap gibi sorumlu olmamakla birlikte, kanunda yer alan muhatap gibi sorumlu olma kısmından anlaşılması gereken kendisine başvurabilen kişiler ve senette yer alan miktar olarak anlaşılmalıdır. Aksi durumda avalist senet bedelini ödedikten sonra muhatabın senetteki sorumluluğu sonlanacak ve avalist muhataba başvuruda bulunup senet bedelini tahsil edemeyecektir. Bu durumda avalistin hakları korunmamış olacaktır.

---

[528] **SENGİR,** s. 31; **ÖZTAN, 1997,** s. 809; **CAN / GÜNER,** s. 150; **KINACIOĞLU,** s. 211; **POROY / TEKİNALP,** s. 223; **ÖZKAN,** s. 131; **TOROS,** s. 154; **ADIGÜZEL,** s. 35; **GÜRAL,** s. 460; **COŞKUN,** s. 251.

[529] Y11HD, T:11.01.2010, E.2009/14610, K.2010/122; Y11HD, T: 19.09.2006, E.2006/8036, K.2006/8940; Y12HD, T: 02.12.2003, E.2003/21111, K.2003/23416, www.kazancı.com.tr, E.T: 21.02.2021.

[530] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 195; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 155; **ÖZKAN,** s. 133.

Avalistin sorumluluğunun kapsamı senette yer alan başvuru borçlularının sorumluluğu hükümlerini içeren TTK'nin 725. ve 726. maddesine göre belirlenmektedir.[531] TTK'nin 725/1. maddesine göre senedi elinde bulunduran yetkili hamilin avaliste başvuruda bulunması durumunda hamil avalistten senet bedelini, işlemiş faiz varsa faizi, vadeden sonra oluşacak temerrüt faizini, ihtarnamelerin tebliğ masraflarını, poliçe bedelinin binde üçünü aşmamak üzere komisyon bedelini isteyebilecektir. Avalistin hamilin kendisine başvuruda bulunması durumunda sorumluluğunun kapsamı yukarıda yazan kalemleri kapsayacaktır.

TTK'nin 726/1. maddesine göre ise senet bedelini ödeyip senedi elinde bulunduran kişinin avaliste başvuruda bulunması durumunda avalistten ödemiş olduğu borç hangi kalemleri içeriyorsa ödediği miktarın tamamını, ödemiş olduğu miktarın faizini, senet için yapmış olduğu masrafları ve poliçe bedelinin binde ikisini aşmamak üzere komisyon bedelini isteyebilecektir. Avalist senet bedelini ödemiş olan başvuru borçlusunun kendisine başvurması durumunda avalistin sorumluluğunun kapsamı belirtilen kalemlerden oluşacaktır.

Yukarıda belirtilen kalemlerde hangi faizlerin uygulanacağı konusunda kanun maddesi yer almamakla birlikte doktrine ve Yargıtay kararlarına[532] göre faiz miktarı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizi Hakkındaki Kanun'un (KFTFHK) [533] 2. maddesinin üçüncü fıkrasına göre belirlenecektir.[534]

B. Avalistin Sorumluluğunun Doğmasının Koşulları

Avalistin senet bedelinden sorumlu olabilmesi için belirli koşullar gerçekleşmelidir. Senet borcunun vadesi geldiğinde yetkili hamil ilk olarak avaliste başvuruda bulunamayacaktır. Öncelikli olarak hamilin izlemesi ve uyması gereken prosedür bulunmaktadır.

İlk olarak senet bedelini tahsil etmek isteyen yetkili hamilin elinde bulunan senedin vadesinin gelmesi gerekmektedir. Vadesi gelen senet ödenmek için muhataba

---

[531] **SENGİR,** s. 31; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 175; **TOROS,** s. 160.
[532] Y4HD, T: 18.11.2019, E.2019/824, K.2019/5369, *"3095 Sayılı Kanun'un 2/3 maddesi uyarınca gerçek ve tüzel kişi tacirler arasında haksız eylem dâhil her türlü nedenden kaynaklanan alacaklarda istek halinde T.C Merkez Bankasının kısa vadeli kredilere uyguladığı avans oranında temerrüt faizine hükmedilmesi zorunludur."*; Y11HD, T: 09.10.2019, E.2018/5226, K.2019/6389; Y12HD, T: 16.02.2001, E.2001/2010, K.2001//2980, www.kazancı.com.tr, E.T:24.02.2021.
[533] RG, 04.12.1984, No.3095, www.mevzuat.gov.tr, E.T:23.02.2021, KFTFHK m.2/3: *"Temerrüt faizi miktarının sözleşmede kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı yukarıdaki fıkralarda öngörülen miktarın üstünde ise, temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz."*
[534] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 175; **TOROS,** s. 160.

ibraz edilecektir.[535] Senette bulunan vade türlerine göre senedin ibraz edilme zamanı değişmektedir.[536] Vade türü fark etmeksizin senedin vadesi geldiğinde elinde senedi bulunduran yetkili hamil, senedin ödenmesi için senedi senedin türüne göre yetkili kişiye ibraz edecektir.

TTK'nin 713/1. maddesine göre senedi ödenmesi için ibraz eden hamilin, senedi ibraz ettiği borçlunun senedi ödememesi halinde hamil, senet üzerinde sorumlu olarak görünen diğer kişilere başvuruda bulunabilecektir. Senedi asıl borçlunun kabul edip ödemesi durumunda senet borcu[537] ve senette sorumluluğu olan herkesin sorumluluğu sona erecektir.[538] Senet bedelini kabul eden muhatap lehine aval vermiş olan avalistin senet bedelini ödemesi durumunda da senette asıl borçlu dışında yer alan borçlulara başvuruda bulunulamayacaktır.[539] Senet üzerinde asıl borçlu dışında bulunan borçlulardan biri de avalist olması sebebiyle avalistin sorumluluğunun doğmasının koşullarının başında asıl borçlunun senet bedelini ödememesidir.[540] Asıl borçlu TTK'nin 713/2. maddesine göre senet bedelini ödemeden bir neden olmaksızın kısmen, tamamen, istisna durumlar halinde veya iflas etmiş olması durumunda kaçınırsa yetkili hamil, vadeyi beklemeden de başvuruda bulunabilecektir.[541] Belirtilen şartların dışında asıl senet borçlusunun senedi şarta bağlayarak kabul etmesi de aynı anlama gelmektedir.[542]

Asıl borçlu tarafından senet bedelinin ödenmemesi veya senedin kabul edilmemesi durumunda yetkili hamil, senette asıl borçlu dışında yer alan borçlulara başvuruda bulunabilmesi için protestodan muafiyet halleri dışında, protesto çekmek zorundadır.[543] İstisna olarak muhatap lehine aval verilmesi durumunda, muhatabın senedi kabul etmemesi halinde avaliste başvuruda bulunulamayacaktır.[544] Muhatap lehine aval verilmesi durumunda avalistin sorumluluğunun kapsamında daha önce

---

[535] **POROY / TEKİNALP,** s. 226; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 191; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 232; **ÖZTAN,** s. 123; **CAN / GÜNER,** s. 115; **TOROS,** s. 155.
[536] **POROY / TEKİNALP,** s. 156 vd.; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 199; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 239; **ÖZTAN,** s. 130; **CAN / GÜNER,** s. 116.
[537] **POROY / TEKİNALP,** s. 228; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 202; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 244; **ÖZTAN,** s. 133; **ÖZKAN,** s. 136; **CAN / GÜNER,** s. 128.
[538] **POROY / TEKİNALP,** s. 231; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 208; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 244; **ÖZTAN,** s. 134; **CAN / GÜNER,** s. 128.
[539] **ÖZTAN, 1997,** s. 680.
[540] **POROY / TEKİNALP,** s. 232; **ÖZTAN,** s. 139; **TOROS,** s. 156.
[541] **ÖZTAN,** s. 354; **ÖZKAN,** s. 137; **TOROS,** s. 158; **EYİLİK,** s. 45.
[542] **ÖZKAN,** s. 137.
[543] **POROY / TEKİNALP,** s. 228; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 248, 251; **ÖZTAN,** s. 144; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 167; **ÖZKAN,** s. 138; **TOROS,** s. 157; **CAN / GÜNER,** s. 140.
[544] **ÖZTAN, 1997,** s. 813; **ÖZKAN,** s. 129; **TOROS,** s. 157.

belirttiğimiz üzere doktrinde fikir ayrılıkları olmasına rağmen[545] Yargıtay kararlarına göre asıl borçlu lehine aval veren avalistin sorumluluğunun doğması için asıl borçlunun senet bedelini kabul etmiş olması gerekmektedir.[546]

Senedin vadesinin gelmesi ve asıl borçluya başvuruda bulunulması ve asıl borçlunun senet bedelini ödememesi veya TTK'nin 713. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan istisnaların bulunması durumunda yetkili hamilin TTK'nin 714/1. maddesine göre protesto çekmesi gerekmektedir.[547] Hamil, protesto çekmiş ise veya protestodan muafiyet hallerinin varlığı halinde avaliste başvuruda bulunabilecektir. Protesto çekilmesi gereken durumlarda hamilin protesto çekmemesi üzerine hamil, avaliste başvuru hakkını kaybedecektir.

Protestonun TTK'nin 714/2-3. maddesine göre kanuna uygun olarak ve kanunda belirtilen sürelerde düzenlenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde hamil, avaliste başvuru hakkını kaybedecektir. TTK'nin 714/4. maddesine göre kabul etmeme protestosu çekilmiş ise ödememe protestosu çekilmesi zorunlu değildir. Bunun yanı sıra aynı kanun maddesinin devamında yer aldığı üzere asıl borçlunun iflas etmiş olduğu durumlarda, iflas ilamı ödememe protestosu yerine geçecektir.[548]

Sorumluluğun doğmasının koşullarından biri de kendisine ihbarda bulunulan senet borçlusunun ihbar durumunu senette yer alan diğer borçlulara ihbar etmesidir.[549] Cirantalar ihbarı öğrendikten sonra TTK'nin 723/3. maddesine göre ilk iki iş günü içerisinde kendi cirantalarına ihbar etmek zorunda olup aynı maddenin devamında yer alan hükümlere göre kendisine ihbar haberi gelen senet borçlularının avalistleri bulunması durumunda cirantalar da avalistlerine ihbarda bulunmak zorunda kalacaktır.

İhbarların şekli TTK'nin 723/5. maddesinde belirtilmiş olmakla birlikte ciranta ihbarı noterle veya poliçeyi iade ederek yapabilecektir. TTK'nin 723/7. maddesine göre ihbarın yapılmadığı veya yapılamadığı durumlarda hamil avaliste başvuru hakkını

---

[545] Bknz., s. 54.

[546] **POROY / TEKİNALP,** s. 225; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 168; **ÖZTAN,** s. 166; **TOROS,** s. 158; Y11HD, T:11.01.2010, E.2009/14610, K.2010/122, *"Hamilin, bonoyu tanzim edene yani keşideciye ve onun lehine aval verene karşı ihtiyati haciz isteyebilmesi için, bononun vadesinin gelmesi gerekli ve yeterli olup ayrıca ödememe protestosu çekmesi ve bu protestoyu bono ile birlikte ihtiyati haciz talebine eklemesi gerekmemektedir. Çünkü yetkili hamil bu kişilere karşı doğrudan doğruya talep hakkına sahiptir."*; Y11HD, T:07.12.2009, E.2009/13490, K.2009/12549, www.kazancı.com.tr, E.T:25.02.2021.

[547] **POROY / TEKİNALP,** s. 247; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 226; **CAN / GÜNER,** s. 141; **ÖZTAN,** s. 141.

[548] **POROY / TEKİNALP,** s. 245; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 232; **CAN / GÜNER,** s. 142.

[549] **POROY / TEKİNALP,** s. 255; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 236; **ÖZTAN,** s. 157; **ÖZKAN,** s. 140; **CAN / GÜNER,** s. 143.

kaybetmeyecek sadece poliçe bedeliyle sınırlı olacak şekilde tazminat ödemek zorunda kalacaktır.[550]

Yukarıda yer alan koşulların gerçekleşmesi durumunda avalistin senet üzerinde yer alan sorumluluğu başlayacak ve hamil, senet bedelini tahsil edebilmek için avaliste başvuruda bulunabilecektir.

[550] **POROY / TEKİNALP,** s. 256; **ÖZTAN,** s. 160; **ÖZKAN,** s. 141.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AVALİN SONA ERMESİ

Avalistin sorumluluğu senet üzerine attığı imza ile başlamakla birlikte sorumluluğunun sona ermesi birden farklı şekilde gerçekleşebilmektedir. Avalistin kambiyo senedinden doğan sorumluluğu iki ana başlık altında sona ermektedir. Bir durum senet borcunun sadece avalist için değil, senette yer alan tüm senet borçluları için sona ermesidir. Senetten doğan sorumluluğu avalist sonlandırabileceği gibi, başka bir senet borçlusunun sonlandırması da avalistin sorumluluğunu bitirecektir. Senet borcunun ödenmesi, senedin zamanaşımına uğraması, alacaklı ile borçlu arasında ibra anlaşmasının yapılması bütün sorumlular için borcu sona erdiren durumlardır.

Bir diğeri ise, senette yer alan sorumluluğu bitirmemekle birlikte, yetkili hamilin ödeme için avaliste ve diğer senet borçlularına başvuruda bulunmasını engelleyen, başvuruda bulunsa dahi avaliste senet borcunu ödememe hakkı veren durumlardır. Senet borcu devam etmekte ise de avalist yetkili hamile senet borcunu ödemekten imtina edebilecektir. Kambiyo senedinin iptal edilmesi ve zıyaı, poliçe bedelinin senet borçlularından tahsil edilmesi için çekilmesi zorunlu protestoların çekilmemiş olması avaliste başvuru hakkını ortadan kaldıran durumlardır.

I. SENET BORCUNU SONA ERDİREN NEDENLER

Senet borcunu sona erdiren sebepler, borcu sadece avalist için değil senetten sorumlu olan herkes için borcu sona erdirmektedir. Avalist tarafından gerçekleştirilsin veya gerçekleştirilmesin, bu sebeplerin varlığı durumunda senette şekline uygun olarak imzası bulunan tüm senet borçlularının sorumlulukları sonlanacaktır.

A. Senet Borcunun Ödenmesi

Senet borcunun ödenmesi senette yer alan sorumluluğu sadece avalist açısından değil senette borçlu olarak görünen herkes açısından sona erdirmektedir. Senet borcunun kendisine ödenmesi için senedin ibraz edildiği asıl borçlu veya senette yer alan başvuru borçluları senet bedelini yetkili hamile ödemiş olabilir. Avalistin sorumluluğu yapılan ödeme ile devam edebileceği gibi tamamen sona erebilir. Ödeme ile avalistin sorumluluğunun akıbeti, avalistin kimin lehine aval verdiğine ve senette yer

alan konumuna göre değişmektedir. Senedin asıl borçlusunun poliçede yer alan borcun tamamını ödemesi durumunda senet borcu tüm ilgililer için sona erecektir.[551] Ancak senet borcunun başvuru borçluları tarafından ödenmesi durumunda, ciro zincirinde avalistin sorumluluğu altında yer alan bir kişi tarafından senedin ödenmiş olması durumunda avalistin sorumluluğu devam edecek, zincirde bulunan senet borcunu ödemiş yetkili hamil avaliste başvuruda bulunabilecektir.[552]

Senet borcunun senette yer alan asıl borçlu tarafından ödenmesi halinde senet borcu sona erecektir. TTK'nin 708. maddesine göre alacaklının temerrüde düşmemesi için belirli bir günde, düzenlenme gününden ya da görüldükten belirli bir süre sonra ödenecek bir senedi hamilin senedi ödeme gününde veya bu günü izleyen iki iş günü içinde ibraz etmesi gerekmektedir.[553] Aksi takdirde alacaklı temerrüde düşmüş olacaktır.[554] Yetkili hamilin senedi bu şekilde ibraz etmesi ve senedin asıl borçlusunun da senet bedelini ödemesi durumunda avalistin sorumluluğu sona erecektir.[555]

Borçlunun senedi asıl senet borçlusuna ödenmesi için yukarıda belirtilen sürelerde ibraz etmemesi durumunda borçlu, TTK'nin 712. maddesine göre senet bedelini bir bankaya tevdi edebilecektir.[556] Doktrinde tartışmaya sebep veren konu senedin asıl borçlusu lehine aval veren avalistin senet bedelini tıpkı senedin asıl borçlusu gibi bir bankaya tevdi edip edemeyeceğidir. Bir görüşe göre avalist poliçe bedelini TTK'nin 712. maddesine göre tevdii edemeyecektir. Bu görüşe göre avalist

---

[551] **ÖZTAN, 1997,** s. 685; **POROY / TEKİNALP,** s. 231; **CAN / GÜNER,** s. 151; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 208; **COŞKUN,** s. 269; **ÖZTAN,** s. 133; **BAHTİYAR,** s. 88; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 196; **CAN / GÜNER,** s. 128; Y11HD, T: 19.11.2020, E.2020/2863, K.2020/5197, www.kazancı.com.tr, E.T: 02.05.2021.

[552] **ÖZTAN,** s. 138; **POROY / TEKİNALP,** s. 234; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 254; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 220; **CAN / GÜNER,** s. 136.

[553] **ÖZTAN,** s. 128; **POROY / TEKİNALP,** s. 227; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 238; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 191; **CAN / GÜNER,** s. 125; TTK m.708/1: *"(1) Belirli bir günde veya düzenlenme gününden ya da görüldükten belirli bir süre sonra ödenecek bir poliçenin hamili, poliçeyi ödeme gününde veya onu izleyen iki iş günü içinde ödenmek üzere ibraz etmelidir."*

[554] **CAN / GÜNER,** s. 125; **ÖZTAN,** s. 137; *"Bir poliçe, zamanında ödeme için ibraz edilmediği takdirde, borçlu, masraf ve hasar hamile ait olmak üzere, poliçe bedelini notere tevdie hak kazanır. Bu gibi hallerde, hamilin durumu, alacaklının temerrüdüne benzemektedir."*; **EREN,** s. 1010, *"Alacaklının, ifaya katılmaktan ve özellikle borçlu tarafından kendisine gereği gibi, tam ve doğru olarak sunulan edimi kabulden veya edimin ifasına ilişkin hazırlık fiillerini yapmaktan haklı bir sebep olmaksızın kaçınmasına, alacaklı temerrüdü denir."*

[555] **POROY / TEKİNALP,** s. 226; **ÖZTAN,** s. 168; **ÖZKAN,** s. 161; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 244; **CAN / GÜNER,** s. 151.

[556] **POROY / TEKİNALP,** s. 231; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 241; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 204.

senette yer alan asıl borçlulardan değildir. Başvuru borçlularından biri olması sebebiyle asıl senet borçlusuna ait olan tevdi yetkisi avalistte bulunmayacaktır.[557]

Diğer görüşe ve Yargıtay'ın da bir kararına[558] göre ise senedin asıl borçlusu lehine aval veren avalist senet bedelini tevdi edebilecektir.[559] Ancak bu sadece asıl borçlu lehine aval veren avalist için geçerli olacak, başvuru borçlularına lehine aval vermiş avalist için geçerli olmayacaktır.

B. Senedin Zamanaşımına Uğramış Olması

Avalistin borcunun sona ermesine sebep olan bir diğer durum senedin zamanaşımına uğramış olmasıdır. Herhangi bir borcun zamanaşımına uğramış olması o borcun sona ermesini sağlamamakla birlikte eksik borç olmasına neden olacaktır.[560] Eksik borç durumunda yetkili hamil, senet bedelinin tahsili için avaliste geldiğinde avalist ödememe def'ini ileri sürerek senet bedelini ödemekten kurtulacaktır.[561] Zamanaşımı diğer sona erme halleri gibi borcu doğrudan sona erdirememekte, avalistin ödememe talebini ileri sürebilmesini sağlamaktadır. Borç devam etmekte ancak avalistin senet bedelini ödemekten kaçınma hakkı doğmuş olmaktadır. Yargıtay kararlarına göre avalistin sorumluluğuna elde bulunan senedin zamanaşımına uğramış olması nedeni ile gidilemeyecek yani avalist senette yer alan zamanaşımı def'inden yararlanabilecektir.[562]

TTK'nin 749. maddesine göre avalistin sorumlu olduğu zamanaşımı süresi lehine aval verdiği kişinin senet üzerindeki konumuna göre değişmektedir.[563] Kabul edene karşı aval verilmiş ise avalistin sorumluluğu vadeden itibaren üç yıl, cirantalara karşı aval verilmiş ise koşulları uyarınca protesto çekilme tarihinden veya vade

---

[557] **ÖZKAN,** s. 168; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 231; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 220.
[558] Y19HD, T: 02.03.2017, E.2016/13204, K.2017/1699, www.kazancı.com.tr, E.T: 29.04.2021.
[559] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 197.
[560] **EREN,** s. 1297; **CAN / GÜNER,** s. 164.
[561] **ÖZTAN, 1997,** s. 808; **EREN,** s. 1281; **KINACIOĞLU,** s. 249; **CAN / GÜNER,** s. 164; **AKDENİZ,** s. 108.
[562] Y11HD, T: 11.02.2021, E.2020/2929, K.2021/1141; Y19HD, T:01.02.2016, E.2015/9036, K.2016/1279, *"Dava konusu bono takip tarihi itibariyle zamanaşımına uğramış olup bu tür senetlerde senet hamilinin aval verene karşı kambiyo hükümlerine göre müracaat etmesi mümkün değildir."*, www.kazancı.com.tr, E.T: 06.03.2021.
[563] **SENGİR,** s. 36; **ÖZTAN,** s. 189; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 128; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 262; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 199; **ÖZKAN,** s. 171; **CAN / GÜNER,** s. 165.

tarihinden itibaren bir yıl, cirantalar arasında ise sene bedelini ödeyen cirantanın ödeme tarihi veya dava tarihinden itibaren altı ay olarak belirtilmektedir.[564]

Lehine aval verdiği kişi ile avalistin senet üzerinden doğan sorumluluğu aynı olacağı için, zamanaşımı konusunda da avalistin sorumluluğu kanun hükmünde belirtilen sürelere göre hesaplanacaktır.[565] Zamanaşımı sonucunda senetteki borç, daha önce belirttiğimiz üzere taraflarca ileri sürülmesi gereken ve hak kaybına uğramayan eksik bir borç olacaktır. Zamanaşımı kendisinden faydalanacak taraflarca ileri sürülmelidir. Mahkeme tarafından re'sen ileri sürebilen def'i değildir.[566]

Zamanaşımını kesen sebepler sınırlı sayıda[567] olup TTK'nin 750. maddesine göre dava açılması, senet alacağı için takibe geçilmesi, davanın ihbarı ve alacağın iflas masasına bildirilmesi ile kesilecektir.[568] Kural olarak zamanaşımı senet üzerinde kimin lehine ya da aleyhine kesilmiş ise bu durumdan o kişi istifade edecektir. Bu konuda şahsi def'i olarak ileri sürülebilecek, senet üzerinde yer alan tüm sorumlular tarafından kullanılamayacaktır.[569] Senet borcu lehine aval verildiği kişiye karşı zamanaşımına uğramış olup avalistin senede karşı yükümlülüğü devam edebileceği gibi, avalistin sorumluluğu son bulmuş ancak avalatın sorumluluğu devam ediyor olabilir.[570]

C. Alacaklı ile Borçlu Arasında İbra Anlaşması Yapılması

TBK'de borcu sona erdiren sebeplerden biri ibra sözleşmesidir. Tarafların arasında bulunan bir borcun tamamen veya kısmen kaldırılmasını sağlayan sözleşme ibra sözleşmesidir. Temel olarak iki taraf sözleşmeyi sona erdirmek için herhangi bir harekette bulunmamakta ve aralarında yaptıkları anlaşma ile borç sona ermektedir.[571] TBK'nin 132. maddesine göre ibra iki taraflı bir işlem olup bir tarafın tek başına

---

[564] **ÖZTAN,** s. 190; **POROY / TEKİNALP,** s. 273; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 199.
[565] **ÖZTAN,** s. 189; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 128; **POROY / TEKİNALP,** s. 273; **CAN / GÜNER,** s. 165.
[566] **ÖZTAN,** s. 189; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 263; **ÖZKAN,** s. 170; **CAN / GÜNER,** s. 164.
[567] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 128; **POROY / TEKİNALP,** s. 275; **CAN / GÜNER,** s. 168; Y11HD, T: 29.11.2016, E.2015/11823, K.2016/9212,"*Zaman aşımını kesen nedenlerin tahdidi olarak sayıldığını, anılan maddede geçen davanın açılması ile zamanaşımının kesilmesinden amacın ticari senede dayalı alacağa istinaden açılan eda davasının anlaşılması gerektiğini, kıymet takdirine itirazın zamanaşımını kesmeyeceğini, alacaklının aldığı yetki ile izale-i şüyu davası açmasının da zamanaşımını kesen sebeplerden olmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.*", www.kazancı.com.tr, E.T: 06.03.2021.
[568] **ÖZTAN,** s. 191; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 128; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 263; **POROY / TEKİNALP,** s. 275; **ÖZKAN,** s. 172; **CAN / GÜNER,** s. 169.
[569] **ÖZTAN,** s. 192; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 129; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 264; **POROY / TEKİNALP,** s. 275; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 200.
[570] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 200.
[571] **EREN,** s. 1270; **KARTAL,** s. 25.

yapabileceği bir işlem değildir. Önceden yapmış oldukları sözleşme belli bir şekilde yapılmış olsa bile taraflar ibra sözleşmesini istedikleri şekilde düzenleyebileceklerdir.

Senet üzerinde birden fazla senet sorumlusu bulunabilmesi nedeniyle, lehine aval verilen kişinin senette ibra sözleşmesi yapmasının avalistin senetten doğan sorumluluğuna etkisi doktrinde tartışmalıdır. Bir takım yazarlara göre lehine aval verilen kişi ibra sözleşmesi yaparsa, avalistin de sorumluluğu TTK uyarınca lehine aval verdiği kişi ile aynı olacağından sona erecektir.[572] Aksi görüşe göre ise avalistin sorumluluğunun sona erebilmesi için lehine aval verdiği kişinin değil, tüm senet borçlularının sorumluluğu sona ermiş olmalıdır.[573] Kanaatimize göre, avalistin sorumluluğu lehine aval verdiği kişinin sorumluluğu ile aynı olacağı ve avalist senede imza atarken lehine aval verdiği kişinin ödeme gücünü de düşünerek imza attığı için sona ermelidir. Aksi durumda avalist hak kaybına uğrayabilecektir.

II. BAŞVURU HAKKINI SONA ERDİREN NEDENLER

A. Kambiyo Senedinin İptali ve Zıyai

Avalistin sorumluluğunun sona ermesini sağlayan bir başka durum ise kambiyo senedinin iptal edilmesi veya zayi olmasıdır. Kıymet evrakın zayi olması senedin çeşitli nedenlerle muhataba veya senetten sorumlu kişilere ibraz edilememesidir. TTK'nin 651/1-2. maddesine göre kambiyo senedi zayi olabilmekte ve kıymetli evrakın zayi olduğu anda senette hakkı bulunan yetkili kişiler, senedin iptalini mahkemeden isteyebilmektedir. Yetkili kişiler kelimesinin kimleri içerdiği kanunda belirtilememiş olması sebebiyle uygulamada Yargıtay tarafından verilen kararlarla düzenlenmiştir.

Yargıtay'ın bir kararına göre senet düzenleyenin elinde bulunuyor ve düzenleyen tarafından zıya edilmiş ise düzenleyenin de dava açma hakkı bulunmaktadır.[574] Bir diğer kararında ise senedi bilerek veya isteyerek zayi eden kişi senedin iptali için

---

[572] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 211; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 195; **COŞKUN,** s. 269; **TOROS,** s. 165; Y19HD, T: 19.09.2017, E.2016/11433, K.2017/6014, www.kazancı.com.tr, E.T: 01.02.2021.

[573] **ÖZTAN,** s. 169.

[574] Y11HD, T:08.04.2002, E.2001/10899, K.2002/3256, *"İlke olarak TTK'nin 669 ve devamı maddelerine dayalı olarak açılan poliçenin zayi nedeniyle iptali davasının hasımsız ve hamil tarafından açılması gerekir. Keşidecinin böyle bir davayı açma hakkı bulunmamaktadır. Nitekim somut olayda iptali istenen poliçelerde ayrı bir lehtar bulunmayıp, davacı keşideci kendi emrine poliçeleri keşide etmiştir. Dosyada bulunan poliçe fotokopi ve tercümeleri incelendiğinde, muhatap tarafından poliçe davadan önce kabul edilmiş olmakla, artık davacı keşidecinin bu kabul şerhi ile borçlu sıfatı ortadan kalkmış olup tamamen alacaklı hamil, lehtar sıfatını kazanmıştır."*; Y11HD, T:21.01.2015, E.2014/16056, K.2015/776, www.kazancı.com.tr, E.T:03.03.2021.

başvuruda bulunamayacaktır.[575] Yargıtay'ın vermiş olduğu başka bir karara göre ise senedi tahsil cirosu ile devralmış kişi[576] tarafından açılabileceğini dile getirmiş bazı kararlarında sadece senedin malikini değil, aynı zamanda senetteki hakkın alacaklısı olan diğer kişileri de kastettiğini söylemiştir.[577]

Kanun maddesinde geçen zıya kavramı kıymetli evrakın istem dışı elden çıkması, yanması veya okunmasının imkânsız olması gibi durumları kapsamaktadır.[578] Senedin belirtilen durumlarda zıya olması halinde senet istemsiz olarak üçüncü kişilerin eline geçip, üçüncü kişilerin bu durumu kötüye kullanmaları engellenmeye çalışılmaktadır.[579] Söz konusu durumlarda senet yetkili hamili olan kişi senedin iptalini mahkemeden isteyebilecektir.

Senet iptal edildiği zaman kambiyo senetleri içerdikleri hak ile bağlı oldukları için senet üzerinde hak ve sorumluluğu bulunan kişi veya kişilerin hak ve sorumlulukları sona erecektir.[580] Avalistin de bu nedenle senetten doğan sorumluluğu sona erecektir.

Senedin zıya olup iptal edilmesine rağmen kanunda TTK'nin 764/2. maddesine göre senet kabul edilmiş ise senetten doğan haklar kabul eden kişiye karşı yetkili hamil tarafından ileri sürülebilecektir.[581] Avalistin senedi kabul eden lehine aval vermiş olması halinde sorumluluğunun akıbeti hususunda doktrinde tartışmalar bulunmaktadır. Avalistin senette başvuru borçlularından biri olduğunu düşünen yazarlara göre avaliste başvuruda bulunulamayacaktır.[582] Ancak senedi kabul eden lehine aval verilmesi halinde avalistin artık başvuru borçlusu değil, senedin asıl borçlusu gibi sorumlu olacağını savunan yazarlara göre ise avaliste başvuruda bulunulabilecektir.[583]

---

[575] Y11HD, T: 09.10.2017, E.2016/3205, K.2017/5172, *"Zira davacının dilekçesinde belirttiği üzere çekleri kendisinin yırttığını kabul ettiği, çalınma kayıp ya da iradesi dışında bir zayi durumunun söz konusu olmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir."*, www.kazancı.com.tr, E.T:01.05.2021.

[576] Y11HD, T:03.04.2018, E.2016/9880, K.2018/2363, "*Tahsil cirosu, senedin bedelinin tahsili ile buna bağlı hakları koruyucu işlemleri yapmaya yönelik temsil yetkisinin kıymetli evraka özgü bir görünüş şekli olduğundan, vekil hamil konumundaki bankanın üçüncü kişi elindeki senedin iadesini talebe veya zayi sebebiyle iptalini istemeye hakkı vardır."*, www.kazancı.com.tr, E.T:03.03.2021.

[577] Y11HD, T:12.03.2018, E.2016/9400, K.2018/1849, *"Senet üzerindeki hak ile senetteki hak ilke olarak aynı şahsa ait bulunduğundan "senet üzerinde hak sahibi olan kişiden sadece senedin maliki değil, aynı zamanda senetteki hakkın alacaklısı da kastedilmektedir."*, www.kazancı.com.tr, E.T:03.03.2021.

[578] **ÖZTAN,** s. 56; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 56; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 59; **POROY / TEKİNALP,** s. 130; **CAN / GÜNER,** s. 39.

[579] **ÖZTAN,** s. 55; **CAN / GÜNER,** s. 40.

[580] **ÖZTAN,** s. 13, 58; **CAN / GÜNER,** s. 151; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 20; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 8, 55; **POROY / TEKİNALP,** s. 32; **COŞKUN,** s. 269; **BAHTİYAR,** s. 88.

[581] **ÖZTAN,** s. 58.

[582] **ÖZTAN, 1997,** s. 279; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 74; **POROY / TEKİNALP,** s. 133.

[583] **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 60, 218; **TOROS,** s. 175.

Kanaatimizce avalistin kabul eden lehine aval vermiş olması durumunda senetten doğan sorumluluğu devam etmelidir. Aksi takdirde senedin dolaşım kabiliyeti azalacak ve alacaklı alacağını tahsil etme konusunda sıkıntı yaşayacaktır.

TTK'nin 652/2. maddesine göre senedin türüne göre zıya ve iptal konusunda özel hükümler uygulanacaktır.[584] Ancak senedi iptal kararından sonra bulan veya alan iyiniyetli üçüncü kişi için iptal kararı sonuç doğurmamakla birlikte, avalistin sorumluluğu iyi niyetli üçüncü kişi için devam edecektir.[585]

B. Poliçenin İbraz Edilmemesi ve Protesto Çekilmemesi

Kıymetli evraklardan olan poliçe bedelinin ödenmesi için daha önce de belirtmiş olduğumuz üzere bazı işlemlerin yapılması gerekmektedir. Senet bedelini tahsil etmek isteyen hamilin söz konusu işlemleri yapmaması senet üzerinde yer alan başvuru borçlularına başvuru hakkının kaybına neden olacaktır.[586] Poliçenin ödenmesi için yetkili kişiye ibrazı ve poliçe bedelinin tahsil edilmesi için çekilmesi zorunlu olan protestoların çekilmemesi istisnai durumlar dışında avalistin senet üzerinde yer alan sorumluluğunu etkilemektedir.[587]

Senedi elinde bulunduran yetkili hamil, senet üzerinde sorumlu bulunan poliçede muhataba, muhatapların sayısının birden fazla olması durumunda muhatapların hepsine[588], bonoda düzenleyene[589] senedin bedelini ödenmesi için ibraz etmelidir. Koşullarına uygun bir şekilde düzenlenen ibraz sonucunda muhatabın ya da düzenleyenin senet bedelini ödememesi durumunda hamil, senette yer alan diğer borçlulara başvuruda bulunabilecektir. TTK'de belirtilen süreler içinde senedin ibraz edilmemesi durumunda hamil, başvuru borçlularına başvuru hakkını kaybedecektir.[590]

Avalist senette başvuru borçlularından biri olduğu için, hamil avaliste olan başvuru hakkını da kaybedecektir. Avalist senet bedeli ödenmesi için senet kendisine

---

[584] Ayrıntı için bknz. **ÖZTAN,** s. 60-65; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 57; **CAN / GÜNER,** s. 42; **POROY / TEKİNALP,** s. 126 vd.
[585] **ÖZTAN,** s. 59.
[586] **SENGİR,** s. 38; **ÖZTAN,** s. 128,155; **POROY / TEKİNALP,** s. 252; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 256; **CAN / GÜNER,** s. 140; **COŞKUN,** s. 269; **BAHTİYAR,** s. 90.
[587] **ÖZTAN,** s. 133; **POROY / TEKİNALP,** s. 253; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 256; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 191; **CAN / GÜNER,** s. 140.
[588] **ÖZTAN,** s. 132; **POROY / TEKİNALP,** s. 185; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 238; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 194; **CAN / GÜNER,** s. 126; **BAHTİYAR,** s. 90.
[589] **ÖZTAN,** s. 155; **POROY / TEKİNALP,** s. 226; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 238; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 194; **CAN / GÜNER,** s. 126; **BAHTİYAR,** s. 90.
[590] **ÖZTAN,** s. 155; **POROY / TEKİNALP,** s. 228; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 241; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 218; **CAN / GÜNER,** s. 127; **BAHTİYAR,** s. 90.

verildiği zaman senedin yetkili kişilere ibraz edilmediğini anlaması durumunda senet bedelini ödemeyecektir. Avalistin kimin lehine aval verdiği fark etmeksizin ibraz işleminin yetkili kişilere yapılması gerekmekte olup avaliste yapılan ibraz işlemi geçerli bir sonuç doğurmayacaktır. Aksi takdirde kanuna uygun bir şekilde ibraz yapılmamış olacaktır.[591] İbraz süresi kanunda belirtilmesi nedeniyle hâkim tarafından uyuşmazlıkta re'sen dikkate alınacak bir husustur.[592]

TTK'nin 730/2. maddesine göre kabul etmeme veya ödememe protestosu düzenlenmemesi hamilin, başvuru borçlularına olan hakkını düşürecektir. Protesto çekilmemesi durumunda hamil başvuru borçlularına başvuru hakkını kaybedeceği için, protesto çekilmesi hamil tarafından yapılması gereken bir yükümlülük olmaktadır.[593]

Protesto çekilmesine istisna olarak düzenlenen protestodan muafiyet hallerinin varlığında hamil, protesto çekmeden de başvuru borçlusu olan avaliste başvuruda bulunabilecektir.[594] TTK'nin 722/1. maddesine göre avalist, düzenleyen veya ciranta tarafından senet üzerine protestodan muafiyet kaydı koyabilecektir. Avalistin kimin lehine aval verdiği önem arz etmeksizin istisna içeren durumlar haricinde hamil protesto çekerek avaliste başvurmak zorundadır.[595] Aynı maddenin 3. fıkrasına göre ise kaydın düzenleyen tarafından konulması durumunda kayıt herkes için, avalist tarafından konulması durumunda ise sadece kaydı koyan avalist için geçerli olacağı belirtilmiştir.

Protesto TTK'nin 714. maddesinde belirtilen sürelere uygun olarak düzenlenmelidir. Aksi takdirde şekli anlamda eksiklik söz konusu olacak ve protesto geçerlilik kazanmayacaktır.

---

[591] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 132; **TOROS,** s. 171.
[592] **ÖZTAN,** s. 156; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 199.
[593] **ÖZTAN,** s. 156; **POROY / TEKİNALP,** s. 247; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 248; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 226.
[594] **ÖZTAN,** s. 144; **POROY / TEKİNALP,** s. 252; **KENDİGELEN / KIRCA,** s. 251; **ÜLGEN / HELVACI / KAYA / ERTAN,** s. 232; **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 168; **TOROS,** s. 172; **CAN / GÜNER,** s. 142.
[595] **DEMİRKAPI,** Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, s. 169; **EYİLİK,** s. 44.

SONUÇ

Hukukta yer alan kurallara güvenerek bir borca teminat sağlayan kişinin haklarının sınırları belirlenmeli ve hakları hukuk tarafından korunmalıdır. Avalist senet metnine imza atarak belirli bir borcun altına girmektedir. Avalist; senet üzerinde kendisinden önce yer alan başvuru borçlularına başvurabileceği gibi, kendisi de başvuru borçlularından biri olabilmektedir. Bu nedenledir ki kanun koyucu tarafından aval Türk Ticaret Kanunu'nda özel olarak düzenlenmiştir. Uygulamada eksik kalan hükümler benzer kurumların hükümleri uyarlanarak doldurulmaktadır.

Şekil şartlarının oluşması durumunda senet üzerinde aval niyeti ile atılan imza sorumluluk doğuracaktır. Maddi olarak kişiye sorumluluk yükleyen bir işlemin şekil şartlarına tabii tutulmadan yapılması sorunlara yol açabilmektedir. Diğer yandan ele alındığında çok sıkı şekil şartlarına tabii tutulması ise ticari hayatı olumsuz etkileyebilecektir.

Aval beyanının tek taraflı bir işlem veya sözleşme olup olmaması konusunda fikir birliğine varılamamıştır. Sözleşme şartları göz önüne alındığında karşılıklı beyanların olmaması avali sözleşme olma niteliğinden uzaklaştırmaktadır. Sözleşmelerde kural olarak var olan şekil serbestisi ilkesi aval konusunda geçerli değildir. Aval beyanının verilebilmesi için beyanın senet üzerindeki konumu, imzanın ıslak el ile atılması gibi zorunlu unsurlar bulunmaktadır. Avalin maddi açıdan bağımsız özellik taşıması aval beyanını sözleşme olma niteliğinden uzaklaştırmaktadır. Her ne kadar görüş birliğine ulaşılmamış olsa da avalin teminat sağlama özelliği olduğu bilinmektedir.

Avalin teminat sağlama özelliği konusu avalin diğer teminat sağlama aracı olan kurumlar ile karşılaştırılmasına ve kıyaslanmasına neden olmaktadır. Bu durum iki türlü sonuç doğurmaktadır. Avale uygulanacak hükümlerin yetersiz kalması durumunda kefalet sözleşmesi, garanti sözleşmesi, borca katılma ve müteselsil borçluluk hükümleri dikkate alınarak düzenleme yapılmaktadır. Bu durumun aksine benzer kurumlar ile karşılaştırılması avale uygulanacak hükümler konusunda karışıklık yaratmaktadır. Belirtilen nedenlerden dolayı aval ile bulunan eksik hükümlerin giderilmesi gerekmektedir.

Kefalet sözleşmesine yeni getirilen düzenleme ile kefilin eşinin rızası istisnai durumlarda dışında kefalet sözleşmesinde aranmaktadır. Avalin kefalet sözleşmesi ile olan benzerliği, kefalet sözleşmesinde yer alan hükümlerin avalde uygulama alanı bulup

bulmayacağı sorununu doğurmuştur. Çalışma içerisinde incelendiği üzere ticaret hayatının aktifliği, hızlı olması özellikleri eş rızası şartının avale uygulanması açısından uygun bulunmamaktadır. Doktrinde bu durumun aksini iddia eden yazarlara göre aval beyanının kişinin mal varlığında sorumluluk doğurması nedeni ile eş rızası aranmalıdır. Senet bedelinin ödenmemesi durumunda avalistin mal varlığında sorumluluk doğacaktır.

Aval beyanının geçerli olarak verilebilmesi için avalistin yapması gereken işlemler bulunmaktadır. Avalistin imzasını senedinin üzerinde hangi bölgeye atmış olduğu avalin geçerliliğini etkileyen unsurlardan biridir. Bu unsurun yanı sıra aval beyanının kayıtsız ve şartsız verilmesi geçerliliğini etkilemektedir.

Sorumluluk altına giren avalistin yükümlülükleri olduğu kadar hakları da bulunmaktadır. Kendisinden önce senet üzerine imza atan kişilere başvuruda bulunma hakkı, senet bedelini ödemiş olması durumunda avalistin tahsil imkanını kolaylaştırmaktadır. Avalist imza atarken kendisinden önce senette yer alan şahısları inceleyerek senede imza atmalıdır. Senette kendisinden sonra yer alan kişilerin avaliste başvuruda bulunması durumunda avalist, koşulların varlığı durumunda def'i ileri sürerek ödeme yapmaktan kaçınabilecektir. Avalist kaçınma hakkını iyi niyet koşulları altında kullanmalıdır. Aksi durumda iyi niyete aykırı davranmış olacaktır.

Avalist senet borcunun haksız yere ödenmesi, birden fazla ödenmesi veya kendisine başvuru yapıldığı takdirde kendisinin senet borcunu yetkisiz hamile ödemesi durumlarında sebepsiz zenginleşme davası açabilecektir. Avalistin açabileceği sebepsiz zenginleşme davası ile ilgili olarak Türk Ticaret Kanunu'nda özel hüküm bulunmaktadır. Bu nedenle avalde uygulanacak sebepsiz zenginleşme davası Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan sebepsiz zenginleşme davasından ayrılmaktadır.

Avalistin sorumluluğu senet üzerinde yer alan asıl borca tabiidir. Senet borcunun sona ermesi durumunda avalistin de borcu senetten sorumlu diğer şahıslar gibi sona erecektir. Avalistin ödemiş olduğu senet borcu zaman aşımına uğramış olabilir. Bu durumda avalist zaman aşımı def'ini herkese karşı ileri sürerek senedi ödemekten kurtulabilmektedir.

Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan hükümlerin yetersiz olması bazı durumlarda aval beyanına başkaca hükümlerin uygulanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle aval hakkında yer alan eksikliklerin düzenlenmesi gerekmektedir. Öncelikli olarak kefalet sözleşmesinde yer alan eş rızası hakkında doktrinde bulunan fikir aykırılıkları giderilmelidir.

Avalistin senede karşı sorumlu olmasından dolayı hakları genişletilmelidir. Şekil şartları net olarak belirtilmeli ancak bu durum ticaret hayatının akışını etkilemeyecek şekilde düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

ADIGÜZEL Burak: Aval Verenin Başvuru Hakkı, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:16, Cilt:2, Yıl: 2017.

AKDENİZ Umut: Kambiyo Senetlerinde Def'iler, Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2007.

AKKIŞLA Hasibe Sena: Borca Katılma Sözleşmesi, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Nisan 2019, S:141.

ALIŞKAN Murat / CANKAT Rıfat: Teori ve Uygulamada Kambiyo Senedinin Arka Yüzüne Lehtarın Cirosundan Önce Atılan İmza (şeklindeki garanti cirosu), İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:16, Cilt:2, 2017, s.29-54.

ARAL Fahrettin / AYRANCI Hasan: Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Yetkin Yayınları, 13. Baskı, Ankara 2020.

ARAT Ayşe: Müteselsil Borçlarda Alacaklı İle Borçlular Arasındaki İlişkinin Hüküm ve Sonuçları, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz 2018, C:26, S:2.

ARSLAN İbrahim: Kambiyo Senetlerinde Geçersizlik Def'ileri, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, , C:16, S:1, Haziran 2008.

ATALAY Ersan: Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz İktisap Davası, Kocaeli Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli 2004.

ATASOY Kemal: Garanti Sözleşmesinin Türleri, Hukuki Özellikleri ve Sonuçları, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ocak 2019, C:5, S:1.

AYHANCI Halil: Kambiyo Senetlerinde Temsil, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2019.

BAHTİYAR Mehmet: Kıymetli Evrak Hukuku, Beta Yayıncılık, 18. Baskı, İstanbul 2020.

BAŞ Ece: 6098 Sayılı Borçlar Kanunu'nda Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şartlarına İlişkin Bazı Yenilikler, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:70, S:2, Şubat 2013.

BAŞARA Gamze Turan: Türk Borçlar Kanunu'yla Getirilen Yeni Bir Müessese: Borca Katılma, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Haziran 2014, C:63, S:2.

BİLGİLİ Fatih / DEMİRKAPI Ertan: Kıymetli Evrak Hukuku, Dora Yayıncılık, 9. Baskı, Bursa 2018.

BULUT Öner: Kefalette Eşin Rızasına İlişkin Hükümlerin Avalde Uygulanmayacağına Dair İçtihadı Birleştirme Genel Kurul Kararlarının Değerlendirilmesi, İstanbul Barosu Dergisi, İstanbul 2019, C:93, S:19/2.

CAN Halil / GÜNER Semih: Kıymetli Evrak Hukuku, Siyasal Kitabevi, Ankara 1999.

CAN Mertol: Kıymetli Evrak Hukuku (Ders Kitabı), 3. Baskı, Ankara 2015.

COŞKUN Mahmut: Hukuki ve Cezai Yönleriyle Kıymetli Evrak Hukuku, Bono, Poliçe, Çek, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2021.

ÇELİK Aytekin: Ticaret Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, Ankara 2019.

ÇUKADAR Neslihan: Borç İlişkilerinde Def'i Hakkı ve İtirazlar, Yetkin Yayıncılık, Ankara 2014.

DEMİR Şamil: Kefalet Sözleşmesinin Uygulama Alanı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S:108, Ankara 2013.

DEMİRKAPI Ertan: Avalin Şekli Şartları, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Cilt: 6, Sayı: 2, 2004, s.61-95.

DEMİRKAPI Ertan: Kambiyo Senetlerinin Aval Yoluyla Temini, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir 2005.

DEMİRKAPI Ertan: Poliçede Aval, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İzmir 2001.

DURAL Mustafa / ÖĞÜZ Tufan: Türk Özel Hukuku C. II Kişiler Hukuku, Filiz Kitabevi, 14. Baskı, İstanbul 2013.

DURGUT Ramazan: Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2004.

DOMANİÇ Hayri: Kıymetli Evrak Hukuku ve Uygulaması (TTK Şerhi IV), İstanbul 1990.

EREN Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yayıncılık, 17. Baskı, Ankara 2014.

EREN Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Yetkin Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2019.

EYİLİK İsmail: Çekte Başvurma Hakkı, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2017.

GÜNSAY Töre: Kefalet Sözleşmesinin Fer'iliği İlkesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:19, S: Özel Sayı-2017.

GÜRAL Jale: Kefalet Akdiyle Aval Arasındaki Fark ve Benzerlikler, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S:3, C:8, Yıl:1951.

HATEMİ Hüseyin: Medeni Hukuka Giriş, Vedat Kitapçılık, 3. Baskı, İstanbul 2004.

HELVACI Mehmet: Kambiyo Senetlerinde Def'iler, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1985.

HELVACI Mehmet / ÖZKAN Raziye Aksu: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu Kararı Işığında Avalde Eşin Rızasının Gerekliğinin Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Dergisi, C:25, S:2, Aralık 2019.

İPEKÇİ Nizam / İLBULDU Necdet: Türk Ticaret Yasasında Aval, İpekçi Yayıncılık, İstanbul 2000.

KARAKAŞ Fatma Tülay: Karine Kavramı, Kanuni Karineler ve Varsayımlar, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:63, S:2, Ankara 2013.

KARTAL Dilşah Büşra: Belirsiz Süreli Kefalet Sözleşmesinde Kefilin Sorumluluğunun Sona Ermesi, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul 2017.

KAYIHAN Şaban: Şirketler Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara 2019.

KAYIHAN Şaban: Kıymetli Evrak Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara 2019.

KELEŞ Adem: Tüketici Sözleşmelerinde Teminat, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2015.

KENDİGELEN Abuzer / KIRCA İsmail: Kıymetli Evrak Hukuku, On İki Levha Yayınları, 1. Basıdan 2. Tıpkı Bası, İstanbul 2020.

KILIÇASLAN Seda Kara: Kefilin Sorumluğunun Kapsamı, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.8, S.1-2, Ankara 2009.

KINACIOĞLU Naci: Kıymetli Evrak Hukuku, Nobel Kitabevi, 5. Baskı, Ankara 1999.

KOCAMAN Arif Burhanettin / KAYA Kübra: Kefalet Sözleşmesinde Eşin Rızası, İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, İstanbul 2020, C:6, S:1,1.

KOCAYUSUFPAŞAOĞLU Necip: Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.I, Filiz Kitabevi, 7.Baskı, İstanbul 2017.

KOŞER Nihal: Aval ve Avalin Diğer Kişisel Teminat Sağlayan Sözleşmelerle İlişkisi, Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:1, S:2, Ekim 2016.

KUTLU Cengiz: Kambiyo Senetlerinin Devri, Kocaeli Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli 2013, www.lexpera.com.tr, E.T:07.04.2020.

OĞUZ Sefer: 6098 Sayılı TBK m.584/1'in Bankacılık Uygulamasında Yarattığı Sorunlar ve Özellikle Evli Gerçek Kişilerin Aval Vermesinde Eş Rızasının Bulunmasının Gerekliliği Üzerine Düşünceler, Bankacılar Dergisi, Sayı: 86, 2013, s.69.

ÖZEN Burak: Kefalet Sözleşmesi, Vedat Kitapçılık, 4. Baskı, İstanbul 2017.

ÖZEN Burak: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu Çerçevesinde Kefalet Sözleşmesi, Vedat Kitapçılık, 4. Baskı, İstanbul 2017.

ÖZKAN Raziye Aksu: Aval Kurumu, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2019.

ÖZTAN Fırat: Kıymetli Evrak Hukuku, Turhan Kitabevi, 2. Baskı, Ankara 1997.

ÖZTAN Fırat: Kıymetli Evrak Hukuku, Yetkin Yayınları, 23. Baskı, Ankara 2019.

POROY Reha / TEKİNALP Ünal: Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, Vedat Kitapçılık, 23. Baskı, İstanbul 2019.

PULAŞLI Hasan: Kıymetli Evrak Hukukunun Esasları, Adalet Yayınevi, 7. Baskı, Ankara 2019.

REİSOĞLU Sefa: Türk Kefalet Hukuku, Ankara 2013.

SENGİR Turgut: Aval Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Başnur Matbaası, Ankara 1967.

ŞEKER Muzaffer: Kefalette ve Avalde Eşin Rızası, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2017.

TAŞPINAR Sema: Fiili Karinelerin İspat Yükünün Dağılımdaki Rolü, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara 1996, C.45, S.1.

TOPUZ Gökçen: Medeni Usul Hukukunda Karinelerle İspat, Yetkin Yayınları, Ankara 2012.

TOROS İrem: Teori ve Uygulamada Aval, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2019

TURANLI Hüsnü: Türk Hukukunda Alonj, Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuk Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 3, 2017, s.119-128.

UMAR Bilge / YILMAZ Ejder: İspat Yükü, Kazancı Hukuk Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 1980.

ÜÇER Mehmet / AYLİ Ali: Avalde Eşin Rızası Sorunu ve Rızanın Aranmayacağına İlişkin İçtihadı Birleştirme Kararının Eleştirisi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:40, Yıl: 2019.

ÜLGEN Hüseyin / HELVACI Mehmet / KAYA Arslan / ERTAN Füsun Nomer: Kıymetli Evrak Hukuku, Vedat Kitapçılık, 12. Bası, İstanbul 2019.

YASAN Mustafa: Kambiyo Senetlerinde Sebepsiz Zenginleşme, Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul 2007.

YILDIRIM Abdulkerim: Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Adalet Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 2017.

YILDIZ Kübra: Kambiyo Hukukuna Özgü Bir Güvence Türü: Aval, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı:2, Yıl:2018.

YILMAZ Merve: 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Kefalet Sözleşmesinde Kefilin Sorumluluğunun Kapsamı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, S.97, Aralık 2011.

YILMAZ Şükrü: Makalelerim, On İki Levha Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul 2018.

MEVZUAT ve İÇTİHAT PROGRAMLARI

www.dergipark.org.tr

www.hukuk.deu.edu.tr

www.istanbulbarosu.org.tr

www.jurix.com.tr

www.kazancı.com.tr

www.kutuphane.dogus.edu.tr

www.lexpera.com.tr

www.mevzuat.gov.tr

www.nek.istanbul.edu.tr

www.tbbdergisi.barobirlik.org.tr

www.tez.yok.gov.tr

www.ticaretkanunu.net

www.webftp.gazi.edu.tr